



มาตรฐานการส่งเสริมอาชีพ



จัดทำโดย

สำนักปลัด องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแหง

คำนำ

การจัดบริการสาธารณะเป็นภารกิจสำคัญที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องดำเนินการทั้งตามอำนาจหน้าที่และตามที่ได้รับถ่ายโอนจากส่วนราชการต่างๆ โดยมีหลักการทำงานที่จะต้องยึดถือไว้ว่า “การจัดบริการสาธารณะให้แก่ประชาชนนั้น จะต้องดีขึ้นหรือไม่ต่ำกว่าเดิม มีคุณภาพ ได้มาตรฐาน มีการบริหารจัดการที่มีความโปร่งใส มีประสิทธิภาพและมีความรับผิดชอบต่อผู้ใช้บริการที่มากขึ้น”

องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแหง ในฐานะที่มีศักยภาพในการบริหารจัดการ และสามารถให้บริการสาธารณะ แก่ประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล ได้เล็งเห็นความสำคัญของการกำหนดมาตรฐาน การบริหารงานและการบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติหรือ เป็นคู่มือปฏิบัติงานให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตลอดจน เพื่อเป็นหลักประกันในระดับหนึ่งว่า หากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้ถือปฏิบัติตามแนวทางที่มาตรฐานกำหนดแล้ว ประชาชนไม่ว่าจะ อาศัยอยู่ที่ใดในประเทศจะต้องได้รับการบริการสาธารณะที่มีคุณภาพ โดยเท่าเทียมกัน

องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแหง จึงได้จัดทำมาตรฐานการส่งเสริมอาชีพ ขึ้น เพื่อใช้เป็นแนวทางขั้นตอนการปฏิบัติตามที่กำหนดไว้ ไปประยุกต์ใช้ ในการปฏิบัติงาน รวมทั้งพัฒนาคุณภาพ ประสิทธิภาพ การบริหารและการบริการสาธารณะให้ดียิ่งขึ้น เพื่อประโยชน์สุขของประชาชน อันเป็นเป้าหมายที่สำคัญสูงสุดในการทำงานขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแหง สืบต่อไป

องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแหง

สารบัญ

	หน้า
บทที่ 1 บทนำ 1	
1.1 เหตุผลและความจำเป็น	1
1.2 วัตถุประสงค์	2
1.3 ประโยชน์ของมาตรฐานการส่งเสริมอาชีพ	2
1.4 กรอบมาตรฐานการส่งเสริมอาชีพ	2
1.5 แนวคิดการส่งเสริมอาชีพในบริบทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	3
บทที่ 2 มาตรฐานการส่งเสริมอาชีพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	7
2.1 หลักการของการส่งเสริมอาชีพ	7
2.2 การสำรวจข้อมูลและจัดทำทะเบียนกลุ่มอาชีพ	8
2.3 หลักเกณฑ์การจัดตั้งกลุ่มอาชีพและการส่งเสริมกลุ่มอาชีพ	9
2.4 หลักเกณฑ์การจัดทำแผนและการสนับสนุนงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	16
2.5 หลักเกณฑ์การขอรับการสนับสนุนทางวิชาการ	24
2.6 แนวทางการจำหน่ายผลผลิต/ผลิตภัณฑ์	36
2.7 แนวทางการพัฒนากลุ่มอาชีพและการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์	39
2.8 การบริหารจัดการกลุ่มอาชีพ	51
2.9 การวิเคราะห์ความจำเป็นและความเหมาะสมของโครงการ	53
2.10 การสำรวจข้อมูลและการจัดทำทะเบียนวัตถุดิบในชุมชน	57
2.11 การจัดทำทะเบียนปราชญ์ชาวบ้าน	59
2.12 ด้านบุคลากร	63
บทที่ 3 ตัวชี้วัดขั้นพื้นฐานและตัวชี้วัดขั้นพัฒนาของมาตรฐานการส่งเสริมอาชีพ สำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	64
3.1 ตัวชี้วัดขั้นพื้นฐาน	64
3.2 ตัวชี้วัดขั้นพัฒนา	66
3.3 ปัจจัยเกื้อหนุนการส่งเสริมอาชีพ	68
บทที่ 4 ข้อเสนอแนะที่เกี่ยวกับการพัฒนามาตรฐานในอนาคต	71
บรรณานุกรม	75
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก แบบฟอร์มที่ 1 แบบสำรวจข้อมูลชุมชนในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	
ภาคผนวก ข แบบฟอร์มที่ 2 แบบสำรวจสภาพปัญหาและความต้องการในการ พัฒนากลุ่มอาชีพในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	
ภาคผนวก ค ตัวอย่างการรายงานผลการสำรวจข้อมูลชุมชนในเขตองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น	
ภาคผนวก ง แบบฟอร์ม การจัดตั้งกลุ่มอาชีพ คำขอจดทะเบียนจัดตั้งกลุ่มอาชีพ	

บทที่ 1

บทนำ

1.1 เหตุผลและความจำเป็น

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2564) ได้ให้ความสำคัญ กับการพัฒนาวิสาหกิจขนาดย่อม ขนาดเล็กและขนาดกลาง วิสาหกิจชุมชน และ วิสาหกิจเพื่อสังคม เพื่อขยายฐานการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากให้มีความครอบคลุมมากขึ้น เป็นการสร้าง โอกาสทางเศรษฐกิจสำหรับกลุ่มต่างๆ ในสังคม โดยดำเนินการควบคู่ไปกับการพัฒนาและส่งเสริมสังคม ผู้ประกอบการเพื่อส่งเสริมผู้ประกอบการที่ผลิตได้และขายเป็น

องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแห ในฐานะหน่วยงานที่อยู่ใกล้ชิดกับประชาชนส่วนใหญ่ ของประเทศซึ่งมีฐานะยากจน และรับทราบถึงปัญหาความต้องการต่างๆ ของประชาชนในพื้นที่เป็น อย่างดี จึงมี บทบาทสำคัญ ต่อการพัฒนาเศรษฐกิจในระดับชุมชน ซึ่งเป็นภารกิจหน้าที่ที่สำคัญ ประการหนึ่งขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบกับกฎหมายได้กำหนดอำนาจหน้าที่ของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในด้าน การส่งเสริมอาชีพ ไว้ดังนี้

• พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537

มาตรา 68 ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย องค์การบริหารส่วนตำบลอาจจัดทำกิจการ ในเขต องค์การบริหารส่วนตำบล ดังต่อไปนี้

- ให้มีและส่งเสริมกลุ่มเกษตรกรและกิจการสหกรณ์
- ส่งเสริมให้มีอุตสาหกรรมในครอบครัว
- บำรุงและส่งเสริมการประกอบอาชีพของราษฎร

• พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540

มาตรา 45 องค์การบริหารส่วนจังหวัดมีอำนาจหน้าที่ดำเนินกิจการภายในเขต องค์การบริหาร ส่วนจังหวัด ดังต่อไปนี้

• จัดทำกิจการใดๆ ล้นเป็นอำนาจหน้าที่ของราชการส่วนท้องถิ่นอื่นที่อยู่ใน เขตองค์การบริหาร ส่วนจังหวัด และกิจการนั้นเป็นการสมควรให้ราชการส่วนท้องถิ่นอื่น ร่วมกันดำเนินการหรือให้องค์การบริหาร ส่วนจังหวัดจัดทำ ทั้งนี้ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

กฎกระทรวง (พ.ศ. 2541) ออกตามความในพระราชบัญญัติองค์การบริหาร ส่วน จังหวัด พ.ศ.2540

“ให้กิจการดังต่อไปนี้เป็นกิจการที่ราชการท้องถิ่นอื่นสมควรให้องค์การ บริหารส่วน จังหวัดร่วมดำเนินการ หรือให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดจัดทำ

(17) ส่งเสริมและแก้ไขปัญหาการประกอบอาชีพ

• พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครอง ส่วน ท้องถิ่น พ.ศ. 2542

มาตรา 16 ให้เทศบาล เมืองพัทยา และองค์การบริหารส่วนตำบล มีอำนาจหน้าที่ ในการจัด ระบบการบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเอง ดังนี้

(16) การส่งเสริม การฝึก และประกอบอาชีพ

มาตรา 17 ภายใต้บังคับมาตรา 16 ให้องค์การบริหารส่วนจังหวัด มีอำนาจและ หน้าที่ในการ จัดระบบบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเอง ดังนี้

(15) การพาณิชย์ การส่งเสริมการลงทุน และการทำกิจการไม่ว่าจะดำเนินการ เองหรือ ร่วมกับบุคคลอื่น หรือจากสหการ

แผนปฏิบัติการกำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้ กำหนดให้กรมการพัฒนาชุมชน กรมส่งเสริมการเกษตร กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม ถ่ายโอน ภารกิจด้านการ พัฒนาอาชีพ ให้แก่ เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบลและองค์การบริหารส่วนจังหวัด เช่น งานส่งเสริมการ พัฒนาอาชีพแก่กลุ่มอาชีพ การสนับสนุนทุนดำเนินการกลุ่มออมทรัพย์ เพื่อการผลิต การส่งเสริมอาชีพด้าน การเกษตร งาน‘ฟักอาชีพอุตสาหกรรมในครอบครัวและ หัตถกรรมไทย เป็นต้น โดยกำหนดประเภทของกลุ่ม งานภารกิจถ่ายโอนดังกล่าวเป็นหน้าที่ ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเลือกทำโดยอิสระ

ภารกิจการส่งเสริมอาชีพให้แก่ประชาชน มีเป้าหมายสำคัญเพื่อยกระดับและพัฒนา คุณภาพ ชีวิตของประชาชนในท้องถิ่นโดยการเพิ่มรายได้ ลดรายจ่ายและเพิ่มศักยภาพของชุมชน ให้มีความสามารถในการ พึ่งพาตนเองได้ มีคุณภาพชีวิตที่ดีและเหมาะสมตามแนวปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง มาตรฐานฉบับนี้จึงจัดทำขึ้น เพื่อเป็นแนวทางให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในฐานะเป็นผู้สนับสนุนส่งเสริมให้ประชาชนได้มีการ รวมกลุ่มและพัฒนากลุ่มอาชีพ ให้มี ความสามารถในการผลิต การตลาดและการบริหารจัดการกลุ่มให้เข้มแข็ง

1.2 วัตถุประสงค์

1. เพื่อเป็นแนวทางในการส่งเสริมอาชีพให้กับชุมชนท้องถิ่น อันเป็นภารกิจที่สำคัญ ในการ ยกระดับมาตรฐานคุณภาพชีวิตของประชาชนให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีและมีความสุขบนพื้นฐาน ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
2. เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติสำหรับผู้บริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและ เจ้าหน้าที่ ใช้เป็น หลักเกณฑ์ในการพิจารณาและให้การสนับสนุนการส่งเสริมอาชีพในระดับบุคคล กลุ่มอาชีพ ชุมชน
3. เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใช้เป็นหลักเกณฑ์ประกอบการตัดสินใจ สนับสนุนด้านการ พัฒนาผลผลิต ผลิตภัณฑ์ที่ได้มาตรฐานอาชีพ
4. เพื่อเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาและพัฒนากลุ่มอาชีพ ผลิตภัณฑ์และช่องทาง การจำหน่าย ผลผลิต ผลิตภัณฑ์

1.3 ประโยชน์ของมาตรฐานการส่งเสริมอาชีพ

1. ทำให้ประชาชนรวมกลุ่มเพื่อพัฒนาและมาตรฐานอาชีพ พัฒนาผลผลิต/ ผลิตภัณฑ์อัน นำไปสู่ความเข้มแข็งของอาชีพและยกระดับคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น
2. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีกรอบและทิศทางในการพัฒนาและส่งเสริมการทำงาน ระหว่าง ภาครัฐและภาคประชาชนอย่างเป็นรูปธรรม เพื่อให้การพัฒนาและส่งเสริมอาชีพมี ประสิทธิภาพ
3. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการบริหารจัดการที่ดี สามารถสร้างความเข้าใจ ระหว่าง เจ้าหน้าที่ของรัฐและประชาชน

1.4 กรอบมาตรฐานการส่งเสริมอาชีพ

มาตรฐานการส่งเสริมอาชีพเป็นแนวปฏิบัติในการส่งเสริมอาชีพและสนับสนุนกลุ่ม อาชีพขององค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นตามอำนาจหน้าที่และภารกิจที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้รับการถ่ายโอนตาม

แผนปฏิบัติการกำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจ ประกอบด้วย 2 ส่วน คือ

- **ส่วนที่เกี่ยวข้องกับประชาชน** ประกอบด้วย

- : หลักเกณฑ์การจัดตั้งกลุ่มอาชีพ
- : หลักเกณฑ์การจัดทำแผน/การของบประมาณต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- : หลักเกณฑ์การขอรับการสนับสนุนทางวิชาการ
- : การบริหารจัดการกลุ่มอาชีพ
- : แนวทางการจำหน่ายผลผลิต/ผลิตภัณฑ์
- : แนวทางการพัฒนากลุ่มอาชีพและการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์

- **ส่วนที่เกี่ยวข้องกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น** ได้แก่ การสำรวจกลุ่มอาชีพ วัตถุประสงค์ ประชาชนชาวบ้าน เพื่อส่งเสริมสนับสนุน ให้คำแนะนำและให้ความช่วยเหลือด้านต่างๆ แก่กลุ่มอาชีพ ซึ่งประกอบด้วย

- : การวิเคราะห์ความจำเป็นและความเหมาะสมของโครงการ
- : การสำรวจข้อมูล/การชั่งตวงวัดวัตถุดิบในชุมชน
- : การจัดทำทะเบียนประชาชนชาวบ้าน
- : หลักเกณฑ์การพิจารณาสนับสนุนกลุ่มอาชีพ
- : บทบาทและอำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ในการส่งเสริมอาชีพ การบริหาร

จัดการกลุ่มอาชีพ

1.5 แนวคิดการส่งเสริมอาชีพในบริบทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

การส่งเสริมอาชีพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้ยึดหลักทางสายกลางและการพัฒนา อย่างเป็นขั้นตอน โดยมีองค์ประกอบที่สำคัญ คือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผลและการมีภูมิคุ้มกัน ในตัวที่ดี โดยมีเงื่อนไขอยู่บนพื้นฐานของความรอบรู้ ความเข้าใจ ในความแตกต่างกันโดยธรรมชาติ ทั้งระดับพื้นที่ ระดับชุมชน ระดับครัวเรือนและระดับบุคคล ดังนั้นการส่งเสริมอาชีพขององค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น จึงควรทำการสำรวจข้อมูลและวิเคราะห์เพื่อจัดระดับความสำคัญของการ ส่งเสริมอาชีพ ให้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนในพื้นที่ ดังนี้

1. **การศึกษาและวิเคราะห์ศักยภาพของท้องถิ่น โดยคำนึงถึงปัจจัยและองค์ประกอบ ที่ส่งเสริมและเอื้อต่อการประกอบอาชีพของประชาชนในพื้นที่** เช่น ทุนทางสังคม ทุนทางเศรษฐกิจ ทุนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ระบบสาธารณูปโภค แหล่งทุนในท้องถิ่น ภูมิปัญญาท้องถิ่น ประชาชนชาวบ้าน เป็นต้น

2. **การจัดแบ่งกลุ่มอาชีพ อาจแบ่งตามประเภทของการส่งเสริมสนับสนุน คือ**

- 1) กลุ่มอาชีพที่ต้องให้ความช่วยเหลือพิเศษ
- 2) กลุ่มอาชีพพึ่งตนเองได้แต่ยังไม่แข็งแรง
- 3) กลุ่มอาชีพที่มีความเข้มแข็ง

1) **กลุ่มอาชีพที่ต้องให้ความช่วยเหลือพิเศษ** คือ กลุ่มอาชีพที่ขาดปัจจัยการผลิต เช่น ที่ดิน ทำกิน มีหนี้สินหรือขาดทุนจากการประกอบอาชีพ ขาดอุปกรณ์ส่งเสริมการผลิต ขาดทักษะ ความรู้ การให้การส่งเสริมประชาชนกลุ่มนี้ต้องให้ความช่วยเหลือเป็นพิเศษเน้นการขยายโอกาส และจัดทำแผนการช่วยเหลืออย่างต่อเนื่อง โดยการส่งเสริมและให้คำแนะนำในการหาแหล่งทุน ดำเนินการเพื่อให้ประชาชนมีที่ทำกิน ส่งเสริมความรู้ ทักษะอาชีพ ประสานงาน และดำเนินการ ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในเชิงบูรณา

การงบประมาณและบูรณาการแผนการช่วยเหลือ ติดตาม และประเมินผลการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างใกล้ชิดเพื่อให้ประชาชนมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น และก้าวสู่คุณภาพชีวิตที่สูงขึ้น

2) กลุ่มอาชีพพึ่งตนเองได้ แต่ยังไม่แข็งแรง ควรให้การสนับสนุนเพื่อสร้าง ความเข้มแข็งในการประกอบอาชีพ ในกลุ่มนี้อยู่ในขั้นของการทดลอง ต้องให้ความสนับสนุนที่เอื้อ ต่อการดำเนินงาน เช่น การบริหารจัดการอย่างเป็นระบบและการพัฒนาการผลิต ปริมาณการผลิต คุณภาพการผลิต การให้ความรู้ทักษะอาชีพ การบัญชี การตลาด

3) กลุ่มอาชีพที่มีความเข้มแข็ง การส่งเสริมอาชีพในกลุ่มนี้ควรเป็นการ ส่งเสริมคุณภาพ ที่มีมาตรฐานสูงขึ้นตามลำดับ เช่น การส่งเสริมคุณภาพผลิตภัณฑ์สู่ระดับที่ สูงขึ้น มีมาตรฐานการรับรองจากหน่วยงานของรัฐทั้งในและต่างประเทศ ส่งเสริมการบริหาร จัดการขบวนการผลิต ระบบการตลาด ระบบการขนส่ง การคำนึงถึงความปลอดภัยของผู้บริโภค และ ควรส่งเสริมในเชิงนโยบาย การบริหารจัดการตลาด การบริหารระบบขนส่ง (logistics)

3. การรวบรวมและจัดทำทะเบียนกลุ่มอาชีพ โดยแยกประเภทของอาชีพตามระดับ ของการให้ความช่วยเหลือ ส่งเสริม สนับสนุน และประเภทของกลุ่มอาชีพ โครงสร้างพื้นฐาน เพื่อเป็นฐานข้อมูลในการส่งเสริมอาชีพ จัดทำแผนการส่งเสริมอาชีพ และข้อมูลที่เป็นและ สอดคล้องกับพื้นที่ในแต่ละพื้นที่ซึ่งมีความแตกต่างกัน ควรมีการจัดทำ ทะเบียนวัตถุดิบ สถิติ การผลิต การจำหน่าย แหล่งความรู้ส่งเสริมการผลิต ราษฎรชาวบ้าน ภูมิปัญญาท้องถิ่น แหล่ง ทรัพยากรธรรมชาติ ที่เป็นทุนและเป็นปัจจัยของการผลิต นำไปสู่การวิเคราะห์ศักยภาพของชุมชน การกำหนดกรอบของการพัฒนาและส่งเสริมอาชีพบนพื้นฐานข้อมูลของท้องถิ่น

4. การจัดระบบฐานข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับอาชีพของประชาชนในท้องถิ่น เพื่อเป็นการ ส่งเสริมชุมชนแห่งการเรียนรู้ การพัฒนาระบบฐานข้อมูลท้องถิ่น เป็นสังคมของการเรียนรู้และ การศึกษา และเป็นการส่งเสริมข้อมูลให้กับประชาชนในการกำหนดทิศทาง การตัดสินใจ การวางแผนการพัฒนา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรสร้างระบบฐานข้อมูลด้านการส่งเสริม อาชีพในท้องถิ่น ในระดับบุคคล ระดับครัวเรือน ระดับกลุ่ม ระดับชุมชน และสร้างเครือข่าย ทางธุรกิจชุมชนที่เอื้อหนุนกันในพื้นที่ระหว่างพื้นที่ อันจะนำไปสู่การพึ่งตนเองและความยั่งยืน

5. การจัดทำแผนการพัฒนาการส่งเสริมอาชีพ เพื่อกำหนดกรอบทิศทางการส่งเสริม อาชีพอย่างเป็นระบบ ทั้งในระดับครัวเรือน ระดับชุมชน โดยเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชน ที่เกี่ยวข้อง ในระดับต่างๆ อาจใช้ขบวนการประชาคมในระดับหมู่บ้าน ตำบล อำเภอ

6. ส่งเสริมและสนับสนุน การรวมกลุ่มอาชีพ เพื่อสร้างความเข้มแข็งของ การประกอบอาชีพและสร้างพลังของการบริหารจัดการการพัฒนาอาชีพในท้องถิ่น ตลอดจน การแลกเปลี่ยนความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์ การแก้ปัญหา ด้านอาชีพในท้องถิ่น โดย ส่งเสริมให้มีหรือให้เกิดผู้นำชุมชน เชื่อมโยงเครือข่ายอาชีพและกระตุ้นให้เกิดความสามัคคี ในชุมชน

7. การส่งเสริมและพัฒนา ความรู้ทักษะการประกอบอาชีพ สร้างและพัฒนา ผลผลิต หรือผลิตภัณฑ์ของชุมชนให้เป็นที่ต้องการและตรงตามความต้องการของผู้บริโภค ในท้องถิ่นและจังหวัดใกล้เคียง จนถึงระดับประเทศ ต่างประเทศ

8. การส่งเสริมและการสร้างความรู้ ความเข้าใจ ค่านิยม ทศนคติ ต่อการประกอบ อาชีพ และต่อการดำเนินชีวิตให้กับประชาชนในทุกกระดับ อันเป็นภูมิคุ้มกันให้ประชาชน โดยเฉพาะการสร้างลักษณะนิสัย การจดบันทึก การสังเกต การพัฒนาเรียนรู้ ความขยัน การประหยัด และออม ให้มีในระดับปัจเจกบุคคล ระดับครัวเรือน ระดับชุมชน เช่น รายได้ ค่าใช้จ่าย การจดบันทึก บัญชีครัวเรือน บัญชีต้นทุนการผลิตแยกจาก

บัญชีครัวเรือน เป็นต้น

9. การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารประสบการณ์ และการให้ข้อมูลต่างๆ ที่เป็น ประโยชน์และหรือที่มีผลกระทบต่อการประกอบอาชีพของประชาชนแบบเข้าถึงครัวเรือน ระหว่างประชาชนกับประชาชน ประชาชนกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและหน่วยงานราชการอื่นที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริม สนับสนุนอาชีพและการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่ อันเป็นการสร้างความร่วมมือ และความเข้าใจต่อกันในระดับชุมชนและระดับท้องถิ่น

10. การติดตามประเมินผล การส่งเสริมอาชีพของท้องถิ่น เพื่อวัดความสำเร็จของ การดำเนินงาน และพัฒนาอาชีพ ตามแผนงาน โครงการ กิจกรรม ที่เป็นประโยชน์ต่อประชาชน ในท้องถิ่น

การส่งเสริมอาชีพในบริบทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

การวางยุทธศาสตร์ เพื่อการพัฒนา	ประเภทกลุ่มอาชีพ	เป้าหมาย
มุ่งเน้น 1. แก้ไขปัญหาความยากจน 2. พึ่งตนเองได้มีอาชีพ มีรายได้ มีเงินออม 3. มีความสุขแบบพอเพียง	กลุ่มอาชีพที่ต้องให้ความช่วยเหลือพิเศษ • ไม่มีที่ดินทำกิน • มีหนี้สิน กลุ่มอาชีพพึ่งตนเองได้แต่ยังไม่แข็งแรง กลุ่มอาชีพมีความเข้มแข็ง	การพัฒนาที่ยั่งยืน • การพัฒนาองค์ความรู้ • การพัฒนาคน • พัฒนาทุน • พัฒนาการบริหารจัดการ ระดับ • ปัจเจบุคคล • ครัวเรือน • กลุ่ม • ชุมชน

ขั้นตอนการดำเนินการ

- การศึกษาและวิเคราะห์ศักยภาพของท้องถิ่น
- การจัดแบ่งกลุ่มอาชีพ
- การรวบรวมและจัดทำทะเบียนกลุ่มอาชีพ
- การจัดระบบฐานข้อมูล
- การจัดทำแผนการพัฒนาการส่งเสริมอาชีพ
- การส่งเสริมและพัฒนาความรู้ทักษะ
- การส่งเสริมและการสร้างความรู้ ความเข้าใจ ค่านิยม ทักษะคติต่อการประกอบอาชีพ
- การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารประสบการณ์
- การติดตามประเมินผล

บทที่ 2

มาตรฐานการส่งเสริมอาชีพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2.1 หลักการของการส่งเสริมอาชีพ

ตามหลักการแนวคิดและปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงคือ ตั้งอยู่บนพื้นฐานทางสายกลาง ความไม่ประมาท คำนึงถึงหลักความพอประมาณ ความมีเหตุผลโดยมีความรู้มีข้อมูล มีภูมิปัญญา ท้องถิ่น เป็นทุนของท้องถิ่น สร้างความมั่นคงเข้มแข็งให้กับประชาชน รู้เท่าทัน เข้าใจการเปลี่ยนแปลง ทั้งภายในและภายนอก ที่ส่งผลต่อการดำเนินชีวิตและการประกอบอาชีพ มีความรอบคอบทั้ง การดำเนินชีวิตและการประกอบอาชีพ วิธีการดำเนินชีวิต ที่มีคุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต ความขยัน ความอดทน มุ่งมั่นเพื่อให้ประสบความสำเร็จ มีรายได้อาชีพ พึ่งตนเองได้และมีกำลัง ที่สนับสนุนแบ่งปัน ส่งเสริมคุณภาพชีวิต ส่งเสริมสภาพแวดล้อมของประชาชน ทั้งในระดับ บุคคลระดับครอบครัวและชุมชน สังคม อย่างมีความสุข

แนวทางการส่งเสริมอาชีพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

1. การสำรวจข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการประกอบอาชีพและส่งเสริมอาชีพของประชาชนในท้องถิ่นจัดทำทะเบียนอาชีพ ทะเบียนวัตถุดิบ ทะเบียนปราชญ์ชาวบ้าน การสร้างระบบฐานข้อมูลเพื่อ การส่งเสริมอาชีพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
2. การฝึกอาชีพ ฝึกอบรมตามความต้องการของประชาชน กลุ่มอาชีพ ในท้องถิ่นเพื่อ เสริมสร้างสมรรถนะการผลิต การปลูกการสร้างผลผลิต ผลิตภัณฑ์ตลอดจนส่งเสริมอาชีพและ สร้างโอกาสให้เกิดการทำงาน สร้างรายได้แก่ประชาชนอยู่ในวัยทำงาน สตรีและผู้ด้อยโอกาสใน พื้นที่รับผิดชอบของท้องถิ่น
3. ส่งเสริม สนับสนุน การรวมกลุ่มอาชีพ เพื่อสร้างความเข้มแข็งในอาชีพ การแลกเปลี่ยน ประสบการณ์ ความรู้ทักษะในการประกอบอาชีพที่เหมือนกันหรือใกล้เคียงกัน อันเป็นประโยชน์ ต่อการพัฒนาอาชีพและ ส่งเสริมกลุ่มอาชีพในท้องถิ่นที่มีอยู่แล้วในพื้นที่รับผิดชอบของท้องถิ่นให้ มีความเข้มแข็งและมีการบริหารจัดการที่ดี
4. การส่งเสริม สนับสนุน งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์เครื่องมือต่างๆ ตลอดจนเทคโนโลยี ที่เหมาะสมต่อการประกอบอาชีพของประชาชน
5. การส่งเสริม สนับสนุน การวิจัยและพัฒนาที่เกี่ยวข้องกับอาชีพในท้องถิ่น เพื่อ สร้างองค์ความรู้ ทักษะ การบริหารจัดการการปรับปรุงและสร้างโอกาส การแข่งขันทั้งในระดับ ชุมชน ระดับประเทศและต่างประเทศ
6. การส่งเสริม สนับสนุน ประชาสัมพันธ์สร้างความเข้าใจ ในการจัดทำแผน การส่งเสริมอาชีพ ที่ สอดคล้องกับแผนการพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยเน้น การมีส่วนร่วมของประชาชน องค์กรประชาชน ส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง
7. มีการติดตามประเมินผลแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม การส่งเสริมอาชีพในท้องถิ่น และปรับปรุงแก้ไข พัฒนาไปสู่ความต้องการของประชาชนในทุกระดับ

โดยกำหนดแนวทางให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีบทบาทด้านการพัฒนาและแก้ไขปัญหาทางด้านเศรษฐกิจและสังคม ทั้งในระดับบุคคลและครัวเรือน ระดับชุมชน โดยนำปรัชญาพระราชทาน “เศรษฐกิจพอเพียง” มาเป็นแนวทางหลัก ในการดำเนินงานภายใต้หลักการการลดรายจ่าย สร้างรายได้ขยายโอกาสให้แก่ประชาชนบนพื้นฐาน ความสมดุล ทั้งทางเศรษฐกิจและสังคม โดยมีแนวทางและวิธีการดำเนินงาน คือ

1. การพัฒนาและแก้ไขปัญหาทางเศรษฐกิจ

1) การลดรายจ่ายส่งเสริมให้ประชาชนมีการดำรงชีวิตแบบพอเพียง มีการ ส่งเสริมสนับสนุน วิชาการและนำแนวทางการเกษตรทฤษฎีใหม่ขั้นที่ 1 ส่งเสริมการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ แทนปุ๋ยเคมีเพื่อลดต้นทุนการผลิต และเป็นการเสริมสร้างสุขภาพอนามัยแก่ประชาชน ส่งเสริม จัดหาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตรและส่งเสริมกิจกรรม ต่างๆ อันนำไปสู่การลดต้นทุนของการทำ การเกษตรในระดับชุมชน เช่น การจัดตั้งโรงงานผลิตปุ๋ยอินทรีย์ลาน ตากข้าวชุมชน เป็นต้น

2) การเพิ่มรายได้ส่งเสริมให้ประชาชนมีรายได้เพิ่มขึ้นจากการประกอบอาชีพ จัดหาเครื่องมือ เครื่องใช้ในการประกอบอาชีพ ติดต่oprสานงานกับภาคเอกชน เช่น สถาน ประกอบการ โรงงานอุตสาหกรรม ในท้องถิ่น หรือพื้นที่จังหวัดใกล้เคียง เพื่อรับการผลิที่ สามารถใช้แรงงานแม่บ้านหรืองานที่สามารถดำเนินการ ภายในครัวเรือนได้โดยเพิ่มการบริหารจัดการที่เหมาะสมกับผลิตภัณฑ์และพื้นที่นอกจากนี้องค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นอาจดำเนินการส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมต่างๆ ในระดับชุมชนเพื่อเป็นการเพิ่มรายได้ให้กับประชาชน เช่น การตั้งโรงสีชุมชน การจัดตั้งโรงงาน การสร้างเครือข่ายเชื่อมโยงสินค้าและการตลาดในพื้นที่ และการส่งเสริม การตลาดสินค้าโดยผ่านอินเทอร์เน็ตตำบล เป็นต้น

3) การขยายโอกาสองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอาจดำเนินการหรือสนับสนุน กิจกรรมเพื่อให้ ประชาชนได้เข้าถึงปัจจัยในการประกอบอาชีพ ทั้งในระดับบุคคลครัวเรือนและ ระดับชุมชน เช่น การส่งเสริม สนับสนุนการแปลงสินทรัพย์เป็นทุน การกำหนดพื้นที่ผ่อนผัน เพื่อให้ประชาชนมีสถานที่จำหน่ายสินค้าและ ผลิตภัณฑ์ เช่น ตลาดสาธารณะ ทางสาธารณะ เป็นต้น (รายละเอียดภาคผนวก ฉ)

2.2 การสำรวจข้อมูลและจัดทำทะเบียนกลุ่มอาชีพ

เพื่อให้มีศูนย์กลางในการบริการข้อมูลข่าวสารของชุมชนที่ประชาชนสามารถเข้าถึง ข้อมูลข่าวสารที่ จำเป็นในการประกอบอาชีพ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรศึกษาและจัดทำ ข้อมูลเพื่อการบริการข้อมูลข่าวสาร และการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ตลอดจนเพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐาน ในการจัดทำแผนพัฒนาการส่งเสริมอาชีพของ ท้องถิ่น ในการนี้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จึงควรจัดให้มีทะเบียนข้อมูลด้านอาชีพและวัตถุดิบในท้องถิ่นขึ้น โดยดำเนินงานร่วมกับประชาชนและ หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องหรือสถาบันการศึกษา ร่วมจัดการสำรวจข้อมูล ด้านอาชีพและ กลุ่มอาชีพในท้องถิ่น เพื่อศึกษาศักยภาพของท้องถิ่นในการพัฒนาและส่งเสริมอาชีพ เช่น ข้อมูล พื้นฐานด้านเศรษฐกิจ สังคม โครงสร้างพื้นฐาน ระบบสาธารณูปโภค ปัจจัยการผลิต เช่น ที่ดิน แหล่งทุน กำลัง แรงงาน กำลังการผลิต วัตถุดิบ ภูมิปัญญาท้องถิ่นและแหล่งทรัพยากรธรรมชาติ คุณภาพดิน แหล่งน้ำ ป่าไม้แร่ ธาตุสถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติความสำคัญทางประวัติศาสตร์ วัตถุดิบในชุมชนที่สนับสนุนการประกอบอาชีพ ในท้องถิ่น เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการพิจารณา ตอบสนองความต้องการการส่งเสริมอาชีพของประชาชนใน ชุมชน รวมถึงการกำหนดแนวทาง การส่งเสริมอาชีพของประชาชนในท้องถิ่น โดยมีแนวทางการดำเนินการดังนี้

แนวทางการสำรวจข้อมูลชุมชนและจัดทำทะเบียนกลุ่มอาชีพ

การสำรวจข้อมูลด้านอาชีพเพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีฐานข้อมูลด้านอาชีพ และกลุ่มอาชีพของท้องถิ่น สำหรับวางแผนเพื่อส่งเสริมและพัฒนาทักษะการประกอบอาชีพให้แก่ ประชาชนในท้องถิ่น ซึ่งตรงกับความต้องการของประชาชนและใช้ประโยชน์ในการพิจารณาจัดสรรงบประมาณที่ถูกต้องและเหมาะสม องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จึงควรมีการสำรวจข้อมูล ด้านอาชีพ โดยมีแนวทางการดำเนินการดังนี้

1.การเก็บรวบรวมข้อมูล จะเป็นการเก็บข้อมูลพื้นที่ มีการสำรวจข้อมูลด้านอาชีพ กลุ่มอาชีพ สถานภาพการดำเนินกิจกรรมของกลุ่มและข้อมูลอื่น อันเป็นการส่งเสริมสนับสนุน ในการประกอบอาชีพ ทำการประสานงานและประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนและหน่วยราชการที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลที่ต้องการโดยใช้แบบสอบถามหรือแบบสัมภาษณ์ดังตัวอย่างแบบฟอร์มของ การสำรวจข้อมูลชุมชนและตัวอย่างการรายงานผลคือ

แบบฟอร์มที่ 1 แบบสำรวจข้อมูลชุมชนในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ภาคผนวกก)

แบบฟอร์มที่ 2 แบบสำรวจสภาพปัญหาและความต้องการในการพัฒนากลุ่มอาชีพ กลุ่มส่งเสริมอาชีพในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ภาคผนวกข)

2.การวิเคราะห์ข้อมูลและจัดทำระบบฐานข้อมูลการส่งเสริมอาชีพการจัดทำระบบ ฐานข้อมูลด้านต่างๆ ที่จะเป็นการจัดระบบงานด้านอาชีพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น ข้อมูลโครงสร้างพื้นฐาน แหล่งวัตถุดิบ แหล่งทุนในท้องถิ่น แหล่งทรัพยากรธรรมชาติแหล่งน้ำ ธรรมชาติและปัจจัยพื้นฐานด้านแรงงาน ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ปราชญ์ชาวบ้านและข้อมูลของ กลุ่มอาชีพ เป็นต้น โดยการพิจารณาจุดแข็ง จุดอ่อน และข้อจำกัดตลอดจนโอกาส และศักยภาพ ในด้านต่างๆ ในพื้นที่โดยกำหนดพื้นที่เป้าหมาย กลุ่มเป้าหมาย ในพื้นที่อันนำไปสู่การแก้ไข ปัญหาที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

ตัวอย่างการรายงานผลการสำรวจข้อมูลชุมชนในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ภาคผนวกค)

3. การเตรียมความพร้อมด้านบุคลากร เพื่อดำเนินการส่งเสริมอาชีพขององค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นศูนย์กลางการจัดทำระบบฐานข้อมูลอาชีพของท้องถิ่นและประสานงาน กับหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมอาชีพในพื้นที่

2.3 หลักเกณฑ์การจัดตั้งกลุ่มอาชีพและการส่งเสริมกลุ่มอาชีพ

เพื่อเป็นการสนับสนุนให้มีการบริหารจัดการส่งเสริมอาชีพของชุมชน อย่างมีระบบและ สร้างความเข้มแข็งของชุมชนภาคการผลิต คือ การรวมกลุ่มของประชาชนที่มีจุดประสงค์และ เป้าหมายร่วมกัน เพื่อดำเนินกิจกรรมการผลิต สร้างพลังของการพึ่งตนเองของกลุ่มอาชีพในชุมชน กลุ่มอาชีพ หมายถึง การรวมกลุ่มของประชาชนที่ร่วมดำเนินกิจกรรม เพื่อทำให้เกิด รายได้และการสร้างโอกาสในการประกอบอาชีพให้สมาชิกโดยแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะคือ

1. กลุ่มอาชีพที่มีการรวมตัวกันแต่ไม่ได้จดทะเบียนนิติบุคคล เช่น กลุ่มแม่บ้าน กลุ่มอาชีพการแปรรูปผลผลิต กลุ่มอาชีพอุตสาหกรรมในครัวเรือนและหัตถกรรมไทย

2. กลุ่มอาชีพที่มีการจดทะเบียนเป็นนิติบุคคลเช่น กลุ่มสหกรณ์ออมทรัพย์ กลุ่มยูวเกษตรกร เป็นต้น โดยมีกฎเกณฑ์ข้อบังคับของกลุ่มอาชีพที่ถือเป็นแนวปฏิบัติเพื่อส่งเสริม การดำเนินกิจกรรมของกลุ่มให้มีความเข้มแข็งสามารถพึ่งตนเองได้และส่งเสริมความเข้มแข็ง ของครอบครัว ชุมชน และท้องถิ่น

● แนวทางการจัดตั้งกลุ่มอาชีพ

เพื่อเป็นการส่งเสริม สนับสนุนการประกอบอาชีพในชุมชน ให้มีความเข้มแข็งและ สามารถพึ่งพาตนเองได้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนที่มี อาชีพเดียวกัน รวมกลุ่มเพื่อสร้างพลังของการพัฒนาการเรียนรู้และแลกเปลี่ยนประสบการณ์ร่วม ดำเนินกิจกรรมเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้และการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นที่คล้ายกันหรือเหมือนกันโดยประชาชนและเพื่อประชาชนในท้องถิ่นหรือเป็นแนวทางการร่วมมือระหว่างประชาชนและเจ้าหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นร่วมประชุมปรึกษาหารือ มองภาพรวมด้านอาชีพของท้องถิ่น เพื่อการส่งเสริมความร่วมมือระหว่างพื้นที่ เครือข่ายอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ และแก้ไขปัญหาได้ตรงตามความต้องการของประชาชนทั้งในระดับบุคคลระดับครัวเรือนและ ระดับกลุ่ม ดังนั้น เพื่อความสะดวกในการให้ความช่วยเหลือและการติดตามประเมินผลองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น ควรส่งเสริมให้มีการจดทะเบียนอาชีพในเขตพื้นที่โดยมีแนวทางการจดทะเบียนของกลุ่มอาชีพ ซึ่งอาจแบ่งได้ดังนี้คือ

1. กลุ่มอาชีพที่มีการขึ้นทะเบียนต่อหน่วยงานอื่นหรือกลุ่มที่มีอยู่แล้วในพื้นที่ เมื่อมีความประสงค์ที่จะขอรับการส่งเสริม สนับสนุนจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรแจ้งหรือขอจดทะเบียนต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อแสดงว่ากลุ่มยังมีกิจกรรมและดำเนินการอยู่ โดยการนำเอกสารหลักฐานผู้นำกลุ่ม สมาชิกกลุ่ม สำเนาทะเบียนบ้าน ที่อยู่และรายละเอียดต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมของกลุ่มอาชีพ เพื่อขอรับการสนับสนุน วัสดุอุปกรณ์ หรืองบประมาณ จากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2. กลุ่มอาชีพที่เกิดจากการรวมตัวกันของประชาชนในพื้นที่ได้มีการจดทะเบียนแต่มีความประสงค์ที่จะขอจดทะเบียนต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรมีหลักเกณฑ์ และเอกสารประกอบด้วย

- (1) เป็นประชาชนที่มีภูมิลำเนาในท้องถิ่น และมีสัญชาติไทย
- (2) มีจำนวนสมาชิกตั้งแต่ 7 คนขึ้นไป
- (3) มีการบริหารงานโดยคณะกรรมการที่มาจากการเลือกตั้งของสมาชิก
- (4) มีข้อบังคับ หรือระเบียบของกลุ่มที่ชัดเจนและสมาชิกรับทราบ
- (5) มีการดำเนินกิจกรรมที่ส่งเสริมการประกอบอาชีพของสมาชิกโดยรวม มิใช่เพื่อ

ประโยชน์ต่อบุคคลใดเป็นการเฉพาะ

- (6) มีวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งกลุ่มที่ชัดเจน
- (7) มีบันทึกรายงานการประชุมไม่น้อยกว่า 2 ครั้ง

2.3.1 การส่งเสริมสนับสนุนการรวมกลุ่มอาชีพ

การส่งเสริมความเข้มแข็งของกลุ่มอาชีพในท้องถิ่นเพื่อความรวดเร็วและมีประสิทธิภาพในการสนับสนุน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรสนับสนุน ส่งเสริมสร้างความเข้าใจและสร้างทัศนคติเชิงบวกต่อการรวมกลุ่มอาชีพของประชาชนที่ดำเนินการประกอบ อาชีพเดียวกัน โดยมีแนวทางในการดำเนินงานของการขอรับการขึ้นทะเบียน คือ

ขั้นตอนในการเสนอขอจดทะเบียน

1. การรับจดทะเบียนกลุ่มอาชีพ

เพื่อเป็นการส่งเสริมและจัดระเบียบของกลุ่มอาชีพและให้การสนับสนุนกลุ่มอาชีพของ

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนและกลุ่มอาชีพในเขตพื้นที่ที่มีการจดทะเบียนจากหน่วยงานราชการเดิมหรือรวมกลุ่มกันดำเนินกิจกรรมแต่ไม่มีการ จดทะเบียน ให้มาขอรับการขึ้นทะเบียนต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2. การยื่นคำร้องขอจดทะเบียนกลุ่มอาชีพ

กลุ่มอาชีพที่มีความประสงค์จดทะเบียนเพื่อจัดตั้งกลุ่มให้รวบรวมสมาชิก ก่อตั้งรวมกลุ่ม ไม่น้อยกว่า 7 คนประชุมปรึกษาหารือจัดตั้งกลุ่มและเตรียมเอกสารประชุมจัดตั้งคณะทำงานหรือคณะกรรมการ ดำเนินงานของกลุ่มและยื่นคำร้องขอจดทะเบียนกลุ่มอาชีพตาม แบบฟอร์มที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนด (ตัวอย่างแบบฟอร์มในภาคผนวก) ต่อเจ้าหน้าที่ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพร้อมเอกสารของกลุ่มอาชีพ ซึ่งประกอบด้วย

- 1) บัญชีรายชื่อสมาชิกกลุ่ม
- 2) คณะทำงานหรือกรรมการบริหารของกลุ่มที่ได้รับการเลือกจากสมาชิก ให้เป็นตัวแทน พร้อมระบุตัวแทนเพื่อการติดต่อระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับกลุ่มอาชีพ และกลุ่มอาชีพกับสมาชิกกลุ่มอาชีพ
- 3) กิจกรรมหลักของกลุ่มผลผลิตหรือผลิตภัณฑ์ของกลุ่มอาชีพ วัตถุประสงค์ ของการจัดตั้งกลุ่ม เป้าหมายและการดำเนินกิจกรรมของกลุ่ม
- 4) ข้อบังคับ ระเบียบหรือข้อตกลงของกลุ่มอาชีพ
- 5) รายงานการประชุมของกลุ่มไม่น้อยกว่า 2 ครั้ง
- 6) เอกสารอื่นๆที่เกี่ยวข้อง เช่น รูปถ่ายผลผลิต ผลิตภัณฑ์ในกรณีที่มี การดำเนินการอยู่แล้ว เป็นต้น

3. เมื่อเจ้าหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รับแบบคำร้องขอจดทะเบียน การจัดตั้งกลุ่มอาชีพ ตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วนของเอกสารก่อนขึ้นบัญชีกลุ่มอาชีพ ในกรณีที่แบบคำขอ หรือเอกสาร ประกอบไม่ถูกต้อง หรือควรแก้ไขเพิ่มเติม ให้พนักงานแจ้งตัวแทนที่ได้รับมอบหมายจากกลุ่มอาชีพให้ดำเนินการ และให้กลุ่มดำเนินการ แก้ไขเมื่อแก้ไขแล้วนำยื่นต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ในกรณีที่การตรวจรับเอกสารไม่ผ่าน ให้เจ้าหน้าที่แจ้งต่อประธานกลุ่ม/หรือ ตัวแทนผู้ยื่นเอกสารทันทีเพื่อให้กลุ่มอาชีพดำเนินการปรับปรุงแก้ไขต่อไปและสามารถนำมายื่นใหม่ เมื่อมีการแก้ไขปรับปรุงเอกสาร

4. เจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดำเนินการยื่นเอกสารเพื่อรายงาน การจัดตั้งกลุ่มต่อผู้บริหารท้องถิ่นภายใน 2 วัน

5. เมื่อผู้บริหารท้องถิ่นเห็นชอบ ให้เจ้าหน้าที่ดำเนินการขึ้นทะเบียนประวัติ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและการจัดเข้าแผนเพื่อสนับสนุนงบประมาณและความช่วยเหลือ

6. ผลการดำเนินงานของกลุ่มอาชีพ รายงานผลการปฏิบัติงาน ข้อจำกัด ปัญหา อุปสรรคในการผลิต การบริหารจัดการ แจ้งต่อเจ้าหน้าที่เพื่อขอรับการช่วยเหลือ ขอคำแนะนำ หรือประสานงานต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

7. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรติดตามการดำเนินงานของกลุ่มเพื่อให้การ ช่วยเหลือ

สนับสนุนให้คำแนะนำ การบริหารจัดการและการทำงานของกลุ่มอาชีพในระยะแรก จนกลุ่มอาชีพสามารถบริหารจัดการและพึ่งตนเองได้ (ดูแผนผังการจัดตั้งกลุ่มอาชีพประกอบ)

การบริหารจัดการและการส่งเสริมกลุ่มอาชีพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

1. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรจัดทำทะเบียนกลุ่มอาชีพที่ได้รับการ จัดทะเบียนต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและจัดระบบข้อมูลด้านกลุ่มอาชีพแยกตามประเภท ของกลุ่มอาชีพ จัดทำทะเบียนประวัติของกลุ่มในกรณีของกลุ่มอาชีพที่มีการจดทะเบียนต่อหน่วยงาน ราชการอื่นเพื่อจัดทำระบบฐานข้อมูลกลุ่มอาชีพในพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อาจประสานงาน ขอความร่วมมือในการทำสำเนาเอกสารกลุ่มอาชีพ เพื่อจดทะเบียนกลุ่มอาชีพ ในพื้นที่ที่รับผิดชอบ
2. วิเคราะห์และจัดประเภทระดับการให้การสนับสนุนของกลุ่มอาชีพ
3. ให้การสนับสนุนงบประมาณหรือสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์เครื่องมือวัตถุดิบ ปัจจัยส่งเสริมการผลิตที่ไม่ขัดกับกฎหมายระเบียบที่เกี่ยวข้อง
4. ส่งเสริม สนับสนุน ให้คำแนะนำและจัดหาตลาดเพื่อการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ ของกลุ่มอาชีพ โดยร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐอื่น และภาคเอกชน
5. ติดตามประเมินผลการดำเนินงานและความก้าวหน้า หรือข้อจำกัดของ ปัญหาอุปสรรคของกลุ่มอาชีพอย่างต่อเนื่อง
6. การให้คำปรึกษาแนะนำกลุ่มอาชีพที่มีความเข้มแข็งและกลุ่มอาชีพที่มีความประสงค์จะยื่นขอจดทะเบียนมาตรฐานผลิตภัณฑ์หรือมาตรฐานอื่น ที่มีกฎหมายรองรับหรือ เป็นนิติบุคคล เพื่อการส่งเสริมให้กลุ่มสามารถหาแหล่งทุนและมีความสามารถในการพัฒนาผลผลิตและผลิตภัณฑ์ ดำเนินการกิจกรรมของกลุ่มอาชีพหรือพัฒนาอย่างต่อเนื่อง อันนำไปสู่ การพึ่งตนเองได้
7. ควรให้การสนับสนุนช่วยเหลือโครงการกิจกรรมของกลุ่มอาชีพอย่างทั่วถึง
8. สร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับกลุ่มอาชีพในพื้นที่และสร้างเครือข่ายกลุ่มอาชีพ ในพื้นที่และพื้นที่ใกล้เคียง เช่น โดยการศึกษาดูงาน จัดประชุมสัมมนาเพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ในพื้นที่และพื้นที่ใกล้เคียง
9. ดำเนินการอื่นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เห็นว่าเหมาะสมและเป็นความ จำเป็นเร่งด่วน และ/หรือเป็นความต้องการของกลุ่มอาชีพ ที่จะส่งเสริมให้กลุ่มอาชีพในท้องถิ่นมี ความเข้มแข็งและสามารถพึ่งตนเองได้

2.3.2 การจดทะเบียนกลุ่มอาชีพตามกฎหมาย

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้คำแนะนำ ปรึกษาแก่ประชาชนในการไปติดต่อ หน่วยงานที่ดำเนินการจดทะเบียนกลุ่มอาชีพที่มีฐานะเป็นนิติบุคคล เช่น กลุ่มเกษตรกร กลุ่มสหกรณ์ออมทรัพย์ เป็นต้น

2.3.3 ข้อดีของการรวมกลุ่มอาชีพ

- 1) สามารถแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์เทคนิคการประกอบอาชีพ ปัญหาอุปสรรคแนวทางการแก้ไขโดยประชาชนที่ประกอบอาชีพเดียวกัน ทำให้เกิดความสัมพันธ์ ที่ดีอันนำไปสู่การสร้างเครือข่ายอาชีพโดยธรรมชาติที่เอื้อประโยชน์ต่อกัน
- 2) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถพัฒนา ส่งเสริมและแก้ไขปัญหาของ ประชาชนแบบองค์รวมและตรงกับความต้องการและวัตถุประสงค์ของประชาชนในพื้นที่

3) สร้างเสริมการทำงานเป็นทีมอันนำไปสู่ความสามัคคีความร่วมมือของ ประชาชนในชุมชน อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนา

4) สร้างความเข้มแข็งให้กับอาชีพหลักและอาชีพเสริม สามารถกำหนดราคา และกลไกทางการตลาด

5) ประหยัดค่าใช้จ่ายและลดต้นทุนการผลิต เช่น การซื้อปุ๋ย ถ้ารวมกันซื้อ จำนวนมากสามารถต่อรองราคาซื้อขายได้



ประชามหมู่บ้าน

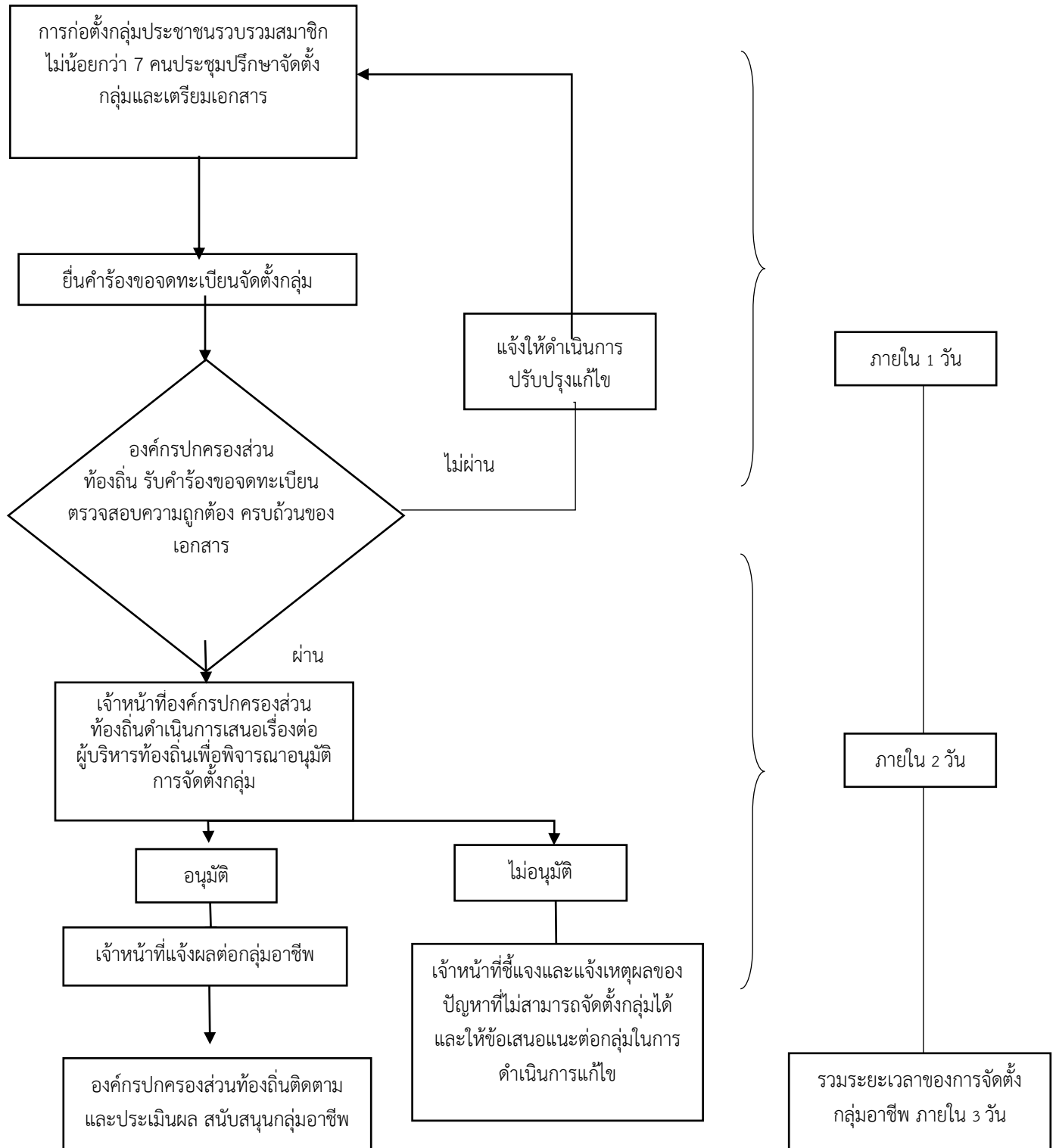


รวมกลุ่มส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ



แผนผังขั้นตอนการจัดตั้งกลุ่มอาชีพ

การดำเนินการจัดตั้งกลุ่มระยะเวลา



2.4 หลักเกณฑ์การจัดทำแผนและการสนับสนุนงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

งบประมาณในการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ ใช้เพื่อวัตถุประสงค์ในการส่งเสริม สนับสนุนกลุ่มอาชีพของชุมชน โดยให้กลุ่มนำไปพัฒนาผลผลิต/ผลิตภัณฑ์ในรอบของการเพิ่ม ปริมาณการผลิต พัฒนาคุณภาพผลผลิต/ผลิตภัณฑ์การบริหารจัดการเพื่อเพิ่มพูนความรู้ทักษะ การประกอบอาชีพของประชาชนและกิจกรรมกลุ่มอาชีพ โดยกลุ่มอาชีพต้องจัดทำแผนงาน/ โครงการ/กิจกรรม ตามแผนการพัฒนากลุ่มที่ได้กำหนดไว้ในวัตถุประสงค์ของกลุ่มอาชีพ และ ยื่นคำร้องเพื่อขอรับการสนับสนุน พร้อมเอกสารหลักฐาน ตามขั้นตอนและหลักเกณฑ์ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนดไว้ซึ่งสอดคล้องกับอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 มาตรา 16

วัตถุประสงค์

1. สนับสนุนกลุ่มอาชีพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการบริหาร จัดการ พัฒนาผลผลิต / ผลิตภัณฑ์การส่งเสริมความรู้ทักษะการถ่ายทอดเทคโนโลยีและส่งเสริม กระบวนการกลุ่มให้มีความเข้มแข็ง
2. เพื่อสนับสนุนกลุ่มการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร ให้มีเงินทุนเพื่อ การแปรรูปผลผลิตแก่เกษตรกรและพัฒนาผลผลิต เพิ่มรายได้ให้แก่เกษตรกรและการแก้ปัญหา ผลผลิตทางเกษตรล้นตลาด
3. เพื่อให้การสนับสนุนแก่กลุ่มอุตสาหกรรมในครัวเรือนและหัตถกรรมของ ท้องถิ่นและสนับสนุนการจัดทำระบบข้อมูล กระบวนการผลิต ภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อเผยแพร่ ให้กับกลุ่มอาชีพในชุมชน
4. เพื่อให้การส่งเสริม สนับสนุน กิจกรรมอื่นอันเป็นประโยชน์ต่อการลด ต้นทุน การเพิ่มรายได้ ขยายโอกาส ให้ประชาชนมีอาชีพที่ดีขึ้นตามความต้องการและความจำเป็น ของท้องถิ่น

เป้าหมาย

1. กลุ่มเกษตรกรที่จดทะเบียนกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
2. กลุ่มส่งเสริมอาชีพแปรรูปการผลิตทางการเกษตรที่จดทะเบียนกับองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น
3. กลุ่มอาชีพอุตสาหกรรมในครอบครัวและหัตถกรรมไทยที่จดทะเบียนกับ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
4. องค์กรประชาชน ที่มีการบริหารภายในที่มีระเบียบข้อบังคับ หรือข้อตกลง ของกลุ่ม หรือชุมชนและมีการดำเนินงานจนเป็นที่ยอมรับขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่กลุ่มหรือชุมชนนั้นตั้งอยู่พร้อมเอกสารประกอบการพิจารณา ประกอบด้วย เอกสารการจัดตั้งกลุ่ม เอกสารรายงานการประชุม สำเนาระเบียบข้อบังคับ ข้อตกลงของกลุ่ม

คุณสมบัติกลุ่มอาชีพ

เกณฑ์การพิจารณาให้การสนับสนุนงบประมาณกลุ่มอาชีพพิจารณาจากคุณสมบัติ ของกลุ่ม โดยมีคุณสมบัติที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรพิจารณา ประกอบด้วย

- มีการจัดตั้งกลุ่มตามหลักการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- มีคณะกรรมการบริหารกลุ่ม

- มีทุนเดิมของกลุ่ม
- มีการดำเนินกิจกรรมการผลิตอย่างต่อเนื่อง

มีการจัดทำทะเบียน บัญชีถูกต้องเป็นปัจจุบัน พร้อมนำเสนอต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

นอกจากนี้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอาจจัดทำแผนงาน/โครงการเพื่อการส่งเสริมอาชีพให้ประชาชนในท้องถิ่นเป็นการสร้างอาชีพ รายได้แก่ประชาชนที่เดือดร้อน ตามดุลยพินิจ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเองได้

2.4.1 ขั้นตอนของการขอรับการสนับสนุนงบประมาณ

1) กลุ่มอาชีพมากกว่าหนึ่งกลุ่มขึ้นไปในพื้นที่ร่วมกันจัดทำแผนร่วมเพื่อขอรับการสนับสนุนจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยการประชุมสมาชิกกลุ่มระดมความคิดเห็นของปัญหาข้อจำกัดการผลิต/ผลิตภัณฑ์ของกลุ่ม หาแนวทางการพัฒนาเบื้องต้น และจัดทำแผนงานโครงการพัฒนา โดยมีกรอบการทำงาน มีสมาชิกเป็นแกนหลักของการดำเนินงานและ กำหนดระยะเวลาของความสำเร็จของแผนที่ชัดเจน

2) ยื่นคำร้องกรอกรายละเอียดคำร้องตามหลักเกณฑ์การสนับสนุนกลุ่มอาชีพ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พร้อมเอกสารแผนงานจำนวน 1 ชุด

3) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รับเรื่องการขอรับการสนับสนุนจากกลุ่มอาชีพ พิจารณาและตรวจสอบเอกสาร สรุปความเห็นเบื้องต้นนำเสนอต่อสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในกรณีที่มีความเชื่อมโยงต่อเขตพื้นที่หรือเกินอำนาจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้องค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น นำเรื่องเสนอต่อผู้ว่าราชการจังหวัดโดยผ่านนายอำเภอหรือปลัดอำเภอ หัวหน้ากิ่งอำเภอแล้วแต่กรณีตามลำดับ

4) เมื่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพิจารณาอนุมัติให้การสนับสนุนงบประมาณต่อกลุ่มอาชีพ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แจ้งต่อประธานกลุ่มอาชีพ เพื่อจัดทำข้อตกลงการรับ การสนับสนุน เป็นลายลักษณ์อักษร

5) การเบิกจ่าย ให้ถือปฏิบัติตามระเบียบหนังสือสั่งการที่เกี่ยวข้องและให้ กลุ่มอาชีพ ทำบันทึกข้อตกลงว่าจะดำเนินการให้เป็นไปตามโครงการที่ได้รับเงินอุดหนุนไว้กับ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในกรณีที่ได้รับการสนับสนุนเป็นวัสดุอุปกรณ์เครื่องมือ สนับสนุน การผลิต และ/หรือ สนับสนุนการพัฒนาการผลิต ให้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกลุ่มอาชีพจัดทำทะเบียนวัสดุที่ใช้เฉพาะการส่งเสริมอาชีพ การเบิกจ่ายวัสดุให้เป็นไปตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการพัสดุขององค์กรปกครองส่วนตำบล พ.ศ.2538

6) กลุ่มอาชีพจัดทำเอกสารใบเสร็จรับเงิน (ถ้ามี) และ/หรือ ใบสำคัญจ่ายให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

7) การติดตามผลและประเมินผลของโครงการ/แผนงาน/กิจกรรม ที่ได้รับการสนับสนุนโดยให้กลุ่มอาชีพ รายงานผลการดำเนินงานต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็น ระยะเวลาๆ

8) เมื่อสิ้นสุดโครงการ/แผนงาน/กิจกรรมของกลุ่ม ในกรณีที่เป็น การสนับสนุน ทางการเงิน ส่ง รายงานผลสำเร็จของโครงการ พร้อมเอกสารหลักฐานการจ่าย (ใบเสร็จรับเงิน/ ใบสำคัญรับเงิน) พร้อมรับรองสำเนาถูกต้องทุกรายการที่ใช้จ่ายพร้อมเงินเหลือจ่าย(ถ้ามี) ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

การส่งเสริมเครื่องมืออุปกรณ์ของกลุ่มแม่บ้าน



2.4.2 องค์ประกอบของแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม

1.กลุ่มอาชีพจัดทำแผนงาน/โครงการ/ กิจกรรม ที่ขอรับการสนับสนุน งบประมาณจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ระบุรายละเอียดของแผนการดำเนินงาน ประกอบด้วย

- 1) ชื่อกลุ่มอาชีพ
- 2) ชื่อโครงการ/กิจกรรม/แผนงาน
- 3) หลักการและเหตุผล
- 4) วัตถุประสงค์และเป้าหมายของโครงการ/กิจกรรม/แผนงาน
- 5) ขอบเขตของโครงการ/กิจกรรม/แผนงาน
- 6) ขั้นตอนการดำเนินงาน
- 7) ทรัพยากรที่ต้องใช้ในโครงการ (งบประมาณ ค่าใช้จ่าย)
- 8) ระยะเวลาดำเนินงาน
- 9) ความสัมพันธ์กับโครงการอื่น
- 10) ผู้รับผิดชอบโครงการ
- 11) สถานที่ดำเนินการ
- 12) ผลประโยชน์ที่กลุ่มได้รับ

2. กลุ่มอาชีพและกลุ่มส่งเสริมอาชีพ ต้องดำเนินการตามระเบียบ ข้อบังคับ หรือข้อตกลงขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนด

สำหรับรายละเอียดสำคัญในการเสนอแผนงาน/โครงการ/กิจกรรมของกลุ่มอาชีพเพื่อขอรับการสนับสนุนงบประมาณต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของกลุ่มอาชีพ ประกอบด้วยองค์ประกอบและรายละเอียดเพื่อใช้ในการพิจารณาของเจ้าหน้าที่ขององค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นผู้เกี่ยวข้องกับการสนับสนุนงบประมาณ ดังนี้

1. **หลักการและเหตุผล** :องค์ประกอบแรกนี้เป็นส่วนที่จะบ่งชี้เหตุผล และความจำเป็นในการขอรับการสนับสนุนว่าโครงการที่ขอรับการสนับสนุนนั้นมีที่มาอย่างไรมีปัญหาและอุปสรรคประการใดจากการดำเนินงานที่ผ่านมาหรือเป็นโครงการที่มีความสำคัญ ต่อการพัฒนาประชาชนในพื้นที่ เช่น การพัฒนาคุณภาพชีวิต สุขภาพ เศรษฐกิจ เป็นต้น เพื่อให้เจ้าหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพิจารณาและผู้ที่เกี่ยวข้องกับสนับสนุนงบประมาณได้เข้าใจและทราบถึงพื้นฐานของเหตุผลและความจำเป็นของกลุ่มอาชีพเสียก่อนผู้เขียนโครงการจะต้องพยายามระลึกละเอียดอยู่ตลอดเวลาว่าต้องหาทางเขียนแสดงเหตุผลและความจำเป็นตามสภาพความเป็นจริง โดยอ้างอิงข้อมูลสนับสนุนที่มีความน่าเชื่อถือ มิใช่สร้างหรือแต่งขึ้น โดยให้เจ้าหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นผู้เกี่ยวข้องกับการสนับสนุนงบประมาณ ได้เห็นและเข้าใจอย่างแท้จริงว่าโครงการนั้นๆ มีความสำคัญมากต่อกลุ่มอาชีพ โครงการที่ไม่อาจ แสดงให้เจ้าหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นผู้เกี่ยวข้องกับการสนับสนุนงบประมาณเข้าใจ ถึงเหตุผลและความจำเป็นในการแก้ไขปัญหาหรือความสำคัญของโครงการนั้นๆ ได้โครงการนั้นก็คงไม่ได้รับการสนับสนุนและอนุมัติให้ดำเนินการได้ในที่สุด นอกจากนั้น สิ่งที่ควรกำหนด

ระบุไว้ คือความเร่งด่วนของโครงการ โดยผู้เสนอโครงการจะต้องระบุความเร่งด่วนหรือลำดับความสำคัญ ของโครงการไว้ให้แน่ชัด

การระบุถึงความสำคัญกับความเร่งด่วนของโครงการนี้อาจระบุไว้ในแง่ทางบวกหรือในแง่ทางลบก็ได้กล่าวคือในแง่ทางบวกนั้น ผู้เสนอโครงการอาจจะไปถึงผลดี ผลได้หรือประโยชน์ที่จะได้รับจากการดำเนินการตามโครงการนั้นๆ จนแล้วเสร็จภายใน กำหนดเวลาหนึ่งๆ กล่าวง่าย ๆ ก็คือระบุในทำนองที่ว่า ถ้าหากโครงการนี้ได้รับการอนุมัติและสนับสนุนแล้วจะมีผลดีต่าง ๆ นานาประการในแง่ทางลบนั้นจะมีลักษณะตรงกันข้าม กล่าวคือ ผู้จัดทำโครงการจะบรรยายในทำนองที่ว่าถ้าหากไม่ได้ดำเนินการตามโครงการนั้นๆ แล้ว จะเกิด ผลเสียหรือเกิดความเสียหายแก่กลุ่มอาชีพ ชุมชน สังคมและประเทศชาติในแง่มุมใดและ อย่างไรบ้าง โดยเฉพาะถ้าหากไม่ได้ดำเนินการตามโครงการอาจเลือกเขียนแสดงความสำคัญและ ความเร่งด่วนของโครงการทั้งในแง่ทางบวกและในแง่ทางลบพร้อมๆ กันไป ก็ได้สำหรับเกณฑ์ ในการที่จะเขียนระบุชี้ถึงความสำคัญของโครงการนั้นอาจกำหนดเป็นหลักเกณฑ์ตายตัวไม่ได้ ทั้งนี้เพราะโครงการต่างๆ จะมีลักษณะแตกต่างกันไป

2. **วัตถุประสงค์และเป้าหมายของโครงการ/กิจกรรม/แผนงาน :** แผนงาน/ โครงการที่กลุ่มอาชีพต้องการขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องมีวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน เนื่องจากวัตถุประสงค์หรือความมุ่งหมายเป็นเป้าหมายสุดยอดที่จะต้องดำเนินการปฏิบัติให้ประสบความสำเร็จ ในการที่จะให้บรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการเป็นความจำเป็นจะต้องครอบคลุมไปยังเป้าหมายหลักนอกจากนั้น ในการวางแผนเป้าหมาย และ วัตถุประสงค์ ควรจะมีการพิจารณาทั้งเป้าหมายระยะยาวและเป้าหมายระยะสั้นและในแต่ละ วัตถุประสงค์ของโครงการจะต้องมีการพิจารณาถึงเกณฑ์หรือตัวบ่งชี้ที่จะใช้ในการพิจารณาถึง ความสำเร็จของแผนงานโครงการ หากโครงการหนึ่งๆ มีหลายวัตถุประสงค์และวัตถุประสงค์เหล่านั้นต่างก็มีความสัมพันธ์ที่จะต้องพึ่งพาวัตถุประสงค์อื่นๆ ก็ต้องสามารถพิจารณาเกณฑ์หรือ ตัวบ่งชี้ของการบรรลุวัตถุประสงค์หลายๆ ข้อ นั้นอย่างไร กล่าวอีกนัยหนึ่ง วัตถุประสงค์ของ โครงการจะต้องสามารถวัดได้โดยใช้เกณฑ์การพิจารณาที่เป็นธรรมและเป็นที่ยอมรับ

สำหรับวัตถุประสงค์และเป้าหมายของโครงการนั้นจะต้องระบุให้ชัดเจนว่าโครงการดังกล่าวนี้จะทำอะไรหรือเมื่อดำเนินการตามโครงการนี้แล้วจะเกิดอะไรขึ้นบ้าง หรือจะได้อะไรเพิ่มขึ้น การระบุวัตถุประสงค์และเป้าหมายนี้ควรระบุให้ชัด เฉพาะเจาะจงและ ถ้าหากยังเป็นการกำหนดในเชิงปริมาณได้ก็ยิ่งดี อย่างไรก็ตามการเขียนวัตถุประสงค์และเป้าหมาย อย่างชัดเจนเฉพาะเจาะจงนั้น ก็มีข้อสังเกตอยู่ว่าจะเป็นการผูกมัดหน่วยงานที่ต้องเป็น ผู้ดำเนินโครงการนั้นๆ เป็นอย่างมาก กล่าวง่าย ๆ ก็คือหน่วยงานที่เป็นผู้ดำเนินโครงการนั้น จะต้องหาทาง ดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้เฉพาะเจาะจงนั้นให้ได้การระบุวัตถุประสงค์และเป้าหมาย ที่แน่ชัดนี้จะมีส่วนในการเพิ่มน้ำหนักและให้ความสำคัญของโครงการนั้นๆ ได้เป็นอย่างดีเพราะเจ้าหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นผู้เกี่ยวข้องกับการสนับสนุนงบประมาณสามารถทราบได้ทันทีว่าโครงการนั้นๆ จะทำอะไรและจะได้รับอะไรบ้างเมื่อดำเนินการตามโครงการนั้นๆ ไปแล้ว

ในการระบุวัตถุประสงค์และเป้าหมายของโครงการนั้น ผู้จัดทำโครงการควรระวังด้วยว่าอะไรเป็นวัตถุประสงค์และเป้าหมายหลักของโครงการและอะไรเป็น วัตถุประสงค์และเป้าหมายรองของโครงการ และอะไรบ้างที่จะเป็นผลดีที่จะเกิดขึ้นสืบเนื่องจาก การดำเนินการตามโครงการนั้นๆ โดยที่มีใช้เป็นวัตถุประสงค์หลักและวัตถุประสงค์รองของ โครงการเลย ทั้งนี้ถ้าหากผู้จัดทำโครงการมิได้ระมัดระวังในเรื่องนี้แล้วก็จะอาจเขียนโครงการไปใน ทำนองที่ระบุวัตถุประสงค์ไว้กว้างขวางมากเกินไป จนทำให้ดูเหมือนว่าโครงการเพียงโครงการ

เดียวสามารถแก้ปัญหาได้ร้อยแปดหรือสามารถพัฒนาได้ทั้งหมดทุกส่วน ผู้จัดทำโครงการจะต้อง ทราบและเข้าใจว่าโครงการหนึ่งๆ นั้นอาจช่วยแก้ปัญหาได้เพียงส่วนหนึ่งหรือเพียงบางส่วน เท่านั้นและข้อเท็จจริงนี้มีได้เป็นสิ่งที่เสียหายหรือน่าวิตกในแง่ของผู้เสนอโครงการเลย ดังนั้น การแยกประเด็นที่เป็นวัตถุประสงค์และเป้าหมายหลักของโครงการออกให้เห็นอย่างชัดเจนแยก ต่างหากจากวัตถุประสงค์และเป้าหมายรองและส่วนที่อาจจะเกิดเป็นผลได้สืบเนื่องจากการดำเนิน โครงการนั้นอาจจะทิ้งไว้ไม่ต้องระบุในโครงการก็ได้หรือถ้าหากจะระบุก็ควรเขียนกำกับไว้ ให้ชัดเจนว่าสิ่งนั้นมีได้เป็นวัตถุประสงค์หลักของโครงการ (มิฉะนั้นแล้วอาจเกิดปัญหาในการ ประเมินผลการดำเนินงานตามโครงการนั้นๆ ได้ในภายหลัง

3. *ขอบเขตของโครงการ/กิจกรรม/แผนงาน:* สำหรับรายละเอียดในส่วนนี้ จะเป็นสิ่งที่ช่วยให้ผู้พิจารณาโครงการได้เห็นชัดเจนถึงความเป็นไปได้ของโครงการ งานบางอย่าง ไม่ได้ระบุขอบเขต ทำให้เห็นได้ว่ากว้างขวางมากจนกระทั่งอาจทำให้โครงการทั้งโครงการไม่น่าจะดำเนินการได้ในทางปฏิบัติการระบุความเจาะจงของโครงการในแง่ของขอบเขตนี้จึงไม่เป็นเรื่อง ที่น่าเสียหายแต่กลับจะเป็นเครื่องแสดงถึงความรอบคอบของผู้จัดทำโครงการซึ่งจะสะท้อนถึงความเป็นไปได้ (Feasible) ของโครงการนั้นๆ ไปในตัวขอบเขตต่างๆ ที่อาจระบุถึงในโครงการนั้น อาจมาได้ 4 ลักษณะโดยทั่วไปกล่าวคือ ขอบเขตเรื่องเวลา ขอบเขตทางภูมิศาสตร์ขอบเขตในแง่ปฏิบัติและขอบเขตในแง่อื่นๆ สำหรับขอบเขตเรื่องเวลานั้นจะหมายถึงความรวมถึงระยะเวลาดำเนินการ โครงการเป็นต้นว่า โครงการนี้จะใช้เวลาจากเมื่อใดถึงเมื่อใด กำหนดเวลาแล้วเสร็จของโครงการ ตลอดจนถึงเวลาอื่นๆ ของโครงการ โดยเฉพาะถ้าหากเป็นโครงการประเภทที่เป็นการค้นคว้า สำรวจ ทดลอง หรือวิจัยแล้ว ขอบเขตเรื่องเวลาจะยังมีความสำคัญมาก ในแง่ของเงื่อนเวลาที่ใช้ สำหรับข้อมูล หรือการสำรวจ หรือการทดลองนั้นๆ (แน่นอนว่าการเปลี่ยนแปลงเรื่องเวลาดังกล่าว ย่อมมีผลต่อข้อมูล การสำรวจ หรือการทดลองนั้นๆ จึงนับว่ามีความจำเป็นที่จะต้องกำหนด ขอบเขตเรื่องเวลาอย่างแน่ชัด) ส่วนขอบเขตทางภูมิศาสตร์ จะหมายถึงความกว้างขวางตามพื้นที่ที่โครงการนั้นๆ จะครอบคลุมถึง หรือไม่ครอบคลุมถึง เป็นต้นว่า ในภาค ในจังหวัด หรือ อำเภอ หรือ ขอบเขตทางภูมิศาสตร์อย่างอื่นๆ ส่วนขอบเขตในทางปฏิบัติ นั้น เป็นเพียงการ คาดคะเนหรือประมาณการจากที่คิดว่าเมื่อปฏิบัติหรือดำเนินการตามโครงการนั้นๆ แล้วจะมี ปัญหาอุปสรรคที่จะต้องชี้แจงเป็นขอบเขตของโครงการไว้เสียก่อนล่วงหน้า เพื่อให้โครงการนั้นๆ สะท้อนถึงความเป็นจริงในทางปฏิบัติอย่างแท้จริงมากขึ้นด้วย นอกจากนั้น จะเป็นขอบเขต ในลักษณะอื่นๆ เช่นขอบเขตที่สืบเนื่องมาจากข้อจำกัดของความรู้ทางวิชาการ หรือ เทคโนโลยีที่มี อยู่ในประเทศหรือขอบเขตที่เนื่องมาจากผลกระทบของโครงการอื่นๆ ที่ได้ดำเนินการมาแล้ว ในอดีต เป็นต้น

4. *ขั้นตอนการดำเนินงานตามโครงการ:* ส่วนที่นับว่าสำคัญมากที่สุดอีก ส่วนหนึ่งของโครงการคือ วิธีดำเนินงานตามโครงการนี้ เพราะเหตุว่าในส่วนนี้โครงการจะต้อง ระบุถึงแนวทาง กลยุทธ์และวิธีการที่จะทำในโครงการนั้นๆโดยละเอียดถ้าเป็นการแก้ปัญหา โครงการจะต้องระบุวิธีการคำนวณงานเพื่อแก้ปัญหา ถ้าหากเป็นโครงการก่อสร้าง จะต้องระบุ เทคนิคต่างๆ ในการก่อสร้างตลอดจนวิธีบริหารโครงการ (เช่น การก่อสร้าง จะใช้วิธีก่อสร้างเอง หรือประมูลก่อสร้างหรืออื่นๆ ในการที่จะระบุวิธีดำเนินงานนี้จะต้องชี้แจงในรายละเอียดว่าจะทำ อะไรอย่างไรเพียงใดจึงจะบรรลุถึงวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้ตามโครงการในส่วนที่ 2 ได้ภายในกำหนดเวลาที่ตั้งไว้ในกรณีที่มีการดำเนินงานตามโครงการหนึ่งๆ มีได้หลายวิธีโดยที่จะบรรลุ วัตถุประสงค์และเป้าหมายเดียวกันตามที่ตั้งไว้ในโครงการกรณีเช่นนี้จะต้องระบุไว้ให้แน่ชัดในโครงการว่าจะเลือกปฏิบัติตามวิธีใด ด้วยเหตุผลอย่างไร กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือจะต้องแสดง การเปรียบเทียบผลดีผลเสียของการ

ดำเนินงานในแต่ละวิธีไว้ด้วยการแสดงการเปรียบเทียบ วิธีดำเนินการแต่ละวิธีนี้ นอกจากจะเปรียบเทียบในเชิงเวลาที่ต้องใช้ในแต่ละวิธีแล้วก็ควรแสดง การเปรียบเทียบถึงทรัพยากรทุกชนิดที่ต้องใช้ในแต่ละวิธีและค่าใช้จ่ายส่วนที่เป็นตัวเงินของแต่ละวิธีด้วยซึ่งก็คือการแสดงให้เห็นว่าโครงการนี้เลือกวิธีดำเนินงานเหมาะสมที่สุด ประหยัดที่สุดได้ผลดีมากที่สุดนั่นเองและในส่วนนี้เองที่ใช้การวิเคราะห์เชิงต้นทุนผลได้ทั้งนี้ในโครงการ อาจไม่ต้องแสดงการวิเคราะห์เชิงต้นทุน-ผลได้ของการดำเนินงานแต่ละวิธีในรายละเอียดเพียงแต่เสนอผลสรุปของการวิเคราะห์ดังกล่าว ส่วนการวิเคราะห์เชิงต้นทุน-ผลได้ในรายละเอียดนั้น อาจจัดไว้ในภาคผนวก แนบท้ายโครงการนั้นๆ ก็ได้ ในส่วนของขั้นตอนการดำเนินงานนี้จะต้อง สอดคล้องกับวิธีการดำเนินงานตามโครงการแต่ในส่วนนี้จะต้องแยกการดำเนินงานตามโครงการ ออกเป็นขั้นตอนตามระยะเวลา (Phasing) เช่นโครงการ 5 ปีจะแบ่งออกเป็น 5 ขั้นตอนๆ ละ 1 ปี ตามปีงบประมาณและในแต่ละปีอาจแบ่งเป็นขั้นตอนย่อยๆ ตามงวดเงินในปีงบประมาณอีกก็ได้ อย่างไรก็ตามก็มีข้อสังเกตอยู่ว่าโครงการบางโครงการไม่อาจจัดแบ่งขั้นตอนการดำเนินงานตาม ปีงบประมาณได้อย่างเหมาะสม เพราะเหตุที่เป็นโครงการที่มีลักษณะพิเศษแตกต่างไปจาก โครงการปกติและมีการแบ่งขั้นตอนตามลักษณะของงานตามโครงการนั้นมากกว่านี้ก็มีใช้ เรื่องแปลกและอาจทำได้เช่นกันในการระบุขั้นตอนการดำเนินงานแต่ละขั้นตอนนี้ จะต้องระบุว่า ในแต่ละขั้นตอนจะดำเนินการอะไรบ้างและคาดว่าจะดำเนินการได้เพียงใด (ถึงระดับหรือจุดใด ตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายหลักของโครงสร้างที่กำหนดไว้ในส่วนที่ 2) เมื่อสิ้นสุดระยะเวลา ของแต่ละขั้นตอนนี้ สิ่งหนึ่งที่เป็นที่นิยมใช้กันในปัจจุบันก็คือ การเสนอขั้นตอนการดำเนินงาน สรุปย่อในรูปของแผนภูมิหรือตารางเวลาดำเนินการ กติกาหรือหลักเกณฑ์ในการทำแผนภูมิหรือ ตารางเวลานั้นก็ได้วางไว้ตายตัว ผู้จัดทำโครงการจัดทำขึ้นตามความเหมาะสมในความเห็นของตน แต่มีข้อแม้ว่าจะต้องง่ายและช่วยให้เข้าใจขั้นตอนการดำเนินงานให้ดียิ่งขึ้น ซึ่งการทำแผนภูมิหรือ ตารางเวลานี้จะช่วยได้มากและเป็นประโยชน์ในการติดตามประเมินผลการดำเนินงานในแต่ละ ขั้นตอน จนกว่าจะสิ้นสุดโครงการนั้นๆ

5.ทรัพยากรที่ต้องใช้ในโครงการ: ในส่วนนี้จะป็นกฎแ่งสำคัญสำหรับ ผู้กำหนดนโยบาย และผู้บริหารที่จะพิจารณาในแง่ของความต้องการใช้ทรัพยากรทุกประเภทใน โครงการนั้นๆ และการจัดสรรงบประมาณสนับสนุนโครงการนั้นๆ ในส่วนนี้จะป็นส่วนที่แสดงภาพ รวมทั้งหมดของทรัพยากรทุกประเภทที่ต้องใช้ในโครงการหนึ่งๆ และจากทรัพยากรทั้งหมดในแต่ ละประเภทแล้ว ก็ควรแยกให้เห็นเด่นชัดว่ามีทรัพยากรประเภทนั้นๆ อยู่แล้วเท่าใดและที่ยังคง ต้องการเพิ่มอีกเท่าใด ทรัพยากรประเภทที่สำคัญๆ ที่ควรแยกออกจากกันให้เห็นชัดควรแบ่งแยกได้ เป็น 3 ประเภท คือกำลังคน ทรัพยากรดำเนินการและทรัพยากรลงทุน การประเมินความต้องการใช้ ทรัพยากรในโครงการหนึ่งๆ นั้น เป็นสาระสำคัญมากที่สุด หากผู้เสนอโครงการสามารถจะจัดสรร แสดงความต้องการทรัพยากรทุกประเภทตามขั้นตอนการดำเนินงานได้จะช่วยให้มองเห็นภาพการดำเนินงานของโครงการตลอดจนทรัพยากรที่ต้องใช้ในแต่ละขั้นตอนไปพร้อมกันทั้งหมด

6.งบประมาณของโครงการ :ในส่วนนี้เป็นเรื่องงบประมาณรายจ่ายของ โครงการนั้น จะง่ายและสะดวกแก่ผู้เสนอโครงการและเจ้าหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้เกี่ยวข้องกับการสนับสนุนงบประมาณ ถ้าหากทรัพยากรที่ต้องใช้ในโครงการได้รับการพิจารณา อย่างรอบคอบรัดกุม จะช่วยให้เจ้าหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นผู้เกี่ยวข้องกับการสนับสนุนงบประมาณพิจารณาได้ง่ายขึ้นและสามารถจัดสรรงบประมาณสนับสนุนได้อย่างถูกต้องเหมาะสม ยิ่งขึ้นด้วย

7.ความสัมพันธ์กับโครงการอื่น :ในส่วนนี้จะมียู่เฉพาะในโครงการที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกับโครงการที่ทำไปแล้วในอดีต หรือกำลังดำเนินการหรือจะดำเนินการในอนาคต ทั้งนี้เพื่อให้การอนุมัติ

โครงการและการจัดสรรงบประมาณให้โครงการต่าง ๆ นั้นเป็นไปโดยสอดคล้องต่อเนื่องและให้ประโยชน์แก่องค์กรหรือสังคมมากที่สุดและเหมาะสมที่สุดในส่วนนี้ควรที่ผู้จัดทำโครงการจะได้ระบุถึงความสัมพันธ์ต่อเนื่องกับโครงการอื่นๆ ทั้งหมด โดยเฉพาะโครงการอื่นๆ ที่อยู่ภายใต้แผนงานเดียวกัน ทั้งนี้โดยจะต้องระบุถึงผลดีผลเสียตลอดจนผลกระทบที่จะเกิดขึ้นจากการดำเนินการของโครงการนี้และการไม่ดำเนินการตาม โครงการนี้กล่าวคือถ้าดำเนินการอย่างไรหรือถ้าหากไม่ดำเนินการตามโครงการนี้จะ เป็นผลเสีย ต่อโครงการอื่นๆ หรือต่อแผนงานหลักหรือไม่เพียงใด รวมถึงความเกี่ยวเนื่องในเงื่อนเวลาของ แต่ละโครงการด้วยความสัมพันธ์ระหว่างโครงการต่างๆ ในที่นี้อาจพิจารณาได้เป็น 3 ลักษณะ

ลักษณะแรกเป็นความสัมพันธ์ในฐานะที่โครงการปัจจุบันเป็น โครงการต่อเนื่องหรือสืบเนื่องจากโครงการอื่นๆ ที่มีอยู่ (ซึ่งอาจเป็นโครงการในอดีต ปัจจุบันหรือ อนาคตก็ได้) ในลักษณะนี้ผู้จัดทำโครงการจะต้องระบุเหตุผลและทิศทางของการต่อเนื่องนั้นๆ ว่าเป็นอย่างไร จะเกิดผลดีผลเสียอย่างไรถ้าหากไม่ดำเนินโครงการปัจจุบัน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในประเด็นที่ว่า โครงการปัจจุบันขึ้นอยู่กับโครงการอื่นหรือต้องอาศัยผลที่ได้จากโครงการอื่น อย่างไร (กล่าวคือในกรณีที่มีการดำเนินงานตามโครงการปัจจุบันจะเป็นไปได้หรือไม่ได้นั้น ขึ้นอยู่ กับโครงการอื่นโดยสิ้นเชิง) และที่ว่าโครงการอื่นๆ ในอนาคตขึ้นอยู่กับหรือต้องอาศัยผลจากโครงการ ปัจจุบันนี้อย่างไร

ลักษณะที่สองเป็นความสัมพันธ์ในฐานะที่โครงการปัจจุบันจะต้อง ประสานกับโครงการอื่นๆ ในช่วงเวลาเดียวกัน โครงการในลักษณะนี้จะต้องชี้แจงให้เห็นถึง ความสำคัญของการดำเนินการพร้อมๆ กันหลายๆ โครงการเพื่อประสานงานและให้เกิดผลลัพธ์ตาม วัตถุประสงค์หลักของแผนงานทั้งหมดโดยส่วนรวม

ลักษณะที่สามเป็นความสัมพันธ์อย่างกว้างๆ ไม่แน่ชัด ซึ่งอาจถือว่ามี ความเกี่ยวเนื่องกับโครงการอื่นๆ ก็ได้หรือถือว่าไม่เกี่ยวเนื่องกันก็ได้โครงการในลักษณะนี้อาจ ไม่ใช่สาระสำคัญที่ผู้จัดทำโครงการจะต้องระมัดระวังเหมือนกับสองลักษณะแรกก็ตามแต่ก็เป็นสิ่งที่ช่วยให้ผู้จัดทำโครงการระวางในแง่ของความสัมพันธ์ลง ที่อาจมีผลให้ผู้จัดทำโครงการเห็นว่า โครงการปัจจุบันมีความสัมพันธ์กับโครงการอื่น ซึ่งแท้จริงแล้วมิได้เป็นเช่นนั้นโดยตรง

8. **อื่นๆ** :ในส่วนนี้เป็นส่วนที่อาจเพิ่มเติมขึ้นหรืออาจไม่มีก็ได้ อาจเรียกว่า ภาคผนวกหรืออื่นๆ ก็ได้วัตถุประสงค์ของการมีส่วนสุดท้ายของโครงการในทำนองนี้ก็เพียงเพื่อ เป็นการนำเสนอข้อมูลเพิ่มเติมอีกบางประการที่อาจช่วยสนับสนุนให้เห็นความสำคัญของโครงการ หรือเสริมให้โครงการมีน้ำหนักและเหตุผลมากขึ้น ทั้งนี้การที่จะนำเสนอเอกสารส่วนที่เพิ่มเติมนี้ไปแทรก ไว้ในเนื้อหาของโครงการในส่วนใดส่วนหนึ่งในตอนต้น อาจจะเป็นการไม่เหมาะสมเพราะมิได้ เป็นสาระสำคัญที่เป็นหลักของโครงการโดยตรง (แต่ถ้าจะตัดทิ้งไปเสียเลยก็จะทำให้โครงการมีน้ำหนักและเหตุผลด้อยไป) เนื้อหาที่ควรจัดไว้ในส่วนนี้อาจเกี่ยวข้องกับผลการศึกษาค้นคว้าวิจัย โดยเฉพาะผลที่เกี่ยวกับวิธีการดำเนินงานตามโครงการการศึกษาวิเคราะห์เชิงต้นทุน-ผลได้ของโครงการและของวิธีการดำเนินงานตามโครงการแต่ละวิธี โดยเฉพาะการวิเคราะห์ถึงต้นทุน ขององค์กรและต้นทุนทางสังคม และผลได้ขององค์กรและผลได้ทางสังคมของโครงการนั้นๆ และแม้แต่ผลการวิจัยความเป็นไปได้ของโครงการอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องซึ่งดำเนินการโดยหน่วยธุรกิจ เอกชน ภาครัฐ หรือสถาบันการศึกษา ซึ่งสอดคล้องหรือสนับสนุนโครงการที่เขียนขึ้น เพราะถ้า หากนำเสนอผลการศึกษาวิจัยที่ไม่สนับสนุนโครงการนั้นๆ เสียแล้ว ก็ย่อมแสดงอยู่เองว่า โครงการนั้นไม่ควรได้รับการพิจารณาสนับสนุนให้ดำเนินการได้เป็นต้น

2.5 หลักเกณฑ์การขอรับการสนับสนุนทางวิชาการ

ภารกิจที่สำคัญประการหนึ่งในการดำเนินการส่งเสริมอาชีพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นคือการให้การสนับสนุนทางด้านวิชาการเพื่อส่งเสริมและพัฒนาความรู้ทักษะในการประกอบอาชีพให้แก่ประชาชน โดยการส่งเสริม สนับสนุนงานทางวิชาการ องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นสามารถดำเนินการ และ/หรือดำเนินการร่วมกับหน่วยงานเดิม เช่น กรมส่งเสริม อุตสาหกรรม ซึ่งถ่ายโอนภารกิจการส่งเสริมอาชีพด้านวิชาการการฝึกอบรมให้แก่องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วย 1) ภารกิจการฝึกอบรมอาชีพทางการเกษตร และ 2) ภารกิจการฝึกอบรมอุตสาหกรรมในครัวเรือนและหัตถกรรมไทย ตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและ ขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 โดยภารกิจดังกล่าวเป็น ภารกิจที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถเลือกทำได้โดยอิสระ

ดังนั้นการส่งเสริมสนับสนุนงานทางวิชาการเพื่อเป็นประโยชน์ต่อการประกอบอาชีพของประชาชน ชุมชนในท้องถิ่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงต้องคำนึงถึงนโยบายของรัฐ ยุทธศาสตร์ของชาติยุทธศาสตร์ของกลุ่มจังหวัด จังหวัด และดุลยพินิจของผู้บริหารองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น และนำมาปรับใช้เป็นกรอบแนวทางในการดำเนินการต่อไป

หลักเกณฑ์การขอรับการสนับสนุน

1. เป็นสมาชิกกลุ่มอาชีพ สมาชิกของสถาบันเกษตรกรรององค์กรประชาชนหรือประชาชน ที่มีสัญชาติไทย มีสำเนาทะเบียนบ้านอยู่พื้นที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
2. การสนับสนุนทางวิชาการสอดคล้องกับหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามพระราชบัญญัติสภาพัฒนาการบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่มเติม ถึงฉบับที่ 5 พ.ศ. 2546 มาตรา 67 ข้อ (5) (6) (7) (8) พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 มาตรา 51 (3) และ มาตรา 57 พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 มาตรา 45 (8) และกฎกระทรวง (พ.ศ. 2541) ออกตามความในพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 (17) และพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มาตรา 16 (6) และมาตรา 17 (15)

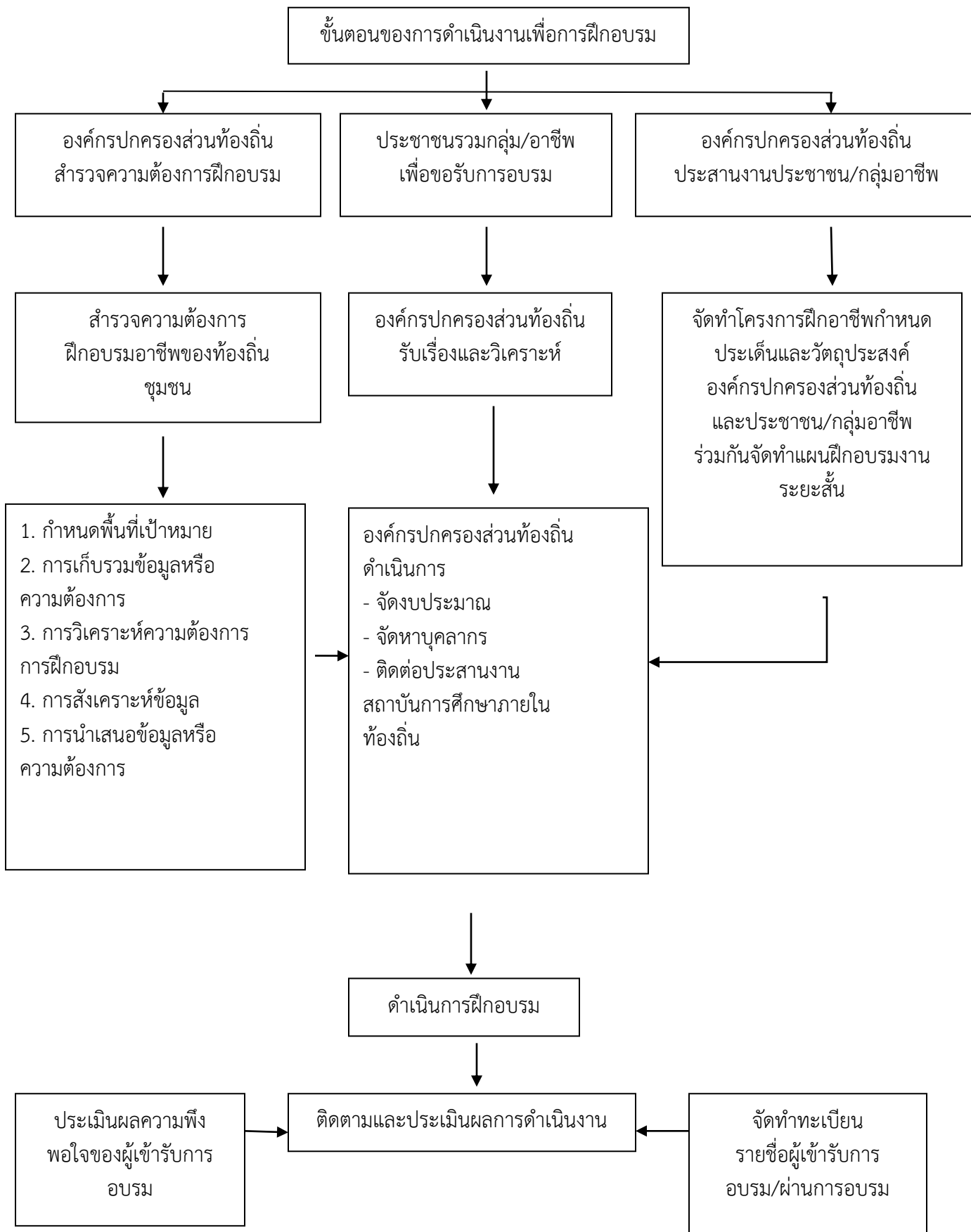
รูปแบบของการสนับสนุนทางวิชาการ

- รูปแบบที่ 1 การฝึกอบรมประชาชนกลุ่มอาชีพตามที่กลุ่มร้องขอ
- รูปแบบที่ 2 การฝึกอบรมกลุ่มอาชีพตามหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดอบรมร้องขอ
- รูปแบบที่ 3 การดูงานทัศนศึกษาองค์กรประชาชนหรือกลุ่มอาชีพที่เกี่ยวข้องซึ่งประสบความสำเร็จเป็นแบบอย่างให้กับประชาชนสำหรับกลุ่มอาชีพที่เริ่มก่อตั้งและ/หรือกลุ่มที่กำลังพัฒนา
- รูปแบบที่ 4 การอบรมระยะสั้นกับหน่วยงานกลางของภาครัฐที่จัดขึ้นเพื่อการพัฒนาศักยภาพด้านต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานกิจกรรมของกลุ่มอาชีพ
- รูปแบบที่ 5 การจัดทำเอกสารเผยแพร่ความรู้หรือองค์ความรู้ของท้องถิ่นที่เป็นประโยชน์ต่อการประกอบอาชีพ
- รูปแบบที่ 6 การเข้าร่วมโครงการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานและวิจัย

รูปแบบที่ 7 การส่งเสริมสนับสนุนทักษะการวิจัยขั้นพื้นฐานให้ประชาชนและ/หรือกลุ่มอาชีพในท้องถิ่น เพื่อสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้และพัฒนา

การส่งเสริมสนับสนุนด้านวิชาการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรคำนึงถึงความต้องการของประชาชนและการพัฒนาเพื่อให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจในเชื่อมโยงและเส้นทางของความเปลี่ยนแปลง ตั้งแต่ผู้ผลิตจนถึงผู้บริโภคและการผลิตการแปรรูปการนำเทคโนโลยีภูมิปัญญาท้องถิ่นกลไกทางตลาดการกำหนด และควบคุมการผลิตที่สอดคล้องกับพื้นที่และศักยภาพของท้องถิ่นการบริหารจัดการอาจมีรูปแบบแบบเชิงเดี่ยว หรือแบบบูรณาการหรือในเชิงพหุตั้งตัวอย่างแผนผังขั้นตอนการดำเนินงานเพื่อการฝึกอบรม

แผนผังขั้นตอนการดำเนินงานเพื่อการฝึกอบรมอาชีพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น



2.5.1 ขั้นตอนการขอรับการสนับสนุนทางวิชาการต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอาจดำเนินการจัดทำแผนการฝึกอบรมฝึกอาชีพและจัดสรรงบประมาณดำเนินการฝึกอบรมและหรือประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและจัดหาวิทยากรที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าวจากหน่วยงานต่างๆทั้งภาครัฐและ/หรือภาคเอกชนที่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนแนวทางการดำเนินงานและขั้นตอนการจัดการฝึกอบรมดังนี้

ขั้นตอนของการจัดการฝึกอบรม : กรณีทั่วไป

ขั้นตอนที่ 1 การกำหนดหัวข้อการฝึกอบรมที่ส่งเสริมอาชีพทักษะอาชีพของประชาชนในพื้นที่

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาข้อมูลของกลุ่มเป้าหมายในพื้นที่เพื่อซักซ้อมและเตรียมความพร้อมของกลุ่มผู้เข้ารับการอบรมโดยคำนึงถึงระยะเวลาช่วงเวลาของการอบรมเนื้อหาหรือหลักสูตรของการอบรมให้สอดคล้องกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมายเป็นหลัก

ขั้นตอนที่ 3 การเตรียมความพร้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อการบริหารจัดการโครงการประสานงานจัดหาวิทยากรปราชญ์ชาวบ้านเอกสารต่างๆที่ใช้ในการฝึกอบรม เช่นเอกสารการอบรมวัสดุอุปกรณ์แบบรายชื่อผู้เข้ารับการอบรมแบบประเมินการฝึกอบรม เป็นต้น

ขั้นตอนที่ 4 การจัดทำแผนงาน/โครงการงบประมาณการฝึกอบรม

ขั้นตอนที่ 5 การนำแผนงาน/โครงการสู่สภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพิจารณางบประมาณและจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณ

ขั้นตอนที่ 6 การนำแผนงานสู่การปฏิบัติดำเนินการฝึกอบรม

ขั้นตอนที่ 7 การประเมินผลการฝึกอบรมระยะการฝึกอบรมการทดสอบความรู้ทักษะที่ได้รับจากการฝึกอบรมเวลาในการเข้ารับการฝึกอบรม(80% ขึ้นไป)

ขั้นตอนที่ 8 ออกใบรับรอง/หนังสือรับรอง/ประกาศนียบัตร/วุฒิบัตรให้แก่ผู้เข้ารับการฝึกอบรมโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือสถาบันการศึกษาหรือหน่วยงานของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจหรือเอกชนที่ดำเนินการจัด

ขั้นตอนที่ 9 ประเมินผลความพึงพอใจต่อการรับการอบรมโดยผู้เข้ารับการอบรมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสรุปข้อจำกัดปัญหาอุปสรรคข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงการพัฒนางานต่อไป

ขั้นตอนที่ 10 จัดทำทะเบียนรายชื่อของประชาชนผู้เข้ารับการอบรมเพื่อการติดตามประเมินผลการนำไปใช้ประโยชน์ต่อการประกอบอาชีพหรือเสริมสร้างอาชีพให้ประชาชนในท้องถิ่น

ขั้นตอนของการจัดการฝึกอบรม : กรณีร่วมกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง

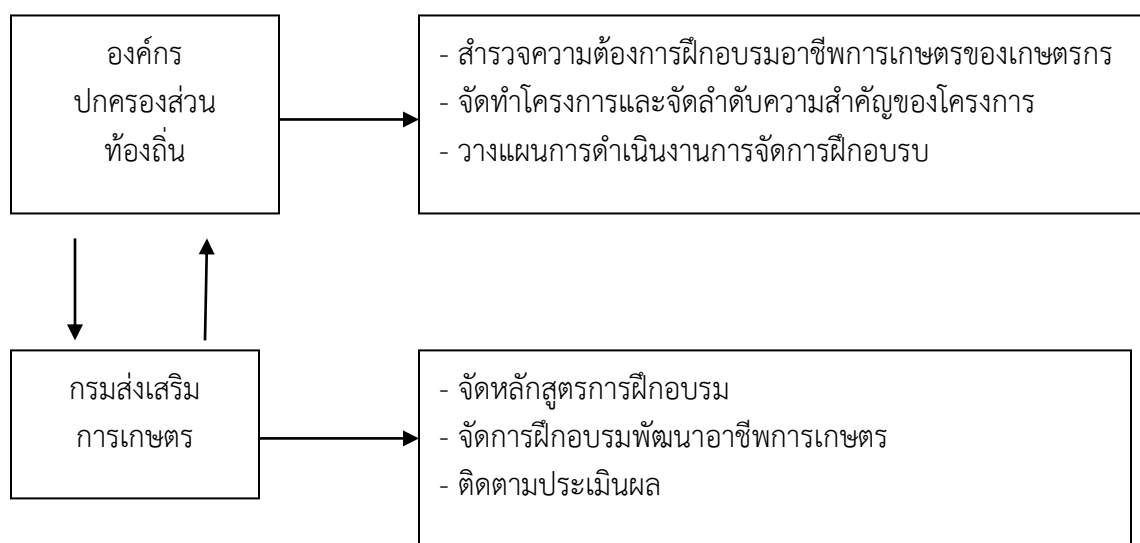
1) ด้านการเกษตร

การฝึกอบรมอาชีพด้านการเกษตรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถดำเนินการเพื่อให้ความรู้ทักษะการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพทางการเกษตรและ/หรือการแปรรูปทางการเกษตรเช่นการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรออกจำหน่ายเป็นการเพิ่มรายได้แก่เกษตรกรการส่งเสริมให้ความรู้ด้านการพัฒนาการเกษตรแนวใหม่เกษตรก้าวหน้าการทำไร่นาสวนผสมการส่งเสริมการเกษตรทฤษฎีใหม่การส่งเสริมการประกอบอาชีพด้านปศุสัตว์การประมงการส่งเสริมความรู้การบริหารจัดการให้มีผลผลิตที่มีประสิทธิภาพเป็นต้นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอาจดำเนินการเองและ/หรือร่วมดำเนินงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้เกิดการบูรณาการ

ด้านการดำเนินงานบูรณาการการวิเคราะห์ปัญหาร่วมกันทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องอันจะเป็นประโยชน์ต่อเกษตรกรในท้องถิ่นแนวทางการฝึกอบรมเช่นเดียวกับกรณีทั่วไปแต่เพิ่มขบวนการการติดต่อประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ขั้นตอนการทำงานร่วมกันระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับกรมส่งเสริมการเกษตร

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสำรวจความต้องการของเกษตรกรในการพัฒนาอาชีพการเกษตร



2) การฝึกอบรมเกษตรกรในครัวเรือนและหัตถกรรมไทย

ตามกฎหมายและตามภารกิจที่ได้รับการถ่ายโอนงานด้านการส่งเสริมอาชีพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับการฝึกอบรมเกษตรกรในครัวเรือนและหัตถกรรมไทยซึ่งเป็นภารกิจที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถเลือกทำได้โดยอิสระตามศักยภาพของชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยสามารถดำเนินการเองและหรือดำเนินการร่วมกับหน่วยงานเดิมที่ถ่ายโอนโดยสามารถรับการสนับสนุนทางวิชาการวิทยากรและแนวทางการจัดฝึกอบรมเสนอต่อสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดและหน่วยงานในส่วนภูมิภาคของกรมส่งเสริมอุตสาหกรรมซึ่งมีเจ้าหน้าที่ให้คำปรึกษาแนะนำและเป็นพี่เลี้ยงในการจัดหลักสูตรฝึกอบรมบริหารการฝึกอบรมและการติดตามประเมินผลทั้งนี้เพื่อพัฒนาศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้สามารถดำเนินการส่งเสริมอาชีพแก่ชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพ

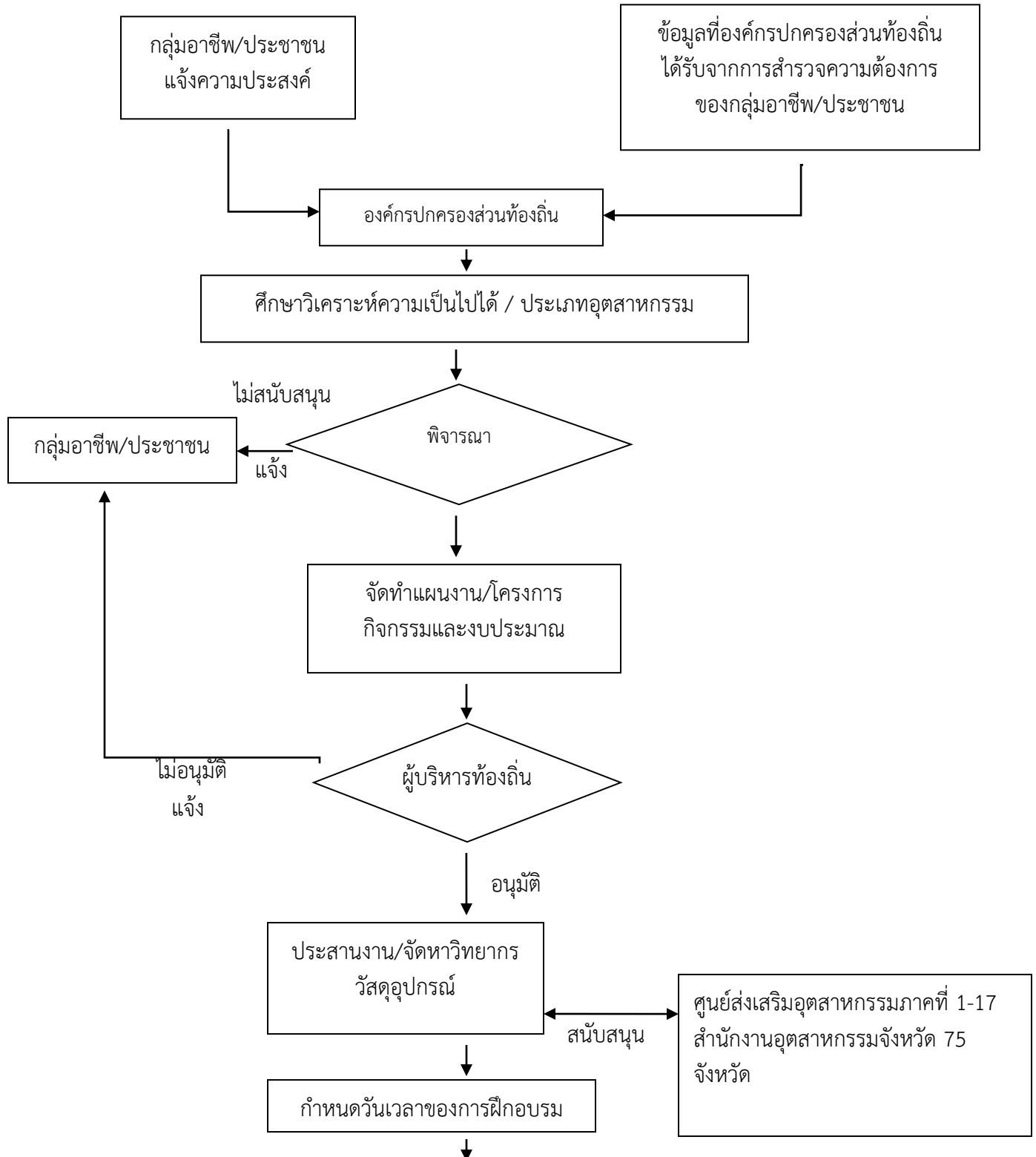
ขั้นตอนของการอบรมเมื่อกลุ่มอาชีพหรือประชาชนมีความประสงค์ขอรับการส่งเสริมสนับสนุนด้านอาชีพอุตสาหกรรมในครัวเรือนและหัตถกรรมไทยเช่นเครื่องจักรสานกระเป๋าหิ้วาลิเกาเครื่องปั้นดินเผาการทอผ้าไหมเป็นต้นเพื่อให้มีการสร้างความรู้แก่ประชาชนในท้องถิ่นและสร้างรายได้สร้างอาชีพองค์กรปกครองส่วน

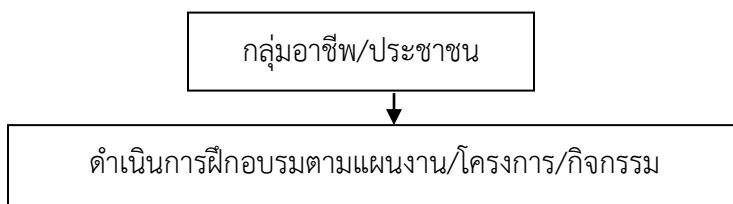
ท้องถิ่นเห็นสมควรให้การส่งเสริมสนับสนุนจัดทำแผนงาน/โครงการ/กิจกรรมเพื่อจัดตั้งงบประมาณเสนอต่อผู้บริหารท้องถิ่นเมื่อได้รับอนุมัติงบประมาณจึงติดต่อประสานงานหาวิทยากรจากหน่วยงานเดิมซึ่งมีศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมภาคโดยดำเนินการติดต่ออุตสาหกรรมจังหวัดทุกจังหวัดเมื่อเตรียมความพร้อมแล้วและทราบวันเวลาของการอบรมให้แจ้งผลต่อประชาชนกลุ่มเป้าหมายหรือประชาชนที่ต้องการขอรับการสนับสนุน

การฝึกอาชีพอุตสาหกรรมในครัวเรือนและหัตถกรรมไทย



**แผนภูมิแสดงการสนับสนุน
การฝึกอาชีพอุตสาหกรรมในครัวเรือนและหัตถกรรมไทย
ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น**





2.5.2 การเตรียมความพร้อมของประชาชนเพื่อขอรับสนับสนุนด้านวิชาการ การดำเนินงานในภาคประชาชนเพื่อขอการสนับสนุนทางวิชาการต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถดำเนินการได้ตามขั้นตอนดังนี้คือ

ขั้นตอนที่ 1 การรวมกลุ่มเพื่อขอรับการสนับสนุนทางวิชาการเมื่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทำการสำรวจความต้องการ/ความประสงค์จากเกษตรกร/กลุ่มเกษตรกร/กลุ่มส่งเสริมอาชีพ/กลุ่มแม่บ้านเป็นต้นกลุ่มอาชีพท้องถิ่นนำเสนอความต้องการการอบรมเรียนรู้ฝึกทักษะการพัฒนาอาชีพตามความประสงค์ของกลุ่มอาชีพโดยการรวมกลุ่มโดยกำหนดหัวข้อประเด็นความรู้ทักษะที่เป็นประโยชน์ต่อประชาชนเช่น

- การจัดทำโครงการ/แผนพัฒนากลุ่ม
- การบริหารจัดการกลุ่ม
- เทคนิคการสำรวจข้อมูล/การจัดทำข้อมูลกลุ่มเพื่อการพัฒนา
- เทคนิคด้านการตลาด/การวิเคราะห์/แหล่งข้อมูลทางการตลาด
- เทคนิคการพัฒนาและเพิ่มผลผลิต/ผลิตภัณฑ์
- การดำเนินการเพื่อขอการสนับสนุนจากแหล่งทุนภายนอก/ธนาคารพาณิชย์
- การดำเนินการตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง
- การพัฒนาอาชีพหัตถกรรม/อุตสาหกรรมในครัวเรือนเป็นต้น
- การพัฒนาระดับมาตรฐานสินค้าเป็นต้น

ขั้นตอนที่ 2 เมื่อประชาชนรวมกลุ่มและประชาชนมีข้อตกลงเพื่อขอรับการสนับสนุนการฝึกอบรมอาชีพให้แจ้งตัวแทนกลุ่มยื่นเรื่องโดยขอแบบฟอร์มเพื่อแจ้งความประสงค์ขอรับการสนับสนุนวิชาการเพื่อการฝึกอบรมฝึกอาชีพในด้านต่างๆต่อเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ขั้นตอนที่ 3 เจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรับเรื่องความต้องการหรือความประสงค์ของกลุ่มอาชีพในการฝึกอบรมฝึกอาชีพให้มีการลงทะเบียนการขอความช่วยเหลือจากกลุ่มอาชีพดำเนินการรวบรวมและจัดลำดับหัวข้อประเด็นต่างๆตามที่กลุ่มอาชีพในท้องถิ่นแจ้งความประสงค์หรือหัวข้อที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดขึ้นและเปิดโอกาสให้ประชาชนเลือกนำเสนอเป็นระดับขั้นตอนต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อขอรับการสนับสนุนงบประมาณและบุคลากร/ผู้เชี่ยวชาญโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการประสานงานจัดหาวิทยากรจากสถาบันการศึกษาในท้องถิ่นหรือตามความเหมาะสมโดยให้อยู่ในดุลยพินิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ขั้นตอนที่ 4 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประสานงานและแจ้งผลการให้การสนับสนุนแก่กลุ่มอาชีพในกรณีที่ได้รับการอนุมัติและสนับสนุนให้แจ้งต่อตัวแทนกลุ่มอาชีพทันทีโดยระบุประเภทของการสนับสนุนทางวิชาการระบุสถานที่ระยะเวลาหัวข้อของการอบรมประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการอบรมเป็นต้น

ขั้นตอนที่ 5 ติดตามและประเมินผลประกอบด้วย 2 ส่วนคือในส่วนของกลุ่มอาชีพให้รายงานการดำเนินงานการบริหารจัดการโดยรวมในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการอบรมต่อเจ้าหน้าที่ภายในระยะเวลา 3 เดือนและในส่วนของผู้เจ้าหน้าที่ให้ดำเนินการติดตามโดยการสังเกตการเปลี่ยนแปลงโดยรวมด้านการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบผลผลิต/ผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการอบรมการทำงานเป็นทีมหรือการพัฒนาอาชีพที่ได้รับจากการฝึกอบรมอาชีพโดยวิเคราะห์ภาพรวมของการเปลี่ยนแปลง

ตัวอย่างของการสำรวจความต้องการในการฝึกอบรมของกลุ่มอาชีพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

1. การกำหนดพื้นที่เป้าหมาย

เจ้าหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการกำหนดพื้นที่เป้าหมายมุ่งเน้นที่สมาชิกของกลุ่มอาชีพโดยพิจารณาถึงความต้องการพัฒนาอาชีพความเหมาะสมด้านพื้นที่สภาพของดินภูมิอากาศแหล่งน้ำและวัตถุดิบของท้องถิ่นรวมทั้งวิธีการที่จะนำมาใช้เช่นการพัฒนาความรู้โดยการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาปรับใช้ได้หรือไม่อย่างไรเป็นการพัฒนาอาชีพใหม่/หรือเป็นการส่งเสริมอาชีพเดิมที่มีอยู่ให้ได้ระดับมาตรฐานเป็นต้น

2. การเก็บรวบรวมข้อมูลหรือความต้องการ

การเก็บรวบรวมข้อมูลหรือความต้องการในการส่งเสริมอาชีพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถดำเนินการในรูปแบบต่างๆเพื่อให้ได้ข้อมูลพื้นฐานของประชาชน/กลุ่มอาชีพเช่น

1) สำรวจและรวบรวมข้อมูลจากข้อมูลของหน่วยงานราชการกลุ่มอาชีพหรือหน่วยงานต่างๆที่มีการเก็บรวบรวมไว้แล้ว (Secondary data)

2) การเก็บข้อมูลสภาพชุมชนเช่นข้อมูลทางด้านการเกษตรลักษณะของที่ดินแหล่งน้ำแรงงานภาคการเกษตรศักยภาพที่ส่งเสริมการผลิต/เพิ่มผลผลิตในกลุ่มอาชีพของท้องถิ่นและการรวบรวมความต้องการการส่งเสริมอาชีพโดยตรงจากกลุ่มอาชีพของท้องถิ่นโดยใช้วิธีการเช่นการสัมภาษณ์จัดทำแบบสำรวจแบบประเมินการสังเกต (Observation) การประชุมกลุ่มสนทนากลุ่ม (Focus group) หรือการประชุมเชิงปฏิบัติการ (workshop) เป็นต้น

3) ได้รับการแจ้งความประสงค์จากกลุ่มส่งเสริมอาชีพหรือข้อมูลจากประชาชนในชุมชนโดยตรง

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อจัดฝึกอบรมส่งเสริมอาชีพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถดำเนินการโดยการกลั่นกรองข้อมูลเพื่อให้ทราบถึงผลกระทบของการดำเนินการของกลุ่มอาชีพโดยแยกส่วนของปัญหาประเด็นที่ควรพิจารณาลำดับเหตุการณ์กระบวนการดำเนินงานการผลิตการตลาดผลกระทบ/ผลลัพธ์ของการฝึกขยายอาชีพส่งผลต่อเศรษฐกิจของชุมชนและสังคมเช่นเพิ่มรายได้สร้างอาชีพให้กับท้องถิ่นทำให้ร้อยละของการมีรายได้เพิ่มขึ้นร้อยละของการมีงานทำร้อยละการยกระดับมาตรฐานอาชีพร้อยละความพึงพอใจของกลุ่มอาชีพ เป็นต้น

4. การสังเคราะห์ข้อมูล

เมื่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้แนวทางการฝึกขยายอาชีพวางแผนทางและกลยุทธ์ที่เป็นทางเลือกให้แก่กลุ่มอาชีพมีความสอดคล้องกับความต้องการวัตถุประสงค์ของสมาชิกกลุ่มทั้งในระดับบุคคลครัวเรือนและชุมชนข้อที่ควรคำนึงคือ

1) ปัจจัยทางด้านแรงงาน/กำลังการผลิต/การใช้เครื่องจักร

2) ปัจจัยการส่งเสริมการตลาดการจำหน่ายผลผลิต/ผลิตภัณฑ์สถานที่ของการจำหน่ายการขนส่งและอื่นๆ เป็นต้น

3) การจัดการกลุ่มอาชีพ/และการแบ่งภาระงานของสมาชิกกลุ่ม

4) การติดตามและการประเมินผลของกลุ่ม

5. การนำเสนอข้อมูล

เจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนำเสนอข้อมูลเพื่อการพัฒนาอาชีพของกลุ่มอาชีพของชุมชนโดยความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ของกรมส่งเสริมการเกษตรเจ้าหน้าที่ประจำศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลหรือสำนักงานเกษตรอำเภอหรือเจ้าหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีหน้าที่และมีความเชี่ยวชาญในด้านที่เกี่ยวข้องวางแผนจัดการฝึกอบรมต่อไป

การนำเสนอข้อมูล



2.6 แนวทางการจำหน่ายผลผลิต/ผลิตภัณฑ์

ตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมาตรา 16 กำหนดให้เทศบาลเมืองพัทยาองค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเองเช่นการจัดให้มีและควบคุมตลาดการส่งเสริมการฝึกและประกอบอาชีพการพาณิชย์และการส่งเสริมการลงทุนและการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของราษฎรในการพัฒนาท้องถิ่นเป็นต้นดังนั้นเมื่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรับโอนภารกิจด้านการส่งเสริมอาชีพเพื่อเป็นการส่งเสริมด้านการรวมกลุ่มการผลิตในพื้นที่แล้วสิ่งที่สำคัญขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอีกประการหนึ่งคือดำเนินการจัดตลาดสถานที่จำหน่ายผลผลิตแก่กลุ่มอาชีพกลุ่มเกษตรกรกลุ่มส่งเสริมอาชีพการแปรรูปผลผลิตทางเกษตรอุตสาหกรรมในครอบครัวและหัตถกรรมไทยโดยประสานงานร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเช่นสำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอสำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดกรมการพัฒนาชุมชนกรมการค้าภายในศูนย์บริการและศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรสำนักงานพาณิชย์จังหวัดและภาคเอกชนผู้ประกอบการเช่นร้านค้าห้างสรรพสินค้าศูนย์การค้าท้องถิ่นขอความร่วมมือการวางจำหน่ายสินค้า/ผลผลิต/ผลิตภัณฑ์ของชุมชนจำหน่ายหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดที่สาธารณะ 1 จำหน่ายสินค้า 2 ของชุมชนโดยการนำสินค้าที่ผลิตในหมู่บ้านและชุมชนใกล้เคียงมาวางจำหน่ายตามอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2.6.1 แนวทางการดำเนินการการจัดระเบียบการจำหน่ายสินค้าในที่สาธารณะ

แนวทางการดำเนินการการจัดระเบียบการจำหน่ายสินค้าในที่สาธารณะในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีความเป็นระเบียบเรียบร้อยและปลอดภัยต่อสุขภาพอนามัยของประชาชนตลอดจนเปิดโอกาสให้ผู้มีรายได้น้อยได้รับโอกาสเข้าจำหน่ายสินค้าในที่สาธารณะบริเวณจุดผ่อนผันและสามารถนำโอกาสที่ได้รับจากการเข้าจำหน่ายสินค้าในที่สาธารณะนี้ไปใช้ในการขอสินเชื่อจากสถาบันการเงินเพื่อการประกอบอาชีพโดยไม่ขัดต่อระเบียบกฎหมายที่บังคับใช้อยู่จึงให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้พิจารณาดำเนินการตามขั้นตอนการจัดระเบียบการจำหน่ายสินค้าในที่สาธารณะ

2.6.2 การดำเนินการการจัดระเบียบการจำหน่ายสินค้าในที่สาธารณะ

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรดำเนินการจัดระเบียบการจำหน่ายสินค้าผลผลิตผลิตภัณฑ์ชุมชนหรือพืชผลทางการเกษตรเพื่อบรรเทาปัญหาของประชาชนในด้านการจำหน่ายการตลาดโดยการจัดพื้นที่สถานที่จำหน่ายสินค้าเป็นพื้นที่ผ่อนผันหรืออาจกำหนดพื้นที่ผ่อนผันเพิ่มขึ้นซึ่งจะต้องไม่เป็นอุปสรรคต่อการใช้ที่สาธารณะในการสัญจรโดยคำนึงถึงความปลอดภัยและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมืองตลอดจนไม่เป็นอุปสรรคต่อการทำความสะอาดในการกำหนดพื้นที่ผ่อนผันควรกำหนดระยะเวลาวันและเวลาที่ผ่อนผันและประกาศให้ประชาชนทราบเพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนผู้ผลิตผู้ปลูกสามารถนำสินค้ามาจำหน่ายได้โดยตรงต่อผู้บริโภคเป็นการประหยัดค่าใช้จ่ายและส่งเสริมการขายในการกำหนดหลักเกณฑ์และรายละเอียดอื่นขอให้ปฏิบัติตามความเหมาะสมในพื้นที่และอยู่ในดุลพินิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2.6.3 การส่งเสริมสินค้า/ผลผลิต /ผลิตภัณฑ์

การส่งเสริมสินค้าผลผลิตผลิตภัณฑ์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอาจดำเนินการในรูปของการให้ความรู้ทักษะการฝึกอบรมการส่งเสริมการวิจัยเบื้องต้นเพื่อส่งเสริมคุณภาพของสินค้าผลผลิตผลิตภัณฑ์ให้ตรงกับความต้องการของตลาดให้สินค้ามีรูปแบบตามความต้องการของตลาดและการแปรรูปผลผลิตเพื่อเพิ่มมูลค่าของผลผลิตเป็นแนวทางหนึ่ง

2.6.4 การส่งเสริมการขาย

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอาจจัดให้มีโครงการฝึกอบรมให้ความรู้ทักษะทางด้านการตลาดเพื่อสร้างแนวคิดการเป็นผู้ประกอบการโดยการนำผู้ประสบความสำเร็จในภาคธุรกิจปราชญ์ชาวบ้านหน่วยงานราชการอื่นสถาบันการศึกษาในท้องถิ่นที่มีวิทยากรความรู้ความสามารถมาให้ความรู้แก่ประชาชนในท้องถิ่นการประสานงานกับภาคเอกชนภาคธุรกิจเช่นศูนย์การค้าเป็นต้นและการสร้างเครือข่ายระหว่างพื้นที่เพื่อการหาสถานที่การวางจำหน่ายสินค้าโดยมีข้อตกลงที่เหมาะสมและสามารถดำเนินการได้นอกจากนี้การดำเนินการพัฒนาและส่งเสริมรูปแบบการบรรจุภัณฑ์ (packaging) เป็นแนวทางการสร้างรูปลักษณ์ให้น่าสนใจต่อผู้บริโภคควรศึกษาแบบการจัดทำบรรจุภัณฑ์ที่สวยงามและเหมาะสมกับสินค้าผลิต/ผลิตภัณฑ์นั้นโดยขอความร่วมมือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาและบรรจุภัณฑ์เช่นกรมส่งเสริมอุตสาหกรรมจัดอบรมการจัดทำบรรจุภัณฑ์ตัวอย่างให้ผู้ประกอบการหรือกลุ่มอาชีพเป็นต้น

การส่งเสริมการขาย



2.7 แนวทางการพัฒนากลุ่มอาชีพและการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์

แนวทางการพัฒนากลุ่มอาชีพควรต้องมีความเข้าใจถึงสถานการณ์สภาพปัญหาของผู้รับว่ามีปัญหาและความต้องการอย่างไรตามแนวพระราชดำรัสคือ “การเข้าใจถึงสถานการณ์ของผู้ที่เราจะช่วยเหลือนั้นเป็นสิ่งสำคัญที่สุดการช่วยเหลือให้เขาได้รับสิ่งที่เขาควรจะได้รับตามความจำเป็นอย่างเหมาะสมจะเป็นการช่วยเหลือที่ได้ผลดีที่สุดเพราะฉะนั้นในการช่วยเหลือแต่ละครั้งแต่ละกรณีจำเป็นที่เราจะพิจารณาถึงความต้องการและความจำเป็นก่อนและต้องทำความเข้าใจกับผู้ที่เราจะช่วยให้เข้าใจด้วยว่าเขาอยู่ในฐานะอย่างไรสมควรที่จะได้รับความช่วยเหลืออย่างไรเพียงใดอีกประการหนึ่งในการช่วยเหลือนั้นควรยึดหลักสำคัญว่าเราจะช่วยเขาเพื่อให้เขาสามารถช่วยตนเองได้ต่อไป” ดังนั้นการพัฒนากลุ่มอาชีพควรมีหลักการคือเน้นการพัฒนาที่มุ่งสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชนในลักษณะการพึ่งตนเอง

ในการกำหนดแนวทางการพัฒนากลุ่มอาชีพเป็นภารกิจที่ได้รับการถ่ายโอนเพื่อการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพในท้องถิ่นทั้งในระดับบุคคลและกลุ่มอาชีพโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาอาชีพของประชาชนในท้องถิ่นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอาจดำเนินการส่งเสริมและสนับสนุนประชาชนที่มีอาชีพเดียวกันร่วมกันดำเนินกิจกรรมที่พัฒนาและส่งเสริมอาชีพให้มีศักยภาพในการผลิตการจำหน่ายและกลุ่มอาชีพที่ดำเนินกิจกรรมอยู่แล้วองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอาจส่งเสริมสนับสนุนให้มีการดำเนินการบริหารจัดการกลุ่มอาชีพที่มีความเข้มแข็งมีรายได้เพิ่มขึ้นทั้งในระดับบุคคลครอบครัวและระดับชุมชนโดยยึดหลักตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงการดำเนินชีวิตแบบสายกลางคือทำเพื่อพอกินเลี้ยงชีพได้ตามความเหมาะสมกับครอบครัวเหลือจากการดำรงชีพแล้วจึงได้ขายโดยส่วนหนึ่งเก็บออมไว้เพื่อบริโภคและเพื่อการลงทุนครั้งต่อไปเช่นการทำเกษตรแบบทฤษฎีใหม่การทำเกษตรแบบผสมผสาน เป็นต้น

2.7.1 หลักการการพัฒนากลุ่มอาชีพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

1. รู้เราคือรู้ศักยภาพกำลังของกลุ่มการสำรวจข้อมูลพื้นฐานวิเคราะห์ศักยภาพจุดแข็งจุดอ่อนของกลุ่มอาชีพจัดเวทีแกนนำเกษตรกรสำรวจความต้องการสภาพปัญหาของเกษตรกรระดับครัวเรือนระดับกลุ่มเพื่อการพัฒนาและกำหนดแนวร่วมอาสาพัฒนาการพัฒนากลุ่มอาชีพเพื่อการจัดกลุ่มการเรียนรู้ของเกษตรกร
2. รู้การบริหารจัดการการบริหารจัดการมี 2 ส่วนคือส่วนที่หนึ่งด้านการจัดการภายในกลุ่มวางระบบการทำงานวางตำแหน่งงานความรับผิดชอบและมอบหมายภาระงานของกลุ่มให้แก่กลุ่มผู้บริหารงานกลุ่มสมาชิกกลุ่มส่วนที่สองคือการบริหารงานการผลิตส่งเสริมการผลิตผลผลิต/ผลิตภัณฑ์โดยการหาแหล่ง/สถานที่จำหน่ายในชุมชนและบริเวณจังหวัดใกล้เคียง เป็นต้น
3. รู้หลักวิชาการด้านการบริหารจัดการการนำเทคโนโลยีการผลิตเทคโนโลยีการเกษตรการจัดการและหาแหล่งจำหน่ายผลผลิตผลิตภัณฑ์เช่นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอาจร่วมกับศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีทางการเกษตรประจำตำบลเพื่อให้ความรู้และสำรวจความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นส่งเสริมเทคนิคด้านวิชาการในการวางแผนการเพาะปลูกให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้บริโภคและถูกต้องตามฤดูกาล เป็นต้น

2.7.2 หน่วยงานสนับสนุนการรวมกลุ่มและพัฒนากลุ่ม

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่งเสริมและสนับสนุนการรวมกลุ่มและการพัฒนากลุ่มอาชีพโดยบูรณาการงานด้านส่งเสริมอาชีพที่มีในระดับพื้นที่ประสานงานและขอความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อ

กำหนดขั้นตอนการดำเนินงานอย่างเป็นระบบและเพื่อไม่ให้เกิดความซ้ำซ้อนของการสนับสนุนในการส่งเสริมและพัฒนา กลุ่มอาชีพที่อยู่ในพื้นที่เดียวกันและกระจายการให้ความช่วยเหลือสนับสนุนได้อย่างทั่วถึงจึงควรที่จะดำเนินการจัดทำแผนการส่งเสริมอาชีพร่วมเป็นแผนเดียวกันซึ่งอาจดำเนินการในเชิงบูรณาการดังนี้

1. ทำการสำรวจหาปัญหาความต้องการของประชาชนกลุ่มอาชีพในพื้นที่
2. ดำเนินการคัดเลือกแกนนำในการรวมกลุ่มเพื่อจัดตั้งเป็นคณะทำงานและเป็นตัวแทน

ประสานงานระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับกลุ่มอาชีพและระหว่างกลุ่มอาชีพกับกลุ่มอาชีพ

3. จัดเวทีแกนนำกลุ่มอาชีพเพื่อหาแนวทางร่วมในการส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมของกลุ่มการบริหารจัดการกลุ่มเป็นต้น
4. สร้างแรงจูงใจและสร้างค่านิยมที่มีต่อทัศนคติในการสร้างแกนนำในการรวมกลุ่มเพื่อพัฒนาอาชีพในท้องถิ่นให้มีความเข้มแข็งและสามารถพึ่งตนเองได้
5. รวบรวมสมาชิกและจัดทำทะเบียนกลุ่มอาชีพตลอดจนสภาพปัญหาความต้องการของประชาชนและกลุ่มอาชีพเพื่อเข้ารับการสนับสนุนและพัฒนาเรียนรู้การเปลี่ยนแปลงการดำเนินงานของกลุ่มอาชีพอันนำไปสู่การบริหารจัดการกลุ่มอย่างเป็นระบบและสามารถบริหารจัดการและพัฒนามาตรฐานของกลุ่มอาชีพที่มีการจดทะเบียนโดยมีกฎหมายรองรับเช่นกลุ่มสหกรณ์ เป็นต้น
6. การอบรมให้ความรู้ด้านเทคโนโลยีการเกษตรการจัดการการตลาดและประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้บรรลุผลและมีประสิทธิภาพด้านการส่งเสริมอาชีพของท้องถิ่น
7. แนะนำแรงจูงใจให้สมาชิกกลุ่มร่วมออมทรัพย์หรือลงทุนเป็นทุนดำเนินการ
8. สนับสนุนกลุ่มเพื่อเพิ่มรายได้ของสมาชิก
9. จัดตั้งคณะประเมินผลและการดำเนินการประเมินผลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดตั้งคณะทำงานเพื่อทำการสำรวจหาปัญหาและความต้องการของเกษตรกรกลุ่มเกษตรกรกลุ่มอาชีพกลุ่มส่งเสริมอาชีพของท้องถิ่นเพื่อให้ทราบถึงสภาพปัญหาของกลุ่มหาแนวทางความช่วยเหลือให้ตรงกับความต้องการของกลุ่มเกษตรกรกลุ่มส่งเสริมอาชีพรวบรวมเกษตรกรสมาชิกกลุ่มเข้าร่วมกิจกรรมโครงการส่งเสริมอาชีพความรู้หรือกลุ่มการเรียนรู้เพื่อแก้ปัญหาที่สอดคล้องกับปัญหาของกลุ่มและถ้าเป็นปัญหาที่ไม่สามารถดำเนินการได้ในระดับพื้นที่ให้คณะทำงานนำเสนอต่อคณะทำงานในระดับชั้นสูงกว่าต่อไป

2.7.3 ขั้นตอนของการสำรวจปัญหาความต้องการของประชาชน

1. จัดตั้งคณะทำงานการพัฒนา กลุ่มอาชีพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประกอบด้วยเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 2 คนตัวแทนกลุ่มอาชีพที่ลงทะเบียนกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 3 คน
2. คณะทำงานการพัฒนา กลุ่มอาชีพดำเนินงานตามขั้นตอน 8 ขั้นตอนตามภารกิจที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้รับการถ่ายโอน
3. การดำเนินงาน

3.1 สำรวจความต้องการของประชาชน

1. จัดประชุมสัมมนาประชุมประชาคมประกอบด้วยตัวแทนประชาชนตัวแทนกลุ่มอาชีพในท้องถิ่นเช่นกลุ่มเกษตรกรกลุ่มออมทรัพย์กลุ่มเลี้ยงสัตว์น้ำกลุ่มส่งเสริมอาชีพในท้องถิ่นเป็นต้นเพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ของการพัฒนา กลุ่มอาชีพและสำรวจความต้องการของกลุ่มอาชีพปัญหาอุปสรรคข้อจำกัดทิศทางแนวโน้มของการพัฒนาการส่งเสริมอาชีพในชุมชน

2. กำหนดรูปแบบของการสำรวจความต้องการ

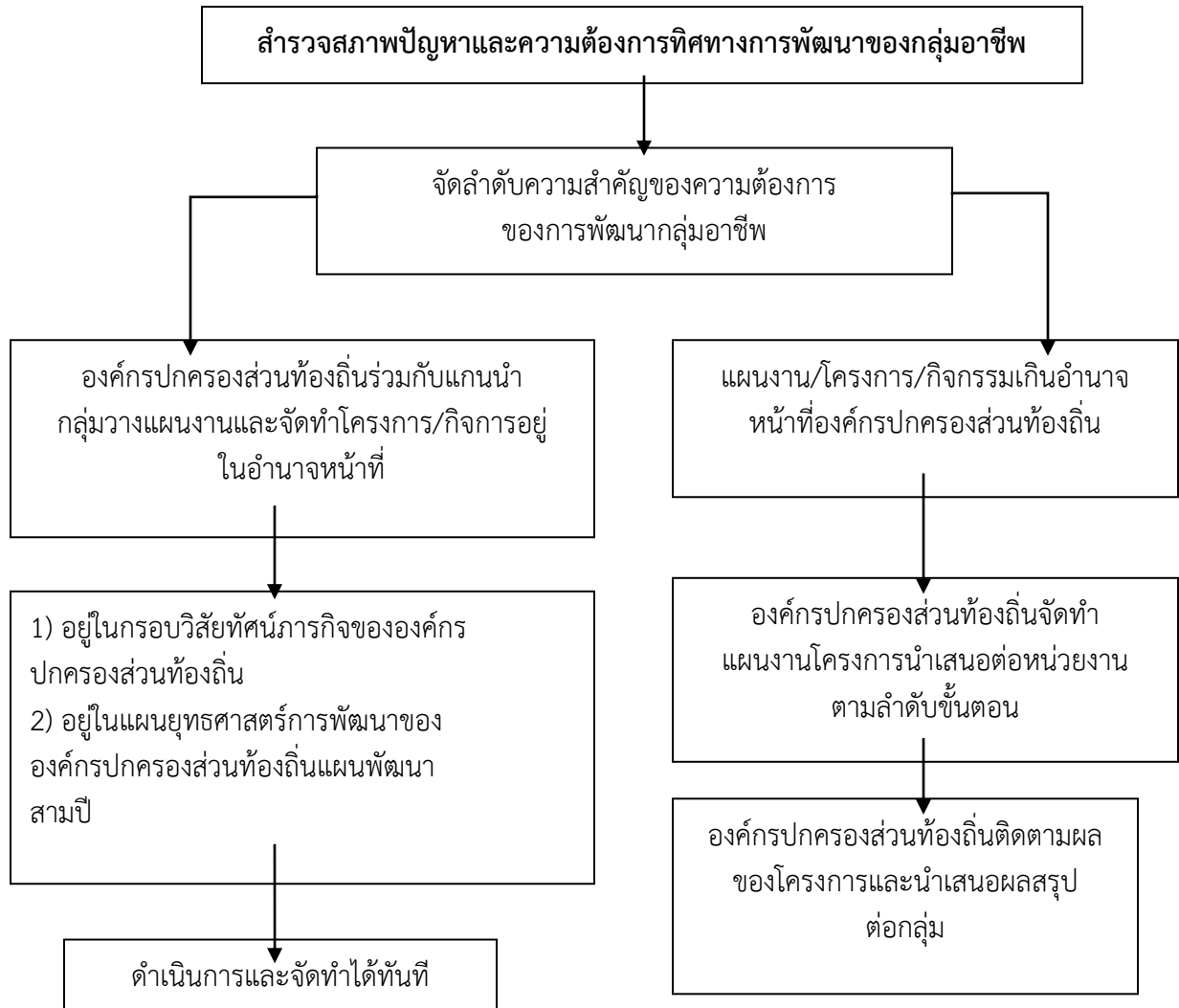
2.1 สัมภาษณ์โดยมีแบบสำรวจหรือแบบสอบถามสภาพปัญหาที่กำหนดกรอบประเด็นที่เกี่ยวข้องกับอาชีพ/ผลิตภัณฑ์ปัจจัยโครงสร้างพื้นฐานภาวะการตลาดการขนส่งหรือด้านอื่นๆที่จำเป็นและข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับอาชีพหลักอาชีพเสริมของประชาชนในชุมชน

2.2 ระดมสมองระดมความคิดเห็นร่วมกันเสนอแนวทางการพัฒนาแบบสนทนากลุ่ม (Focus group) โดยมีผู้ดำเนินการมีกรอบประเด็นเช่นด้านการเพิ่มผลผลิต/ผลิตภัณฑ์ด้านการตลาดด้านการบริหารจัดการให้มีระบบแบบสหกรณ์ เป็นต้น

2.3 จัดทำลำดับความสำคัญและเรียงลำดับของการจัดทำแผนเพื่อการพัฒนาสู่แผนพัฒนาอาชีพของชุมชน

เมื่อได้ประเด็นของหัวข้อพัฒนาจัดทำลำดับความสำคัญและเรียงลำดับการพัฒนาจัดทำโครงการกิจกรรมการพัฒนาโดยมีกรอบของเวลาสิ้นสุดที่ชัดเจนและรวบรวมแกนนำของกลุ่มที่มีความต้องการพัฒนากลุ่มจัดกลุ่มการพัฒนาและการเรียนรู้ดำเนินการตามแผนงานโครงการกิจกรรมที่ได้จัดลำดับให้มีการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของกลุ่มที่มีสมาชิกหรือแกนนำเข้าร่วมพัฒนา

แผนผังบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการพัฒนากลุ่มอาชีพ



2.7.4 ประเด็นพิจารณาในการพัฒนาของกลุ่มอาชีพ

ในการพัฒนาของกลุ่มอาชีพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้กลุ่มอาชีพมีความเข้มแข็งมีการบริหารจัดการอย่างมีหลักเกณฑ์และสามารถพึ่งพาตนเองได้ อันนำไปสู่การมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มการสร้างผู้นำกลุ่มที่เกิดจากการยอมรับของสมาชิกในการบริหารจัดการและการสร้างความสามัคคีในกลุ่มอาชีพ

ลักษณะของกลุ่มที่มีความเข้มแข็งคือ

1. ประชาชนในชุมชนมีความประสงค์หรือความต้องการที่จะดำเนินกิจกรรมร่วมกันด้วยความสมัครใจของสมาชิก
2. มีวัตถุประสงค์เป้าหมายร่วมของสมาชิกเป็นหลัก
3. สมาชิกมีการยอมรับและความสัมพันธ์เชิงบวกต่อกัน
4. มีรูปแบบกติกาข้อตกลงหรือระเบียบของกลุ่มที่ชัดเจนและเข้าใจง่ายสมาชิกส่วนใหญ่ยอมรับ
5. สมาชิกมาร่วมกิจกรรมในกลุ่มอย่างต่อเนื่อง
6. มีหลักเกณฑ์การแบ่งปันผลประโยชน์ที่ชัดเจนและโปร่งใส
7. สมาชิกมีความสามัคคี
8. มีเงินออมสามารถพึ่งตนเองได้

ประเด็นพิจารณาในการพัฒนาของกลุ่มอาชีพประกอบด้วย 12 องค์ประกอบรายละเอียดดังตาราง

ตารางประเด็นพิจารณาในการพัฒนาของกลุ่มอาชีพ

องค์ประกอบ	องค์ประกอบย่อย	เป้าประสงค์
	2. คณะทำงาน	1. มีโครงสร้าง ของคณะทำงานที่ชัดเจน 2. มีระเบียบ แนวปฏิบัติของกลุ่ม เป็นลายลักษณ์อักษร 3. สมาชิกกลุ่มมีส่วนร่วมในการ เลือกสรรคณะทำงานของกลุ่ม
	3. แผนการทำงาน	1.มีแผนงาน/โครงการ/กิจกรรมที่ชัดเจน 2. สมาชิกมีส่วนร่วมในการ จัดทำแผน และเข้าใจแผนการทำงานของกลุ่ม 3. มีการปฏิบัติตามแผนงานที่วางไว้
	4. ที่ตั้งของกลุ่ม	มีสถานที่ตั้งกลุ่ม/ที่ทำการของกลุ่ม ที่แน่นอนและมั่นคง
	5. รูปแบบการทำงาน	มีรูปแบบการทำงานแบบมีส่วนร่วม (participation) ของสมาชิก
	6. การประชาสัมพันธ์ ข้อมูล ข่าวสารที่เป็น ประโยชน์ต่อสมาชิก	มีการสื่อสารประชาสัมพันธ์ข่าวสาร ต่างๆ ที่เกี่ยวกับกิจการของกลุ่ม อาชีพ กลุ่มส่งเสริมอาชีพ ทั้งจาก การประชุม และข่าวสาร ประชาสัมพันธ์ของรัฐ ของ หน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องให้ สมาชิก ทราบความก้าวหน้า ความ เคลื่อนไหว ของการทำงาน
	7. มีการจัดทำระบบ เอกสารและ เก็บไว้อย่าง เป็นระเบียบ	จัดทำข้อมูลสมาชิก ประวัติความเป็นมา วัตถุประสงค์ โครงสร้าง ของคณะทำงาน สถิติ จำนวน สมาชิก ผลผลิต/ผลิตภัณฑ์ การ พัฒนากระบวนการผลิต การตลาด การยกระดับมาตรฐานของกลุ่ม ของ

ตารางประเด็นพิจารณาในการพัฒนาของกลุ่มอาชีพ องค์ประกอบ องค์ประกอบย่อย

องค์ประกอบ	องค์ประกอบย่อย	เป้าประสงค์
		ผลิตภัณฑ์ความก้าวหน้าของกลุ่ม สรุป รายปี รายงานต่อสมาชิกกลุ่ม เป็นต้น
	8. การประชุม	ประชุม มีการกำหนดระยะเวลา ของการประชุม/กลุ่มสมาชิก ที่ แน่นอน เช่น เดือนละ 1 ครั้งและมี การบันทึกสรุปการประชุม
2. คุณภาพของผลผลิต/ ผลิตภัณฑ์	1. กระบวนการ/ขั้นตอนการผลิต	มีการวางแผนและจัดทำกระบวนการ ผลิต/การสร้างผลผลิต
	2. มีการตรวจสอบคุณภาพการ ผลิต	มีการนำวัตถุดิบ/ การใช้ทรัพยากร เพื่อ คุณภาพการผลิต การผลิตใน ชุมชน/ในจังหวัด
	3. การจัดทำบรรจุภัณฑ์ ผลผลิต(packaging)	มีการกำหนดการตรวจสอบ คุณภาพ ผลิตภัณฑ์ผลผลิต ก่อน การจำหน่าย
	4. การพัฒนาผลผลิต/ผลิตภัณฑ์ ระดับมาตรฐาน	1. มีการพัฒนาผลผลิต/ผลิตภัณฑ์ เพื่อ เข้าสู่ระดับมาตรฐาน มผช. มอก. อย. เป็นต้น 2. มีการศึกษา อบรม สัมมนา เพื่อ พัฒนา ความรู้สู่ระดับ มาตรฐานสากล 3. มีการจดทะเบียนเครื่องหมาย การค้า 4. ได้รับมาตรฐาน มผช. OTOP มอก.อย. เป็นต้น
3. การบริหารจัดการกลุ่ม	1. ระบบการสื่อสาร	1. มีการสื่อสาร กิจกรรมของกลุ่มสู่ สมาชิกอย่างทั่วถึงและต่อเนื่อง 2. มีการประชุมคณะทำงานทุก เดือน (เดือนละครั้ง) 3. การพูดคุย ปรึกษาหารือระหว่าง สมาชิกกลุ่ม

ตารางประเด็นพิจารณาในการพัฒนาของกลุ่มอาชีพ

องค์ประกอบ	องค์ประกอบย่อย	เป้าประสงค์
	2. การประชุม	1. สร้างกลุ่มที่มีทัศนคติเชิงบวกต่อกัน 2. สมาชิกมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น 3. ความคิดเห็นของสมาชิกได้รับการยอมรับและมีข้อสรุปที่ชัดเจนในการประชุม 4. มีการปฏิบัติงานและดำเนินงาน
4. การบริหารเงินทุนและทรัพยากรของกลุ่ม	1. ระบบบัญชีรายรับ-รายจ่าย	1. มีการจัดทำสรุปผลดำเนินงาน/เงินทุน/ ทรัพยากรของกลุ่มรายรับ/รายจ่าย ต่อสมาชิกอย่างน้อยปีละ1 ครั้ง 2. มีการจัดเก็บเอกสารอย่างเป็นระบบ
	2. มีการจัดทะเบียนสต็อก/วัตถุดิบ	มีการจัดทำสรุปผลดำเนินงานเงินทุน/ ทรัพยากรของกลุ่ม
	3. มีการจัดทำทะเบียนผลผลิต/ผลิตภัณฑ์	มีรายงานความเคลื่อนไหวของผลผลิต/ผลิตภัณฑ์
5. การพัฒนาขีดความสามารถขององค์กร	1. การพัฒนาความรู้ด้านต่างๆ	มีการศึกษา อบรม ดูงานและ ต่างๆ ประชุมสัมมนาเพื่อแลกเปลี่ยน ประสบการณ์การผลิต การสร้าง ผลผลิต
	2. พัฒนาด้านการบริหารกลุ่มอย่างมีระบบ	จัดทำแผนพัฒนากระบวนการผลิต ได้ระดับมาตรฐาน
	3. สามารถพึ่งตนเองได้	ขยายเครือข่าย - ด้านสมาชิกของกลุ่ม - ด้านการตลาด - ด้านองค์ประกอบวัตถุดิบ
	4. สมาชิกมีรายได้เพิ่มขึ้น	มีผลกำไรเพิ่มขึ้น

ตารางประเด็นพิจารณาในการพัฒนาของกลุ่มอาชีพ

องค์ประกอบ	องค์ประกอบย่อย	เป้าประสงค์
	5. สร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน	1. มีเงินออมสะสมของกลุ่ม 2. มีการจดทะเบียนกลุ่ม 3. เป็นที่ยอมรับและรู้จักของชุมชน 4. การดำเนินงานเข้าสู่ระดับมาตรฐาน มผช. มอก. OTOP อย. และอื่นๆ 5. ขยายการตลาดสู่ตลาดภายในประเทศ และต่างประเทศ 6. สมาชิกมีรายได้เพิ่มขึ้น 7. สมาชิกมีทัศนคติเชิงบวกต่อกลุ่ม
6. การแบ่งปันผลประโยชน์ต่อสมาชิกและชุมชน	1. การบริหารจัดการด้านการเงิน และผลตอบแทนของสมาชิกกลุ่มที่เหมาะสม	1. มีการกำหนดหลักเกณฑ์และสัดส่วน ในการแบ่งรายได้และผลประโยชน์อื่นของสมาชิกกลุ่มที่เกิดจากการร่วมกันทำกิจกรรมให้กับ สมาชิกอย่างชัดเจน 2. มีจัดสรรงบประมาณในการดำเนินงานของกลุ่ม 3. มีการจัดทำเอกสารและรายงานการดำเนินการ ตามหลักเกณฑ์ในการ แบ่งปันผลประโยชน์ต่อสมาชิก 4. มีความโปร่งใสและยุติธรรม
7. การออมของกลุ่ม	1. มีการจัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย	1. เงินรายได้ที่เกิดจากผลการดำเนินงานของกลุ่ม มีการสะสมทุนสำรองให้กับกลุ่ม 2. จัดทำบัญชีเงินฝากของกลุ่ม 3. มีหลักเกณฑ์การออมที่เกิดจากรายได้ ของสมาชิกกลุ่มที่ชัดเจน และมีการ ดำเนินงานตามหลักเกณฑ์นั้น

ตารางประเด็นพิจารณาในการพัฒนาของกลุ่มอาชีพ

องค์ประกอบ	องค์ประกอบย่อย	เป้าประสงค์
8. การนำเทคโนโลยี/สารสนเทศ ในการจัดทำระบบข้อมูลของกลุ่ม	1. ระบบข้อมูลของกลุ่มด้านต่างๆ - ด้านการบริหารงานกลุ่ม - ด้านการตลาด - ข้อมูลส่งเสริมการผลิตและการ ดำเนินงานเป็นต้น	1. มีระบบฐานข้อมูล 2. มีการจัดเก็บฐานข้อมูลของกลุ่ม ลงใน คอมพิวเตอร์ 3. มีการจัดระดับของการเข้าระบบ ที่เหมาะสม 4. สมาชิกสามารถทราบข้อมูล ต่างๆที่ส่งเสริมความรู้ได้ทัน เหตุการณ์
9. การส่งเสริมและพัฒนาชุมชน/ ท้องถิ่น	1. โครงการ/กิจกรรมที่เป็น ประโยชน์ต่อสาธารณะ	1. เข้าร่วมโครงการ/กิจกรรมของ ชุมชน/ ชุมชนท้องถิ่น 2. มีการกำหนดในแผนการพัฒนา กลุ่ม ซึ่งเป็นการดำเนินงานบำเพ็ญ ประโยชน์ ต่อชุมชนอย่างน้อยปีละ 3 ครั้ง 3. บันทึกการเข้าร่วมโครงการ/ กิจกรรม การพัฒนาชุมชนของ สมาชิกกลุ่ม 4. มีการระบุสถานที่ อาณาบริเวณ ที่กลุ่ม รับผิดชอบดูแลอย่างเป็น ทางการ (กรณีที่เป็น สาธารณะของชุมชน)
10. แนวโน้มของการพัฒนากลุ่ม อาชีพ	1. กำหนดแผนเป้าหมายกลุ่มอาชีพ ของกลุ่มการพัฒนา (เส้นทางสู่ความสำเร็จ ของกลุ่ม)	1. จำนวนรางวัลที่ได้รับของกลุ่ม อาชีพ 2. ระดับมาตรฐานของผลผลิต สูงขึ้น
	2. ความยั่งยืนของกลุ่ม	1. กลุ่มดำเนินการและพึ่งตนเอง
11. ความสุขกลุ่ม	1. สร้างรายได้ที่มั่นคงให้กับสมาชิก	ฐานะทางเศรษฐกิจการเงินของ สมาชิก ดีขึ้นร้อยละ 50
	2. ความพึงพอใจต่อการบริหาร จัดการของกลุ่ม	ความถี่/จำนวนครั้งต่อการเข้าร่วม กิจกรรมของสมาชิกมีมากขึ้น

ตารางประเด็นพิจารณาในการพัฒนาของกลุ่มอาชีพ

องค์ประกอบ	องค์ประกอบย่อย	เป้าประสงค์
	3. สมาชิกมีความพึงพอใจ และมีความสุขในการทำกิจกรรมกลุ่ม	การขยายตัวของกลุ่มในด้านต่างๆ เช่น - จำนวนสมาชิก - จำนวนผลผลิต/ผลิตภัณฑ์ - การบริหารงานอย่างเป็นระบบ - คุณภาพของผลิตภัณฑ์
	4. มีความร่วมมือของสมาชิกในการทำสาธารณประโยชน์ต่อชุมชน	1. กลุ่มเข้มแข็งสามารถพึ่งตนเองได้ 2. มีเงินทุนสำรองของกลุ่มที่เกิดจากการสะสมเงินทุนของสมาชิก 3. มีการช่วยเหลือชุมชนและสังคมของกลุ่มอย่างต่อเนื่อง 4. ชุมชนน่าอยู่ อบอุ่น
12 .ความเข้มแข็งของกลุ่ม	1.สมาชิกกลุ่มเข้มแข็ง	1. สมาชิกมีความขยัน อดทนในการทำงาน 2 สมาชิกมีรายได้เพิ่มขึ้น 3. สมาชิกมีความสามัคคี 4. สมาชิกมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ ร่วมวางแผนการดำเนินงานของกลุ่ม 5. การดำเนินงานของกลุ่มมีความโปร่งใส
	2. มีงบประมาณที่ได้จากได้ การดำเนินกิจกรรมของกลุ่มและสมาชิกสนับสนุน เป็นทุนส่งเสริม และ พัฒนามาตรฐานกลุ่ม	1. สมาชิกสามารถสะสมเงินให้กลุ่มได้ 2. กลุ่มมีเครดิตที่ดี

ตารางประเด็นพิจารณาในการพัฒนาของกลุ่มอาชีพ

องค์ประกอบ	องค์ประกอบย่อย	เป้าประสงค์
	3. ผลผลิต/ผลิตภัณฑ์	1. ปริมาณการจำหน่ายมากขึ้น 2. สถานที่จำหน่าย/แหล่งจำหน่าย
	4. มีการบริหารกลุ่มอย่างเป็นระบบ	1. สมาชิกแบ่งความรับผิดชอบ ที่ชัดเจน 2. สามารถกำหนดและควบคุมการผลิต ได้สอดคล้องกับกลไกทางการตลาด 3. จำนวนสมาชิกมีความพึงพอใจต่อการ เป็นสมาชิกของกลุ่ม ร้อยละ 70
	5. คณะทำงานผู้บริหารมีความรู้ความสามารถในการบริหารจัดการ	1. มีการประชุมสมาชิกและมี ตารางการประชุมที่ชัดเจน 2. รู้เท่าทัน ข่าวสารและการเปลี่ยนแปลง อันอาจมีผลกระทบ ต่อกลุ่ม 3. การศึกษาหาความรู้ และพัฒนา อยู่เสมอ 4. สมาชิกมีความพึงพอใจต่อ การ บริหารงาน ร้อยละ 80

2.8 การบริหารจัดการกลุ่มอาชีพ

การบริหารจัดการกลุ่มอาชีพ อาจแบ่งได้ 2 ส่วน คือ การบริหารจัดการขององค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น ในส่วนการส่งเสริมสนับสนุน การบริหารจัดการของกลุ่มอาชีพเพื่อการพึ่งตนเอง

2.3.1 การบริหารจัดการกลุ่มอาชีพโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ตามภารกิจและบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เมื่อรับโอนภารกิจ จากหน่วยงานเดิม คือ กรมส่งเสริมการเกษตร กรมการพัฒนาชุมชน และกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม กลุ่มอาชีพ ประกอบด้วย งานกลุ่มอาชีพ 3 ส่วน คือ การบริหารจัดการด้านการสำรวจข้อมูลกลุ่มอาชีพ การสำรวจข้อมูลเพื่อการส่งเสริมอาชีพ เช่น การจัดทำทะเบียนข้อมูลทางการเกษตร ข้อมูล ภูมิปัญญาท้องถิ่น ข้อมูลปราชญ์ชาวบ้าน การสำรวจความต้องการพัฒนากลุ่มอาชีพในระดับ ครุฑเรือน ระดับกลุ่มอาชีพ

2.3.2 การบริหารจัดการภายในกลุ่มอาชีพ

การบริหารงานด้านการกำหนดกิจกรรม การพัฒนาผลิตภัณฑ์ การพัฒนา ด้านการตลาด การบริหารจัดการด้านการแบ่งปันผลประโยชน์ของกลุ่ม

การบริหารจัดการ หมายถึง การวางแผนการจัดการกลุ่มอาชีพและควบคุม การดำเนินงานเพื่ออำนวยความสะดวกและการควบคุมกิจการที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานให้บรรลุ วัตถุประสงค์ตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับของกลุ่ม โดยมีหลักเกณฑ์ของการบริหารจัดการ ตามปรัชญาแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง คือ พอประมาณ มีเหตุมีผล มีความรู้ รอบคอบและมีภูมิคุ้มกัน ของกลุ่ม คือ การรวมพลังสามัคคีในกลุ่ม เป็นกิจกรรมของกลุ่มอาชีพที่ปฏิบัติงานร่วมกัน เพื่อบรรลุถึงจุดหมายปลายทางอันเดียวกันและดำเนินงาน

องค์ประกอบของการบริหารจัดการกลุ่ม องค์ประกอบ 3 ประการ คือ

1. มีคณะกรรมการดำเนินงานของกลุ่ม
2. มีการกำหนดกิจกรรมของกลุ่มที่เกี่ยวข้องกับการอาชีพ ส่งเสริมอาชีพ โดยการ ร่วมทำกิจกรรมมีลักษณะเป็นความพยายามร่วมกันระหว่างบุคคลกลุ่มนั้นที่จะทำให้กลุ่มมีความสำเร็จ และมีหลักเกณฑ์ แนวทางปฏิบัติของกลุ่ม หรือข้อบังคับของกลุ่ม
3. การแบ่งปันผลประโยชน์ของกลุ่ม คณะกรรมการและสมาชิกร่วมประชุม เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์ของการแบ่งปันผลประโยชน์ โดยการกำหนดสัดส่วนตามภาระงานกิจกรรม ของสมาชิกของกลุ่ม เช่น อาจแบ่งเป็น 5 ส่วน เช่น 1) การผลิต 2) เงินปันผล 3) ค่าตอบแทน คณะกรรมการ 4) ค่าสวัสดิการของสมาชิก 5) สาธารณประโยชน์ซึ่งในการดำเนินการต้องจัดทำบัญชีรายรับ รายจ่าย ของการดำเนินกิจกรรมของ กลุ่ม ที่โปร่งใส และสามารถตรวจสอบได้ตัวอย่างของการแบ่งปันผลประโยชน์ของกลุ่ม คิดเป็นร้อยละของเงินรายได้สุทธิ ของกลุ่ม

1. ตอบแทนผู้ผลิต	ร้อยละ 60
2. ปันผลสมาชิก	ร้อยละ 20
3. ตอบแทนกรรมการ	ร้อยละ 10
4. สวัสดิการสมาชิก	ร้อยละ 3

5. สาธารณประโยชน์ ร้อยละ 2

6. เงินออมของกลุ่ม ร้อยละ 5

4. การกำหนดแนวทางการดำเนินงาน เป้าหมาย และช่องทางการจำหน่าย สินค้า ผลผลิตและ
ผลิตภัณฑ์

5. จัดทำเอกสารการดำเนินงานกลุ่ม จัดทำทะเบียนวัตถุดิบของกลุ่ม
แนวคิดการบริหารจัดการ แบ่งออกได้เป็น 4 ลักษณะ คือ

1.การบริหารจัดการกลุ่มบุคคล

มีการบริหารงาน บริหารบุคคล ซึ่งประกอบด้วยคณะกรรมการของกลุ่มอาชีพ/ สมาชิกกลุ่ม มี
โครงสร้างการบริหารที่ชัดเจน มีคณะกรรมการบริหารจัดการกลุ่ม ดำเนินงานในรูป ของคณะกรรมการ โดย
คณะกรรมการได้รับการคัดเลือกจากสมาชิก และมีผู้นำกลุ่ม การบริหารงาน บุคคล เป็นการกำหนดหน้าที่ของแต่ละ
คนที่ได้รับการแต่งตั้งให้เข้าทำงาน โดยการยึดถือความ ซื่อสัตย์สุจริตอย่างและยึดถือความซื่อสัตย์สุจริต
บุคคล ในการจัดบุคลากร จะต้องจัดให้มีการ ฝึกอบรม การรักษาวินัยธรรมที่ดีขององค์กรเพื่อให้เกิดเสถียรภาพใน
การทำงาน

2. การบริหารจัดการด้านการเงิน

เป็นการจัดการเกี่ยวกับการตั้งงบประมาณ เพื่อนำมาใช้จ่ายในแต่ละงานของกลุ่ม อาชีพ ในแต่ละ
ส่วนของการงาน เป็นกระบวนการที่จัดทำขึ้นมาเพื่อให้ได้เงิน รายได้ ผลกำไรมาใช้จ่าย ในการดำเนินงาน ตามแผนงาน
ที่ได้วางไว้

3.การบริหารจัดการด้านวัสดุ อุปกรณ์

วัสดุหรือทรัพยากรในรูปของเครื่องมือเครื่องใช้ของกลุ่มอาชีพ องค์กรประชาชน ต้องบริหาร
จัดการใช้วัสดุ โดยจัดทำทะเบียนวัสดุ อุปกรณ์ และจัดทำระเบียบการใช้วัสดุ อุปกรณ์ ของกลุ่ม และวัสดุ อุปกรณ์
เครื่องมือ เครื่องใช้และสัตว์เลี้ยงที่เอื้อต่อการผลิตเช่น โค เป็นต้น ที่ได้รับการสนับสนุนจากองค์กรปกครองส่วน
ท้องถิ่น กลุ่มควรต้องมีการบำรุงรักษาและดูแล ให้สามารถใช้งานได้ในระยะเวลายาวนาน เพื่อสร้างลักษณะนิสัย
การประหยัดและการบำรุงรักษา แก่ประชาชนและสมาชิกที่ได้รับการช่วยเหลือ สนับสนุน

4.การจัดการ

การจัดการ หมายถึง การสร้างรูปแบบหรือโครงสร้างตามแบบแผนอย่างมีระบบ เพื่อทำให้เกิด
ความรับผิดชอบและเกิดอำนาจในการปฏิบัติงานตามบทบาทของกลุ่มและองค์กร นั้นๆ มีการกำหนดภารกิจงาน
ย่อยของกลุ่ม กำหนดกรอบตามความสามารถและความถนัด ความรู้ และความสามารถของสมาชิกกลุ่ม การจัด
กลุ่ม/องค์กร ต้องอาศัยความร่วมมือของหลายๆ ฝ่าย จะทำให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงานสูงสุด โดยยึดถือ
จุดมุ่งหมายของกลุ่ม หรือองค์กร เป็น แนวทางการบริหารจัดการกลุ่ม ดำเนินงานในรูปของคณะกรรมการ

2.9 การวิเคราะห์ความจำเป็นและความเหมาะสมของโครงการ

บทบาทภาระงานที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรับภารกิจถ่ายโอนและตามบทบาท หน้าที่ตามกฎหมายเดิมเป็นงานด้านส่งเสริม สนับสนุน บำรุงสร้างและพัฒนาอาชีพเพื่อให้ประชาชน ระดับฐานราก มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น สามารถพึ่งพาตนเองได้ อาจดำเนินโครงการ กิจกรรม ที่สำคัญในการส่งเสริมอาชีพ โดยวิเคราะห์ความจำเป็นในพื้นที่ ความเหมาะสมตลอดจนผลกระทบ หรือประโยชน์สูงสุดที่ประชาชนจะพึงได้รับ เป็นหลักของการส่งเสริมและสนับสนุน เช่น

1. การสำรวจข้อมูลและการจัดทำทะเบียนเกษตรกร ข้อมูลด้านกำลังการผลิต ข้อมูล กลุ่มอาชีพ กลุ่มส่งเสริมอาชีพ การจัดทำระบบฐานข้อมูลกลุ่มอาชีพ
2. การส่งเสริมสนับสนุนโครงการ/กิจกรรมของกลุ่มอาชีพที่ถ่ายโอนภารกิจ ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรับ
3. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วย องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล จัดสรรงบประมาณในการส่งเสริมแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม ของกลุ่มอาชีพ ตามรายได้และงบประมาณที่ได้รับอุดหนุน

หลักเกณฑ์การวิเคราะห์ความจำเป็นและความเหมาะสมของโครงการ ควรคำนึงถึง องค์ประกอบต่างๆของโครงการดังนี้

2.9.1 ลักษณะของโครงการ

- 1) เป็นโครงการที่อยู่ในแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหรือ อยู่ในแผนพัฒนาอำเภอและหรืออยู่ในแผนพัฒนาจังหวัด หรือเป็นแผนงานฉุกเฉิน หรือแก้ไข ปัญหาเร่งด่วนของประชาชนในพื้นที่
- 2) จุดประสงค์ โครงการสอดคล้องและมีความเป็นไปได้กับลักษณะการดำเนิน กิจกรรมของกลุ่มอาชีพ
- 3) มีการกำหนดระยะเวลาความสำเร็จของโครงการ/กิจกรรมของกลุ่มที่ชัดเจน โดยระบุระยะเวลาในการดำเนินการผู้รับผิดชอบโครงการ แนววิธีปฏิบัติของโครงการ

2.9.2 ประเภทของโครงการ

ประเภทโครงการส่งเสริมอาชีพที่ขอรับการสนับสนุนจากองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นควรเป็นโครงการที่มีลักษณะดังนี้

- 1) เป็นอาชีพหลัก อาชีพที่เพิ่มรายได้ให้กับประชาชนในระดับครัวเรือนและ ระดับกลุ่มอาชีพ และเป็นการนำวัตถุดิบหรือทรัพยากรในท้องถิ่น มาใช้หรือเป็นส่วนหนึ่งการผลิต
- 2) เป็นโครงการที่ส่งเสริมสนับสนุนการผลิต/เพิ่มผลผลิต/ผลิตภัณฑ์ (Product Development Project) การบริหารจัดการกลุ่ม เช่น การพัฒนาเครื่องมือการผลิต การลดเวลา ประหยัดการใช้เวลาในการผลิต แต่ยังคงรักษาคุณภาพและการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เหมาะสม

3) เป็นการพัฒนาการตลาด การพัฒนารูปแบบการผลิตให้ได้มาตรฐาน นำเสนอ รูปแบบการจำหน่าย การบรรจุภัณฑ์ (Packaging) การสร้างความพึงพอใจให้กับลูกค้า ผู้รับบริการ หรือการตลาด (Marketing Development Project) การส่งเสริมสถานที่จำหน่ายผลิตภัณฑ์ชุมชน เช่น ร้านค้าชุมชน

4) โครงการวิจัยและพัฒนาอาชีพ (Research and Development Project) เป็น โครงการทดลองผลิตสินค้า/ผลิตภัณฑ์ ที่ดำเนินการ โดยกลุ่มอาชีพ เช่น การแปรรูปผลผลิต เกษตรกรรม การพัฒนารูปแบบการผลิตและผลิตภัณฑ์ เป็นต้น

5) โครงการพัฒนาความรู้ ทักษะ ต่อสมาชิกของกลุ่มด้านต่างๆ เช่น ด้านการ บริการ ด้านการบัญชี ด้านการตลาด เป็นต้น

6) โครงการฝึกอบรม งานด้านส่งเสริมอาชีพของชุมชน

7) การฝึก ที่เป็นตามความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น หรือเป็นการฝึก อาชีพที่เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เห็นว่าควรส่งเสริมและเพิ่มรายได้ประชาชนในท้องถิ่น โดยโครงการพัฒนาระบบงานข้อมูลสารสนเทศของกลุ่มอาชีพเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิต การบริการ การสืบค้นข้อมูลการตลาด ผ่านอินเทอร์เน็ต การรับ-การส่งข้อมูลระหว่างกลุ่มอาชีพ และเครือข่ายกลุ่มอาชีพ/เครือข่ายกลุ่มส่งเสริมอาชีพ และเครือข่ายสนับสนุนอาชีพ เป็นต้น

2.9.3 ลักษณะของแผนงานโครงการ/กิจกรรม

แผนงาน/โครงการ/กิจกรรม มีความสอดคล้องกับแผนพัฒนาตำบล และ/หรือ แผนชุมชน แผนพัฒนาอำเภอ แผนพัฒนาจังหวัด สามารถแก้ปัญหาหรือส่งเสริมกระตุ้น เศรษฐกิจ ของประชาชนในระดับกลุ่ม และเพิ่มผลผลิต/ผลิตภัณฑ์ การตลาด คุณภาพของการจัดการกลุ่ม ทำให้การบริหารมีประสิทธิภาพและเป็นระบบมากขึ้น

2.9.4 การติดตามและประเมินผล

มีการวางแผนการดำเนินงานและแผนการปฏิบัติตามโครงการ

หลักเกณฑ์ของการวิเคราะห์โครงการ

1. ความเป็นไปได้ของโครงการ (Realism) คำนึงถึงหลักความเป็นจริงระดับ ความสามารถของประชาชน หรือกลุ่ม ความสอดคล้องและเป็นไปได้ที่ส่งผลด้านการผลิต (เพิ่มผลผลิต / ผลิตภัณฑ์) และพัฒนาด้านการตลาด ศักยภาพของกลุ่มโดยรวม

2. โครงการส่งผลต่อชุมชนระดับใด โดยพิจารณาลักษณะเด่นของโครงการ โครงการมีลักษณะเด่นที่ส่งผลต่อเศรษฐกิจ/เพิ่มรายได้ของสมาชิก/ของกลุ่มอาชีพเพียงใด สร้างงาน ขยายโอกาสให้กับสมาชิก ในท้องถิ่น

3. การบริหารการจัดการกลุ่มอาชีพ ระบบการบริหารงานของกลุ่มให้มี ประสิทธิภาพ

4. ศักยภาพของกลุ่มอาชีพ ที่สามารถดำเนินงานไปสู่เป้าหมาย และสามารถ จัด / แก้ไขปัญหา ความยากจนของประชาชนในท้องถิ่นได้ในระดับหนึ่ง

5. การประเมินปัจจัยที่ทำให้โครงการประสบความสำเร็จ เช่น ความรู้ ความสามารถ ของผู้นำ กลุ่มอาชีพ ประสบการณ์ ความเชี่ยวชาญของสมาชิกกลุ่ม ความสามัคคีของกลุ่มอาชีพ

6. กำหนดสัดส่วน/ให้คะแนนน้ำหนัก การวิเคราะห์โครงการตามความเหมาะสม สภาพแวดล้อม ของพื้นที่กลุ่มอาชีพ

ตารางเกณฑ์การวิเคราะห์ความเหมาะสมของโครงการที่ขอรับการสนับสนุน

เกณฑ์	คะแนนเต็ม	คะแนนประเมิน
1. ความเป็นไปได้ของโครงการ	40	
2. การส่งผลทางด้านเศรษฐกิจ สังคมต่อชุมชน	15	
3. ประสิทธิภาพการทำงานของกลุ่ม	15	
4. ศักยภาพโดยรวมของกลุ่ม เช่น	20	
- การผลิต		
- การตลาด		
- การจำหน่าย		
- การบรรจุภัณฑ์		
-การบริหารจัดการกลุ่ม เช่น คณะทำงาน และ บทบาทหน้าที่ และโครงสร้างการบริหารงาน เป็นต้น		
5. ศักยภาพของผู้นำกลุ่ม	10	
6. กำหนดสัดส่วน / การให้น้ำหนัก ของโครงการ ที่ส่งผลต่อเศรษฐกิจในระดับครัวเรือน กลุ่มและ ชุมชน เป็นต้น	10	
รวม	100	

ตัวอย่าง การวิเคราะห์โครงการและความเหมาะสมโครงการ

ข้อความ	เหมาะสม	ไม่เหมาะสม/ ระบุเหตุผล
1. ลักษณะของโครงการ 1.1 สอดคล้องนโยบายรัฐ 1.2 สอดคล้องแผนสามปี แผนยุทธศาสตร์ 1.3 สอดคล้องกับยุทธศาสตร์..... 1.4 แก้ปัญหาเร่งด่วนที่มีผลต่อการประกอบอาชีพ ของประชาชน 1.5 อื่นๆระบุ..... 2. ประเภทของโครงการ 2.1 ส่งเสริมอาชีพหลัก 2.2 สร้างงาน สร้างอาชีพ 2.3 ส่งเสริมการผลิต 2.4 พัฒนาการผลิต 2.5 พัฒนาความรู้ ทักษะอาชีพ 2.6 อื่นๆระบุ.. 3. ลักษณะของแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม 1.1 แก้ปัญหาเร่งด่วน 1.2 กระตุ้นเศรษฐกิจชุมชน 1.3 ส่งเสริมการรวมกลุ่ม เครือข่ายชุมชน 1.4 สร้างงาน สร้างอาชีพ 1.5 ส่งเสริม สนับสนุนการผลิต 1.6 ส่งเสริมด้านการบริหารจัดการอาชีพ 1.7 ส่งเสริมการใช้เวลาว่างของประชาชน ที่ว่างเว้น จากการผลิตหรือ รอผลผลิต 1.8 อื่นๆ ระบุ..... 4. การติดตามและประเมินผล 4.1 ระยะเวลาการดำเนินงาน 4.2 ผลประโยชน์ที่ได้รับที่มีต่อประชาชน 4.3. อื่นๆ ระบุ.....		

2.10 การสำรวจข้อมูลและการจัดทำทะเบียนวัตถุดิบในชุมชน

การส่งเสริมอาชีพ โดยคำนึงถึงวัตถุดิบที่มีอยู่ในท้องถิ่น ทำให้ประหยัดค่าใช้จ่ายและลด ต้นทุนการผลิตทั้งทางตรงและทางอ้อม และประหยัดพลังงานในการขนส่ง องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นจึงควรสำรวจข้อมูลและจัดทำทะเบียนวัตถุดิบในชุมชน เพื่อเป็นการศึกษาและ จัดระบบข้อมูล แหล่งวัตถุดิบในชุมชน การคำนวณปริมาณของวัตถุดิบที่ต้องการและที่มีอยู่ ในท้องถิ่น และการพัฒนาสร้างวัตถุดิบ ให้เกิดขึ้น เช่น ในการสำรวจข้อมูลด้านการเกษตร การจัดทำทะเบียนวัตถุดิบทางการเกษตรและการจัดทำข้อมูลการเกษตรประจำตำบล องค์กร ปกครอง ส่วนท้องถิ่น โดยองค์การบริหารส่วนตำบล อาจดำเนินการร่วมกับศูนย์บริการและถ่ายทอด เทคโนโลยีการเกษตร ประจำตำบลทำการสำรวจข้อมูลในระดับท้องถิ่น แหล่งวัตถุดิบ พื้นที่ที่เป็น การส่งเสริมการผลิต การตลาด การบริหารจัดการกลุ่มอาชีพ ตลอดจนสถานการณ์ภายในท้องถิ่น และภายนอกท้องถิ่นที่มีผลกระทบ หรือเป็นปัญหาอุปสรรคต่อการประกอบอาชีพของประชาชน ในท้องถิ่น

การสำรวจข้อมูลและจัดทำทะเบียนวัตถุดิบในชุมชน จะเป็นประโยชน์ต่อการสร้างศักยภาพ การผลิตและการดำเนินกิจกรรมของประชาชน/กลุ่มในพื้นที่ เพื่อให้สามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร ของสมาชิกกลุ่มอาชีพได้อย่างรวดเร็ว ถูกต้อง และทันเหตุการณ์

2.10.1 ขั้นตอนของการสำรวจข้อมูลและการจัดทำทะเบียนวัตถุดิบในชุมชน

1) การจัดองค์กร บุคลากรในการดำเนินงานด้านข้อมูลข่าวสารด้านการอาชีพ ที่เกี่ยวกับกลุ่มอาชีพของชุมชน และวางระบบการดำเนินงานด้านฐานข้อมูลทางการเกษตร ด้านการแปรรูปผลผลิต หรือด้านการตลาด ราคา ศูนย์จำหน่ายผลผลิต/ผลิตภัณฑ์ สภาพภูมิอากาศ สถานการณ์สินค้าเกษตรเป็นต้น และวางระบบการบริหารจัดการข้อมูล การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ และรูปแบบของการเผยแพร่ที่เหมาะสมกับท้องถิ่น

2)การบริหารจัดการข้อมูล ในการจัดทำข้อมูลการส่งเสริมอาชีพของท้องถิ่น ควรดำเนินการดังนี้

2.1) สำรวจข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล กลุ่มอาชีพในชุมชน ด้านความต้องการ ของกลุ่มและสถานการณ์ต่างๆ เช่น การตลาด การผลิต การเพิ่มประสิทธิภาพ ทั้งด้านการผลิต การจำหน่าย ด้านการส่งเสริมการจำหน่ายและการยกระดับมาตรฐานของการบริหารจัดการกลุ่ม ขั้นตอนและกระบวนการผลิตมีความก้าวหน้า และประหยัดเวลา แรงงาน

2.2) การกำหนดขอบเขตของการจัดทำข้อมูล ศึกษาข้อมูลที่มีการเก็บรวบรวม เกี่ยวกับสถานการณ์ของอาชีพ กลุ่มอาชีพ อาชีพเสริมของท้องถิ่น เป็นการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน และวิเคราะห์สถานการณ์ในอดีตและปัจจุบัน เพื่อนำมาเป็นแนวทางการวางแผนการจัดทำระบบ ข้อมูล เช่น ข้อมูลทางด้านการเกษตรที่สำคัญ เช่น

- สถานการณ์สินค้าเกษตรที่สำคัญของท้องถิ่น
- เทคโนโลยีการเกษตรที่ส่งเสริมการผลิตและเป็นความต้องการของท้องถิ่น
- ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เหมาะสมกับการส่งเสริมอาชีพราคาสินค้าราคาปัจจัยการผลิต

- แหล่งจำหน่ายผลผลิตทางการเกษตรในชุมชน อำเภอ จังหวัด และต่างจังหวัด หรือ จังหวัดใกล้เคียง ความต้องการแต่ละจุดเป็นอย่างไร
- สถิติ/สถานการณ์ทางการเกษตรที่เกิดตามธรรมชาติ ตามช่วงฤดูกาลต่างๆ ที่อาจส่งผลต่อการผลิต ควรนำเสนอให้กับ เกษตรกรเช่น ข้อมูลทางภูมิศาสตร์ สภาพอากาศ ปริมาณน้ำฝน เป็นต้น

2.3) คัดเลือกบุคคล หรือตัวแทนกลุ่มอาชีพเพื่อทำหน้าที่เป็นผู้รวบรวม ติดตาม กระแสข่าว และสื่อสารให้กับชุมชน ทราบถึงสถานการณ์ที่ส่งผล หรือมีผลกระทบต่อการผลิต การจำหน่าย เป็นต้น

3) การให้บริการข้อมูลข่าวสาร

3.1) จัดหาสถานที่ เพื่อเป็นศูนย์กลางของการกระจายข่าวแก่ประชาชน กลุ่มอาชีพ กลุ่มส่งเสริมอาชีพ ควรเป็นสถานที่สะดวกต่อการเข้าถึงข้อมูล และการติดต่อ ซึ่งอาจเป็น ที่ทำการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรตำบล

3.2) จัดหาวัสดุ อุปกรณ์ ในการสื่อสาร และประชาสัมพันธ์ เช่น คอมพิวเตอร์ ที่

3.3) มีเจ้าหน้าที่ดูแลระบบฐานข้อมูล ปรับปรุงระบบฐานข้อมูลของท้องถิ่น ให้เป็นปัจจุบันและทันสมัย ที่เป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมอาชีพของประชาชนในท้องถิ่น

2.10.2 การจัดทำทะเบียนวัตถุดิบในชุมชน

วัตถุดิบ หมายถึง ส่วนประกอบของผลิตภัณฑ์ที่มีอยู่ในพื้นที่ ชุมชน ภายในจังหวัด ที่นำมาเป็นองค์ประกอบหลักในการผลิต

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สำรวจวัตถุดิบ ในชุมชนที่เป็นปัจจัยการผลิต ของการประกอบอาชีพของประชาชน เพื่อส่งเสริมสนับสนุนข้อมูล และการบริหารจัดการวัตถุดิบ เช่น แหล่งน้ำ ที่ดิน พื้นที่ทางการเกษตร ปุ๋ยชีวภาพ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอาจร่วมมือกับ ศูนย์บริการถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตร จัดทำและสำรวจข้อมูลวัตถุดิบในชุมชนอย่างเป็นระบบ เพื่อจัดทำระบบฐานข้อมูลการส่งเสริมการผลิต ข้อมูลการผลิต และข้อจำกัดในท้องถิ่น ตลอดจน กำลังการผลิตของชุมชน

2.10.3 ขั้นตอนการดำเนินงานการจัดทำทะเบียนวัตถุดิบ

1) ศึกษาข้อมูล เก็บรวบรวมที่เกี่ยวกับอาชีพ/กลุ่มอาชีพ ของท้องถิ่น เช่น อาชีพเกษตรกร การแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร อุตสาหกรรมในครัวเรือนและหัตถกรรมไทย อาชีพทางการเกษตร เช่น พืชสวน พืชไร่ ไม้ดอกไม้ประดับ เป็นต้น การแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร เช่น หมวนอาหาร กลัวยตาก ข้าวแตน หมวนเครื่องใช้ ไม้กวาด เสื่อ เครื่องจักสาน เป็นต้น อุตสาหกรรมในครัวเรือนและหัตถกรรมไทย เช่น ผลิตภัณฑ์จากไม้ไผ่ และหวาย ผลิตภัณฑ์สิ่งทอ และผ้า ผลิตภัณฑ์จากเส้นใยพืช เป็นต้น ผลิตภัณฑ์ศิลปะประดิษฐ์ ช่างซ่อมบริการและผลิตภัณฑ์ โลหะ เป็นต้น

2) จัดระบบทะเบียนวัตถุดิบของชุมชน เป็นหมวดหมู่ แยกตามกลุ่มอาชีพ ประกอบด้วยรายละเอียดของข้อมูลที่ใช้ประโยชน์ในท้องถิ่น เช่น ปริมาณการผลิต ในแต่ละหมู่บ้าน ตำบล ตาม

ช่วงฤดูกาล สถิติหรือปริมาณการใช้เพื่อการผลิต เป็นต้น และบันทึก ข้อมูลลงในคอมพิวเตอร์เพื่อการเผยแพร่ ข้อมูลสู่สาธารณะและกลุ่มอาชีพ นำมาใช้ในการ การทำงานต่อ รวมทั้งปรับปรุงระบบข้อมูลให้เป็นปัจจุบัน (update) อยู่เสมอ



2.11 การจัดทำทะเบียนปราชญ์ชาวบ้าน

“ปราชญ์ชาวบ้าน” หมายถึง บุคคลผู้มีความรู้ ความสามารถ มีประสบการณ์ในการ ทำงานนั้นๆ มาอย่าง มากมาย ความรู้ดังกล่าวเป็นความรู้ที่นำมาปฏิบัติ มีผลผลิตที่เป็นรูปธรรม เป็นความรู้ ที่มีความสัมพันธ์กับการ ดำรงชีวิตของคนในท้องถิ่น เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิต เป็นความรู้ ที่สะสม มานาน เป็นโครงสร้างความรู้ที่มีหลักการ มี เหตุผลในตัวเองที่น่าศึกษา ควรอนุรักษ์และ สืบทอด ผู้ที่ได้ชื่อว่าเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่น นั้นมีอยู่มากมายในท้องถิ่น แต่ละคนต่างมีความรู้ ความสามารถ มีประสบการณ์มีผลงานเพื่อการดำรงชีวิตที่แตกต่างออกไปหลายด้าน

“ภูมิปัญญาท้องถิ่น” หมายถึง ความสามารถในการใช้พื้นความรู้สร้างสรรค์งานเพื่อพัฒนา และดำรงชีวิต ของคนในท้องถิ่น

หลักการของการจัดทำทะเบียนปราชญ์ชาวบ้านเพื่อการส่งเสริมอาชีพ

ตามที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีภารกิจที่ได้รับการถ่ายโอน ด้านการส่งเสริม และพัฒนาองค์ ความรู้ของท้องถิ่น การรวบรวม ส่งเสริมพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่น และจัดทำ ทะเบียนปราชญ์ชาวบ้านของท้องถิ่น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นการจัดทำระบบฐานข้อมูล คลังความรู้ของชุมชน ในการพัฒนาส่งเสริมอาชีพ องค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น อาจดำเนินการ ดังนี้

1. การพัฒนาบริหารจัดการความรู้ท้องถิ่น โดยหวังผลให้เกิดบุคลากรของ ชุมชนในการพัฒนา

ชุมชน

2. จัดทำชุดความรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่น ที่เป็นประโยชน์ต่อการประกอบ อาชีพและ/หรือ ส่งเสริมอาชีพในท้องถิ่น

3. ประสานความร่วมมือในภาคส่วนต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ทั้งหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน สถาบันการศึกษา และประชาชนที่มีความรู้ความสามารถ ประสบการณ์ และประสบ ความสำเร็จในการประกอบ อาชีพ เป็นที่ยอมรับของคนในชุมชน โดยรวบรวมระดมความคิด จัดทำองค์ความรู้ของท้องถิ่น ในด้านต่างๆ ที่เป็น จุดเด่น และมีความสำคัญต่อวิถีการดำเนินชีวิต และการประกอบอาชีพของท้องถิ่น

4. จัดทำทะเบียนปราชญ์ชาวบ้าน ตามความเหมาะสมและสอดคล้องกับ ท้องถิ่น

5. ส่งเสริมและพัฒนาการจัดระบบฐานข้อมูลภูมิปัญญาชาวบ้าน และปราชญ์ ชาวบ้านเพื่อเป็น ข้อมูลพื้นฐานในการส่งเสริม สนับสนุนและเป็นแหล่งเรียนรู้และเป็นแหล่งของ การพัฒนาอาชีพของประชาชนใน ท้องถิ่น

6. ประชาสัมพันธ์และเผยแพร่องค์ความรู้ ภูมิปัญญาชาวบ้าน ปราชญ์ชาวบ้าน แก่ประชาชนและ เยาวชนในท้องถิ่น

7. พัฒนาระบบข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น และปราชญ์ชาวบ้าน ให้ง่ายและ สะดวกต่อการเข้าถึง ข้อมูล

ประเภทปราชญ์ชาวบ้าน

อาจแบ่งประเภทกลุ่มของการปราชญ์ชาวบ้านในด้านการอาชีพ/ส่งเสริมอาชีพ ที่เป็นภารกิจที่ ได้รับการถ่ายทอด และที่เป็นปราชญ์ชาวบ้านที่ส่งเสริมองค์ความรู้ในด้านต่างๆ อาจ แบ่งกลุ่มของปราชญ์ชาวบ้าน ดังนี้

1. ด้านเกษตรกรรม เช่น การทำไร่ ทำนา เลี้ยงสัตว์ ประมง ทำไร่นาสวนผสม
2. ด้านการแปรรูปผลผลิตด้านการเกษตร
3. ด้านอาหาร
4. ด้านหัตถกรรม ผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ มีผลงานในสิ่งที่ทำด้วยมือ เช่น เครื่อง จักสาน การ ทอผ้าไหม เครื่องปั้นดินเผา เป็นต้น
5. ด้านดนตรี นาฏศิลป์และการละเล่นพื้นบ้าน ผู้ที่มีความรู้ ความสามารถและ ประสบการณ์ ด้านการเล่นดนตรี การขับร้องการฟ้อนรำ การคิดวิธีการเล่นพื้นบ้าน หมอลำ การเล่น หนัง ลิเก เพลง เป็นต้น
6. ด้านจิตรกรรม คือ การวาดภาพฝาผนัง การเขียนภาพลงบนผ้า การสักลาย ฯลฯ
7. ด้านประติมากรรม คือ ผู้มีความรู้ ความสามารถ มีประสบการณ์และมีฝีมือ ในการปั้น แกะสลัก การหล่อ เช่น หล่อพระพุทธรูป ปั้น โอง สลักลวดลาย ประดับต้นเทียน สิ่งก่อสร้าง ฯลฯ
8. ด้านสถาปัตยกรรม คือ ผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์เรื่อง การก่อสร้างอาคาร บ้านเรือน โบสถ์ ศาลา ศาลพระภูมิ ฯลฯ

9. ด้านสาธารณสุข คือ ผู้มีความรู้ ความสามารถมีประสบการณ์ด้านการใช้ยา สมุนไพร การรักษาโรคแผนโบราณ การรักษาสุขภาพอนามัยร่างกาย การสืบสานตำราสมุนไพร หมอนวดแผนโบราณ เป็นต้น

10. ด้านส่งเสริมการท่องเที่ยว เช่น ผู้มีความรู้ความเข้าใจในประวัติของโบราณสถาน สถานที่ท่องเที่ยวในท้องถิ่น มีความรู้ด้านทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม เป็นต้น

11. ด้านภาษาและวรรณกรรม คือ ผู้มีความรู้ ความสามารถ มีประสบการณ์ใน การแต่งวรรณกรรมพื้นบ้าน การคิดประดิษฐ์อักษรภาษาถิ่น การสืบสานอักษรโบราณ วรรณกรรม ท้องถิ่น ฯลฯ

12. ด้านอื่นๆ ที่มีความสำคัญของท้องถิ่นภูมิปัญญาด้านอื่นๆ นอกเหนือจากที่กล่าวมาแล้ว ได้แก่ ภูมิปัญญาหรือผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์ในด้านต่อไปนี้

1) ด้านพิธีกรรมต่างๆ ได้แก่ผู้มีความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์ มีผลงาน เกี่ยวกับการประกอบพิธีกรรมต่างๆ เช่น หมอสูตรขวัญ การกว่นข้าวทิพย์

2) ด้านโหราศาสตร์ ได้แก่ผู้มีความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์และมีผลงาน ด้านโหราศาสตร์หรือหมอดู ฯลฯ

3) ด้านขนบธรรมเนียมประเพณี ได้แก่ ผู้มีความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์ ในการปฏิบัติตามขนบประเพณีของท้องถิ่นนั้นๆ



แหล่งของการศึกษาและรวบรวมปราชญ์ชาวบ้าน

1. สถานศึกษา โรงเรียน ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน วัด
2. สถาบันการศึกษาของท้องถิ่น เช่น มหาวิทยาลัย วิทยาลัย เป็นต้น
3. หน่วยงานของรัฐ เช่น ฐานข้อมูลของกรมการพัฒนาชุมชน กรมการส่งเสริม การเกษตร กรมศิลปากร เป็นต้น

แนวทางการจัดทำทะเบียนปราชญ์ชาวบ้าน

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยองค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล เมื่อรับภารกิจการถ่ายโอนการรวบรวมส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นและจัดทำ ทะเบียนปราชญ์ชาวบ้าน ร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอ ศูนย์บริการการถ่ายทอดเทคโนโลยี ร่วมกันวางแผน จัดเวทีชุมชน เพื่อจัดการขอความเห็น และกำหนดแนวทางการสำรวจ คือ

1. การเตรียมการ วิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน ของอาชีพ/กลุ่มอาชีพ/กลุ่มส่งเสริม อาชีพของท้องถิ่น
2. สืบค้นปราชญ์ชาวบ้าน โดยการสอบถาม สังเกต ค้นหา
3. การเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อจัดทำทะเบียนปราชญ์ชาวบ้าน โดยการสำรวจ จัดเวทีประชาคม ของหมู่บ้าน ชุมชน เพื่อระดมความคิดเห็น เกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่น ที่ควรรักษา และถ่ายทอดเพื่อการสร้าง อาชีพของท้องถิ่น เพื่อนำเป็นศูนย์ความรู้ ข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น ปราชญ์ชาวบ้านขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
4. การจัดเตรียมข้อมูล ระบุฐานข้อมูลของปราชญ์ชาวบ้าน โดยจัดหมวดหมู่ ของปราชญ์ชาวบ้านด้านอาชีพเช่น กลุ่มเกษตรกรรวม ประกอบด้วย พืชไร่ พืชสวน การประมง ปศุสัตว์ การแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร หัตถกรรมพื้นบ้าน ศิลปวัฒนธรรม อาหารพื้นบ้าน ยาและสมุนไพรพื้นบ้าน เป็นต้น
5. รวบรวม ระดมปราชญ์ชาวบ้าน เพื่อศึกษาวิจัย การพัฒนา และทดสอบ ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อจัดทำองค์ความรู้ของท้องถิ่น โดยการสัมภาษณ์โดยตรง จัดทำเป็นเอกสาร หนังสือภูมิปัญญาท้องถิ่นของหมู่บ้าน ชุมชน บันทึกข้อมูล บันทึกภาพถ่ายของ/โครงการ/ กิจกรรม/ที่ดำเนินงาน
6. ตั้งศูนย์ปราชญ์ชาวบ้านของท้องถิ่น ที่เกี่ยวข้องกับอาชีพ โดยการมีส่วนร่วม ของปราชญ์ชาวบ้าน และกลุ่มอาชีพ สถาบันการศึกษา โรงเรียน วัด และประชาชนในชุมชน

2.12 ด้านบุคลากร

เมื่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรับโอนภารกิจด้านการส่งเสริมอาชีพจากหน่วยงานเดิม องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรเตรียมความพร้อมด้านบุคลากร เพื่อดำเนินการจัดทำระบบฐานข้อมูล ทางเกษตร กลุ่มเกษตรกรและกลุ่มส่งเสริมอาชีพ เป็นต้น ในระยะแรก องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อาจมอบหมายให้เจ้าหน้าที่เดิมที่มีความรู้ ความสามารถ และเข้าใจประชาชนในท้องถิ่นร่วมกันกับ เจ้าหน้าที่ของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลดำเนินงาน

ข้อควรคำนึงถึงคุณสมบัติเฉพาะของเจ้าหน้าที่

- 1) มีความรู้ ความสามารถและเข้าใจงานด้านเกษตรกรรม หัตถกรรม การบริหาร จัดการ สารสนเทศ การบริหารจัดการด้านชุมชนสัมพันธ์ มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี
- 2) มีความรู้ ความเข้าใจในงานอาชีพของชุมชน สามารถประสานงานเชื่อมโยง หน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้คำปรึกษาช่วยเหลือเกษตรกร ประชาชน แบบครบวงจร (One stop service)
- 3) มีทักษะการเป็นผู้ประกอบการ เพื่อให้คำปรึกษานับสนุนการสร้าง เครือข่าย ด้านการส่งเสริมอาชีพชุมชนระหว่างชุมชนระหว่างพื้นที่อำเภอ ระหว่างพื้นที่จังหวัด แนะนำด้านการตลาดการบริหารจัดการกลุ่มอาชีพเชิงธุรกิจ
- 4) มีความตั้งใจ มุ่งมั่น ซื่อสัตย์ สุจริต เสียสละเพื่อให้งานพัฒนาและส่งเสริม อาชีพของประชาชนในชุมชนพ้นจากความยากจน การเป็นหนี้ ให้สามารถดำรงชีวิตได้อย่างมี ความสุขและพอเพียง
- 5) มีใจรักในชนบท มีทัศนคติที่ดี มีใจช่วยเหลือ เพื่อชนบทอย่างแท้จริง

การจัดโครงสร้างการบริหารงานด้านการส่งเสริมอาชีพ

- 1) งานด้านบุคลากรระบบฐานข้อมูล/การสำรวจ/การจัดระเบียบข้อมูล สารสนเทศ/งานกลุ่มอาชีพในระดับตำบลอำเภอ จังหวัด
- 2) งานด้านพัฒนาส่งเสริมอาชีพ/การบริการวิชาการ/การฝึกอบรม/งาน เครือข่ายกลุ่มอาชีพ/งานส่งเสริมแนะแนวอาชีพ การบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ
- 3) งานด้านประชาสัมพันธ์เผยแพร่

บทที่ 3

ตัวชี้วัดขั้นพื้นฐานและตัวชี้วัดขั้นพัฒนาของ มาตรฐานการส่งเสริมอาชีพสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ตัวชี้วัดการส่งเสริมอาชีพอาจแบ่งตามกรอบมาตรฐานของการส่งเสริมอาชีพได้เป็น 2 ระดับคือ

3.1 ตัวชี้วัดขั้นพื้นฐาน

3.2 ตัวชี้วัดขั้นพัฒนา

3.1 ตัวชี้วัดขั้นพื้นฐาน

ตัวชี้วัดขั้นพื้นฐาน เป็นเกณฑ์การพิจารณาการส่งเสริมอาชีพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการส่งเสริมอาชีพโดยมุ่งเน้นประชาชนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา โดย คำนึงถึงความจำเป็น และความสอดคล้อง ทางธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประชาชน เป้าหมาย ของการพัฒนาและส่งเสริม คือ ประชาชนในระดับรากหญ้า มีอาชีพ มีรายได้สามารถดำรงชีวิต แบบพอเพียงและเหมาะสมกับศักยภาพ และ การส่งเสริม พัฒนาประชาชนที่มีอาชีพหลักให้มี คุณภาพและมั่นคงยิ่งขึ้น และให้มีมาตรฐานการบริหารจัดการที่เหมาะสม และมีหลักการบริหาร จัดการบนพื้นฐานของข้อมูล และการวิเคราะห์เชิงพหุโดยการมองในหลายมิติและความเชื่อมโยง และเกี่ยวเนื่องด้านอาชีพของ ท้องถิ่น ตามกระบวนการขั้นตอนของเส้นทาง การประกอบอาชีพ

องค์ประกอบและตัวชี้วัดขั้นพื้นฐาน ตามมาตรฐานการส่งเสริมอาชีพ

ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ 20 ตัวชี้วัด คือ

- (ก) ด้านแผนงานโครงการและการบริหารจัดการ
- (ข) ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนการรวมกลุ่มของชุมชน
- (ค) ด้านการส่งเสริมด้านวิชาการ

รายละเอียดดังตาราง

ตัวชี้วัดขั้นพื้นฐานของมาตรฐานการส่งเสริมอาชีพ	มี	ไม่มี
(ก) ด้านแผนงานโครงการและการบริหารจัดการ 1) มีแผนงานโครงการ กิจกรรมการส่งเสริมอาชีพ 2) มีการดำเนินการตามแผนที่กำหนด 3) มีการสำรวจและจัดทำทะเบียนอาชีพของท้องถิ่น 4) มีการสำรวจและจัดทำทะเบียนวัตถุดิบ หรือปัจจัยการผลิตของท้องถิ่น 5) มีการจัดทำข้อมูลด้านอาชีพในท้องถิ่นและเครือข่ายเชื่อมโยงในพื้นที่ใกล้เคียง 6) มีการวิเคราะห์ จุดแข็งจุดอ่อน ปัญหาอุปสรรค และโอกาสของท้องถิ่น 7) มีหลักเกณฑ์การให้ความช่วยเหลือ สนับสนุนด้านการส่งเสริมอาชีพ 8) มีการจัดลำดับ ความจำเป็นเร่งด่วน ในการให้ความช่วยเหลือ ส่งเสริมกลุ่มอาชีพ 9) มีการส่งเสริมให้มีการนำทรัพยากรของท้องถิ่นมาใช้อย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประโยชน์สูงสุดและคุ้มค่า (ข) ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนการรวมกลุ่มของชุมชน 1) มีการส่งเสริม และสนับสนุนการรวมกลุ่มของประชาชนเพื่อดำเนินกิจกรรมที่ทำให้เกิดรายได้ 2) มีการสำรวจและจัดทำทะเบียนกลุ่มอาชีพต่างๆ ที่มีในพื้นที่อย่างเป็นระบบ 3) มีหลักเกณฑ์ของการแบ่งกลุ่มอาชีพตามความต้องการและสภาพปัญหาของกลุ่ม 4) มีจำนวนกลุ่มอาชีพที่มีคุณภาพและการบริหารจัดการที่ดีในท้องถิ่น (ค) ด้านการส่งเสริมด้านวิชาการ 1) มีแผนงาน/โครงการ ส่งเสริมและพัฒนาความรู้แก่ประชาชนในท้องถิ่น 2) มีการฝึกอบรม พัฒนาทักษะ การอาชีพของท้องถิ่น 3) มีการสำรวจและ/หรือรวบรวมข้อมูลความต้องการการพัฒนาความรู้ของประชาชน		

ตัวชี้วัดขั้นพื้นฐานของมาตรฐานการส่งเสริมอาชีพ	มี	ไม่มี
4) มีการสำรวจจัดทำทะเบียนปราชญ์ชาวบ้านและพัฒนาระบบข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น		
5) มีโครงการร่วมมือด้านวิชาการในท้องถิ่นในสถาบันการศึกษาภาคเอกชน		
6) ให้ความรู้ทักษะการพัฒนากลุ่มอาชีพอย่างเป็นระบบและสามารถตรวจสอบได้		
7) ให้ความรู้ด้านการบริหารจัดการกลุ่มอาชีพอย่างมีแบบแผน		

3.2 ตัวชี้วัดขั้นพัฒนา

ตัวชี้วัดขั้นพัฒนา หมายถึง การส่งเสริมอาชีพบนพื้นฐานข้อมูลของท้องถิ่น และ ความต้องการของประชาชนอย่างเป็นระบบโดยองค์ปกครองส่วนท้องถิ่นมีบทบาทในการส่งเสริม สนับสนุน ให้คำปรึกษา และแนะนำตลอดจนสร้างและดำเนินการให้เกิดขึ้นในท้องถิ่น ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ 25 ตัวชี้วัด คือ

- (ก) ด้านระบบฐานข้อมูล
- (ข) ด้านระบบขนส่ง
- (ค) ด้านการส่งเสริมด้านเครือข่าย
- (ง) ด้านการบริหารจัดการ

มาตรฐานการส่งเสริมอาชีพ

ตัวชี้วัดขั้นพัฒนาของมาตรฐานการส่งเสริมอาชีพ	มี	ไม่มี
(ก) ด้านระบบฐานข้อมูล 1) การจัดทำทะเบียนข้อมูลด้านอาชีพของประชาชนในระดับครัวเรือน 2) การจัดทำทะเบียนข้อมูลแยกประเภทตามกลุ่มอาชีพ 3) การจัดทำทะเบียนกลุ่มอาชีพแยกตามประเภทของการให้การสนับสนุนส่งเสริมตามความต้องการของประชาชน 4) การจัดทำทะเบียนกลุ่มอาชีพแยกตามประเภทของการให้การสนับสนุนส่งเสริมแยกตามพื้นที่ 5) มีการจัดทำแผนการส่งเสริมอาชีพโดยเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชน 6) มีแผนการส่งเสริมอาชีพของท้องถิ่นสอดคล้องกับสภาพปัญหาของประชาชนในกลุ่มอาชีพฐานราก 7) มีการวิเคราะห์ข้อมูลภาพรวมทั้งระบบของอาชีพในท้องถิ่นเพื่อจัดลำดับความสำคัญของการส่งเสริมสนับสนุนอาชีพ 8) ในการวิเคราะห์ปัญหาข้อจำกัดของการส่งเสริมอาชีพประชาชนมีส่วนร่วมในการนำเสนอข้อมูลและร่วมจัดทำแผนเบื้องต้น 9) มีการจัดทำระบบฐานข้อมูลเศรษฐกิจชุมชน 10) มีการจัดทำระบบข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่นปราชญ์ชาวบ้าน 11) มีการเชื่อมโยงข้อมูลแลกเปลี่ยนความรู้เพื่อการพัฒนาและส่งเสริมอาชีพ 12) มีการจัดเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบ 13) มีบุคลากรดูแลระบบฐานข้อมูลและให้บริการแก่ประชาชนได้อย่างทั่วถึงในงานด้านส่งเสริมอาชีพของท้องถิ่น (ข) ด้านระบบขนส่ง 1) มีการส่งเสริมสนับสนุนระบบขนส่งสินค้าได้มาตรฐานและประหยัด 2) มีการส่งเสริมและให้ความรู้ด้านการขนส่งสินค้าซึ่งเป็นปัจจัยหนึ่งของต้นทุนการผลิต 3) มีการส่งเสริมและสนับสนุนแผนงานโครงการบริหารจัดการอำนวยการอำนวยความสะดวกด้านการขนส่ง		

ตัวชี้วัดขั้นพัฒนาของมาตรฐานการส่งเสริมอาชีพ	มี	ไม่มี
(ค) ด้านการส่งเสริมด้านเครือข่าย 1) สร้างเครือข่ายของการส่งเสริมอาชีพในระดับประชาชน 2) สร้างเครือข่ายของการส่งเสริมอาชีพในระดับหน่วยงานรัฐ 3) สร้างเครือข่ายของการส่งเสริมอาชีพในระดับหน่วยงานรัฐและภาคเอกชนในพื้นที่ 4) สร้างเครือข่ายของการส่งเสริมอาชีพในระดับหน่วยงานรัฐและภาคเอกชนในพื้นที่และจังหวัดใกล้เคียง (ง) ด้านการบริหารจัดการ 1) ผู้บริหารมีการสร้างความร่วมมือในทุกภาคส่วนที่ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพในพื้นที่ 2) การสร้างค่านิยมวัฒนธรรมการพัฒนาอาชีพที่ยึดประชาชนเป็นศูนย์กลาง 3) จัดลำดับความสำคัญแผนยุทธศาสตร์การส่งเสริมอาชีพที่สอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมายพื้นที่ระยะเวลาและงบประมาณ 4) แผนงาน/โครงการมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงและการพัฒนาอาชีพของประชาชน 5) มีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์แผนปฏิบัติการและแนวทางการดำเนินงานด้านการส่งเสริมอาชีพให้เจ้าหน้าที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและประชาชนเป้าหมายทราบ		

3.3 ปัจจัยเกื้อหนุนการส่งเสริมอาชีพ

ปัจจัยเกื้อหนุนในการส่งเสริมการทำงานด้านการส่งเสริมอาชีพขององค์กรส่วนท้องถิ่นคือ

ก. ภาวะผู้นำของผู้บริหารท้องถิ่น

มีบทบาทสำคัญในการกำหนดทิศทางเป้าหมายและยุทธศาสตร์ของการส่งเสริมอาชีพโดยยึดหลักบนพื้นฐานข้อมูลความต้องการและความคาดหวังของประชาชนและสภาพที่เป็นจริงในแต่ละพื้นที่เป็นองค์ประกอบของการตัดสินใจในการวางแผนและการบริหารจัดการเพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ประชาชนสูงสุดลักษณะของผู้นำท้องถิ่นที่ส่งเสริมการทำงานที่สำคัญคือ

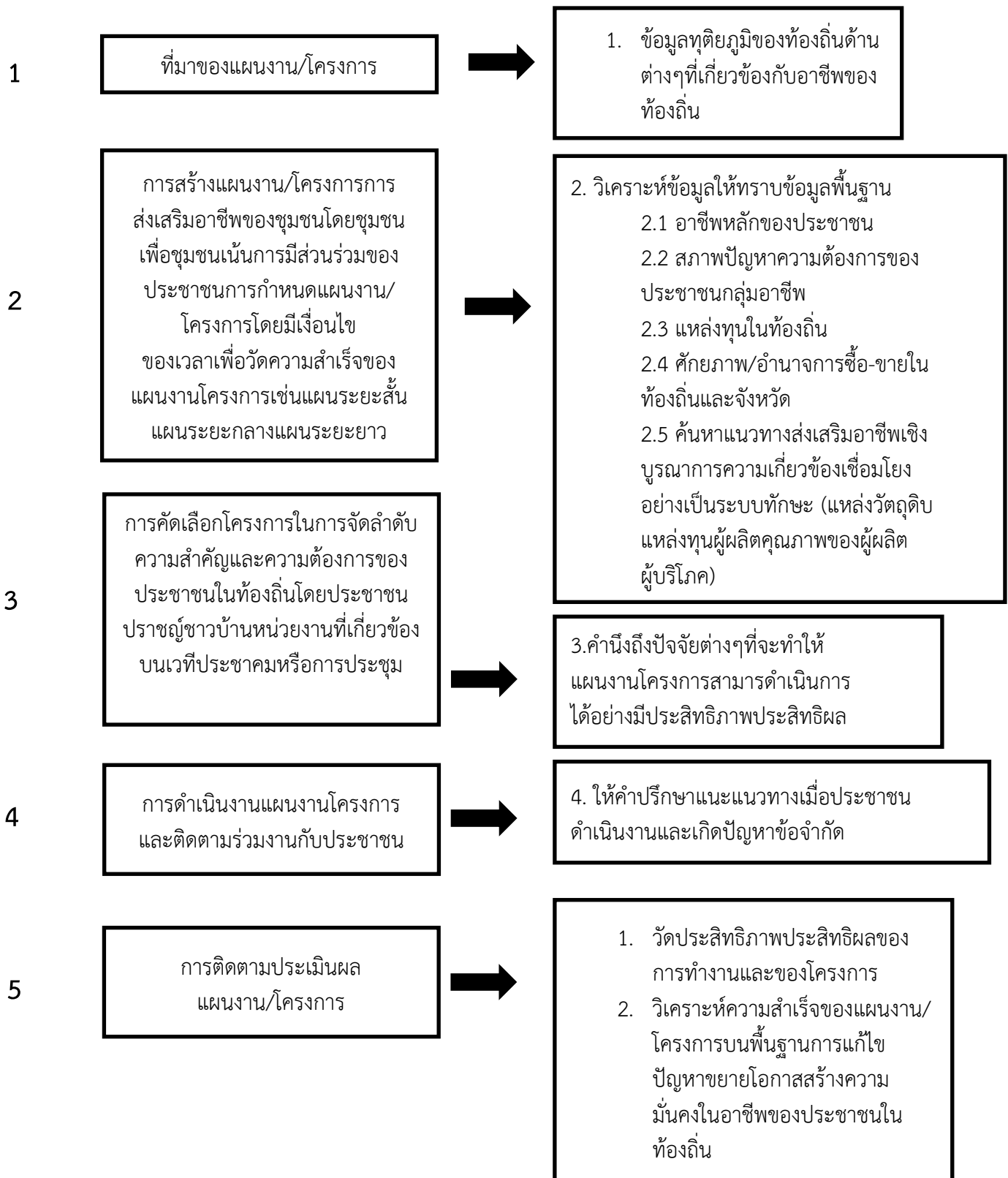
1. มีความรู้ความเข้าใจและวิเคราะห์องค์ประกอบต่างๆที่มีความเกี่ยวเนื่องและเชื่อมโยงต่อการประกอบอาชีพของท้องถิ่น
2. สามารถสื่อสารสร้างความเข้าใจและความร่วมมือของท้องถิ่นในระดับต่างๆ เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์
3. มีการบริหารจัดการด้านการส่งเสริมอาชีพบนฐานข้อมูลของท้องถิ่นทั้งข้อมูลเชิงคุณภาพและข้อมูลเชิงปริมาณในด้านอาชีพสภาพปัญหาอุปสรรค ข้อจำกัดต่างๆในระดับบุคคลระดับกลุ่ม และในระดับพื้นที่
4. สร้างความสัมพันธ์ที่ดีให้เกิดขึ้นในชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่จะเกื้อหนุนซึ่งกันและกันทำให้เกิดเครือข่ายการทำงานและเครือข่ายระหว่างหน่วยงานของรัฐ/ รัฐวิสาหกิจ ภาคเอกชนภาคประชาชนอย่างมีประสิทธิภาพ

5. มีทักษะการวิเคราะห์ข้อมูลวัดผลประเมินผลโครงการเพื่อวัดความสำเร็จของการส่งเสริมอาชีพและการวางแผนส่งเสริมพัฒนางานส่งเสริมอาชีพอย่างยั่งยืน
6. มีทักษะความรู้ความเข้าใจกลไกการตลาดเศรษฐกิจชุมชนเศรษฐกิจมหภาคและความเชื่อมโยงสภาพการณ์ต่างๆที่ส่งผลต่ออาชีพในท้องถิ่น
7. มีความตั้งใจและความมุ่งมั่นที่จะให้ประชาชนในพื้นที่รับผิดชอบมีอาชีพมีรายได้และมีโอกาสในการเข้าถึงแหล่งทุนการบริหารจัดการอาชีพอย่างเป็นระบบและมีความต่อเนื่อง

ข. การแปลงยุทธศาสตร์สู่การปฏิบัติ

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรกำหนดทิศทางเป้าหมายและยุทธศาสตร์การส่งเสริมอาชีพบนฐานข้อมูลความต้องการและความคาดหวังของประชาชนทั้งในระดับปัจเจกบุคคลระดับกลุ่มระดับชุมชนมีการกำหนดมาตรฐานความสำเร็จของงานส่งเสริมอาชีพในพื้นที่ที่ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีบทบาทที่สำคัญในการส่งเสริมสนับสนุนสื่อสารและถ่ายทอดยุทธศาสตร์ให้บุคลากรประชาชนหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้เกิดแนวทางการปฏิบัติร่วม

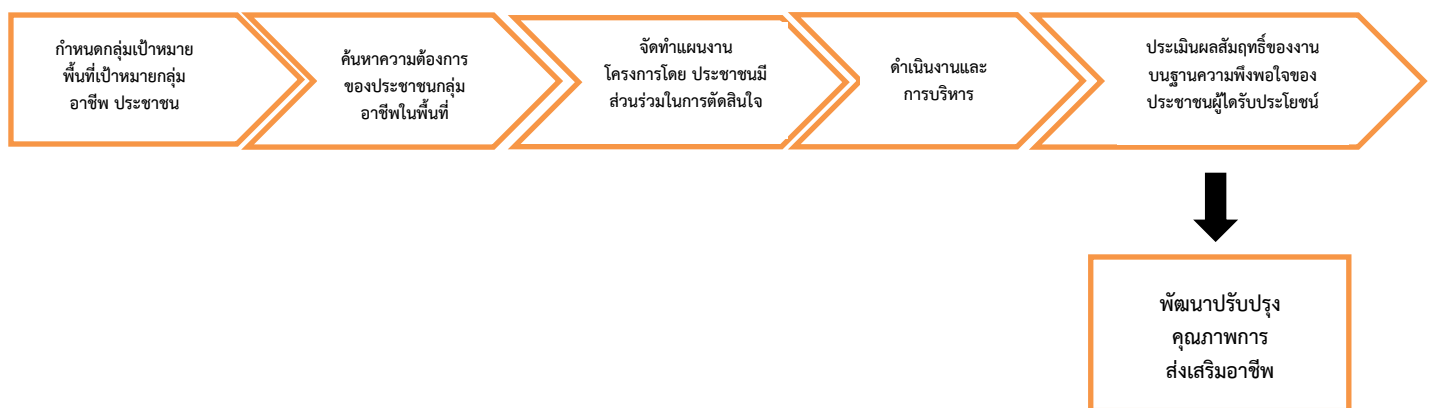
การแปลงยุทธศาสตร์สู่การปฏิบัติพื้นที่



ค.การมุ่งเน้นประชาชนเป็นศูนย์กลางของการส่งเสริมอาชีพ

การส่งเสริมอาชีพโดยยึดประชาชนเป็นศูนย์กลาง (Citizen- centered) หมายถึง การส่งเสริมอาชีพเพื่อตอบสนองความต้องการและความคาดหวังของประชาชนโดยมุ่งให้ความผาสุกและประชาชนมีรายได้มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นมีอาชีพที่มั่นคงและแน่นอนสามารถดำรงชีวิตความเป็นอยู่ได้อย่างพอเพียงโดยมีหลักการบริหารที่ชัดเจนคือ 1) มีการกำหนดเป้าหมายของการส่งเสริมอาชีพบนฐานความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น 2) ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและร่วมดำเนินงานในทุกขั้นตอนของการดำเนินงาน 3) มีการประเมินความพึงพอใจของการได้รับการส่งเสริมอาชีพโดยประชาชนกลุ่มอาชีพในท้องถิ่น 4) มีการปรับปรุงแผนภาพ

แนวทางการดำเนินงานโดยมุ่งเน้นประชาชนเป็นศูนย์กลาง



แนวคิดของการพัฒนามาตรฐานการส่งเสริมอาชีพในภาคการพัฒนาระบบฐานข้อมูลเพื่อการให้บริการแก่ประชาชนได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพตลอดจนการประเมินผลการดำเนินงานด้านการส่งเสริมอาชีพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นผ่านระบบ e-Government ซึ่งศูนย์บริการวิชาการสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ได้ประยุกต์มาจากเกณฑ์การประเมินของรางวัลคุณภาพ Malcolm Baldrige National Quality Award ปี 2003 (MBNQA 2003 Criteria for Performance Excellence) และตัวชี้วัดของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (สำนักงานกพร.) ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการภาครัฐมา กำหนดเป็นเกณฑ์การประเมินผลการดำเนินงานในการส่งเสริมอาชีพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นผ่านระบบ e-Government รวม 7 ด้าน ได้แก่ ด้านภาวะผู้นำขององค์กรด้านการแปลงยุทธศาสตร์สู่การปฏิบัติด้านการมุ่งเน้นประชาชนผู้รับบริการด้านการวัดผลการวิเคราะห์และการจัดการความรู้ด้านการบริหารจัดการทรัพยากรมนุษย์ ด้านการจัดการกระบวนการและด้านผลลัพธ์ของการให้บริการการส่งเสริมอาชีพ

บทที่ 4

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนามาตรฐานในอนาคต

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีบทบาทและมียุทธศาสตร์ความรู้ด้านการพัฒนาในระดับชุมชน ในการดำเนินงานและจัดทำมาตรฐานการส่งเสริมอาชีพ โดยมีเป้าหมายคือการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในท้องถิ่นให้มีอาชีพ มีรายได้ มีโอกาส มีการบริหารจัดการด้านอาชีพ การส่งเสริมการรวมกลุ่มให้มีความเข้มแข็ง มีระบบฐานความรู้ด้านอาชีพระดับท้องถิ่น ระดับครัวเรือน และระดับบุคคล การพัฒนามาตรฐานอาชีพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอนาคต คือ การส่งเสริมให้ประชาชนสามารถพึ่งพาตนเองได้ ทั้งในระดับบุคคล ครัวเรือน และชุมชน โดยการพัฒนา ในด้านการบริหารจัดการอย่างมืออาชีพ การพัฒนาสู่มาตรฐานในระดับประเทศ ระดับต่างประเทศ พัฒนาผลผลิต/ผลิตภัณฑ์ ที่เป็นเอกลักษณ์ ของท้องถิ่น และพัฒนาส่งเสริมอาชีพ ให้ได้มาตรฐาน ทุกขั้นตอน และนำภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นองค์ประกอบหลัก การพัฒนากลุ่มอาชีพให้มีความเข้มแข็ง ส่งเสริมการสร้างเครือข่ายการประกอบอาชีพแบบเกื้อหนุนซึ่งกันและกัน ในระดับหมู่บ้าน ระดับชุมชน ระดับท้องถิ่น ระดับอำเภอ และระดับจังหวัด

ข้อเสนอแนะ

1. การพัฒนามาตรฐานการส่งเสริมอาชีพ ควรมองอย่างเป็นระบบ โดยคำนึงความเชื่อมโยงของภารกิจที่เกี่ยวข้องกันกับภาคเกษตร องค์กรชุมชน หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน การจัดสรรงบประมาณ เพื่อการพัฒนาฝึกอบรม ปรับปรุงสร้างโครงสร้างพื้นฐานทางเกษตร ที่สอดคล้องกับ สภาพแวดล้อมของท้องถิ่น ปัจจัยการผลิต เช่น ดินดี น้ำดีและเพียงพอกับความ ต้องการ อากาศดีการบำรุงรักษาดีผลผลิตดี / ผลิตภัณฑ์ มีคุณภาพ ราคาดีขายมีกำไร มีการจัดระบบการเงิน การบัญชีที่ดีคือต้องมีเงินออมอย่างน้อยร้อยละสิบของรายได้สุทธิ
2. สร้างความเข้มแข็งให้กับกลุ่มอาชีพ โดยวิเคราะห์ปัญหาที่มาจากกลุ่ม สมาชิกกลุ่ม ร่วมกันจัดหาแนวทางการแก้ไข โดยใช้การมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายในชุมชน และใช้ ทรัพยากรคน ทรัพยากรในท้องถิ่นที่มีส่งเสริมการร่วมมือเพื่อสร้างเครือข่ายการเสริมการผลิตระหว่างอำเภอ จังหวัด เป็นการเกื้อหนุนปัจจัยการผลิตกัน

3. สร้างค่านิยมที่เป็นคุณธรรมพื้นฐานของการดำเนินชีวิตและการประกอบอาชีพ อย่างยั่งยืน มีความขยันอดทน มีความซื่อสัตย์ มีมานะ มีความสนใจใฝ่การเรียนรู้สร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ โดยยึดหลักความพอประมาณ ความพอเพียงกับสิ่งที่เกี่ยวข้อง ทำเพื่อการอยู่รอดแบบพอเพียง พอประมาณ ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง รู้ทันเหตุการณ์ การเปลี่ยนแปลงภายนอก รู้วิเคราะห์

4. การสร้างกลุ่มให้ เข้มแข็ง คณะทำงาน/คณะกรรมการบริหารงานกลุ่มอาชีพ/สมาชิก รู้การทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มอย่างมีคุณภาพ คือ การกำหนดเป้าหมายคุณภาพของกลุ่มและเส้นทางของกลุ่มที่ชัดเจน และมีข้อบังคับข้อตกลงของกลุ่ม ที่สามารถปฏิบัติได้ เช่น การออม ถ้าสมาชิกมีรายได้ ที่เกิดจากการทำงานของกลุ่ม/กิจกรรมที่สร้างรายได้ เกิดจากความร่วมมือของสมาชิก ให้หักเงินรายได้ ร้อยละ 6 ของรายได้ ของสมาชิกกลุ่มเข้ากองทุนของกลุ่ม ซึ่งควรมีหลักเกณฑ์การแบ่งปันผลประโยชน์ ของกลุ่มที่เกิดจากการดำเนินกิจกรรมการผลิตของกลุ่ม โดยการ กำหนดสัดส่วนที่ชัดเจน บันทึกข้อตกลงของกลุ่มและประกาศให้ สมาชิกทราบ หรือ การยึดแบบทางการของสหกรณ์ ออมทรัพย์ เป็นต้น

5. การพัฒนาระบบฐานข้อมูลที่เกี่ยวข้องของกลุ่มอาชีพ โดยกลุ่มอาชีพ เพื่อกกลุ่มอาชีพ โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นศูนย์กลางข้อมูลชุมชน สร้างระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ เสนอข้อมูลข่าวสารทางการเกษตร

6. มีระบบ Call Center ทางการเกษตรเพื่อให้เกษตรกร สมาชิกกลุ่มเกษตรกร เข้าถึงข้อมูล เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ และรวดเร็วต่อการสื่อสารเพื่อแก้ปัญหาของกลุ่มอาชีพและกลุ่มส่งเสริมอาชีพ

7. สนับสนุนสถานที่และหาแหล่งจำหน่ายสินค้าของกลุ่ม ในระดับชุมชน อำเภอ จังหวัด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และสร้างเครือข่ายของการจำหน่ายผลผลิต/ผลิตภัณฑ์ ของกลุ่ม

8. ประสานหน่วยงานภาครัฐ เช่น หน่วยงานด้านพัฒนาชุมชน ระดับอำเภอ ระดับ จังหวัด หน่วยงานด้านการเกษตรระดับตำบล ระดับอำเภอ ระดับจังหวัด หน่วยงานด้านการศึกษา เช่น ศูนย์ การศึกษานอกโรงเรียน และสถาบันการศึกษาเพื่อให้ ความรู้แก่กลุ่มอาชีพ เป็นต้น

9. องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น จัดตั้งศูนย์ส่งเสริมอาชีพท้องถิ่น มีคณะกรรมการที่เป็นตัวแทนของหน่วยงานด้านต่างๆ มีบทบาทหน้าที่วิเคราะห์ วิจัย และจัดทำระบบฐานข้อมูลของกลุ่มอาชีพ เช่น บุคลากรแผนงานโครงการของท้องถิ่นเพื่อนำไปแก้ไขปัญหาในระดับครัวเรือนระดับกลุ่ม โดยมีเป้าหมายที่ชัดเจน โดยกำหนดแผนงานโครงการสอดคล้องกับแผนงบประมาณ และมีผลลัพธ์ วัดได้ ในเชิงปริมาณ เช่น

1) ในระดับครัวเรือน ที่ได้รับการสนับสนุนมีรายได้ เพิ่มขึ้น อัตราร้อยละ 5 หรืออาชีพมีความมั่นคงระดับสูงขึ้น เป็นต้น

2) ในระดับชุมชน มีตัวชี้วัดด้านการพัฒนาประชาชนในท้องถิ่น โดยพิจารณาจากจำนวนครัวเรือนที่มีรายได้ เพิ่มขึ้น พ้นจากเส้นความยากจน

10. องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ประสานงานกับสรรพากรร่วมกันจัดทำข้อตกลงเพื่อกำหนดเป็นนโยบายการยกเว้นภาษีในระยะแรกของการดำเนินงานสร้างกลุ่ม ในการส่งเสริมความเข้มแข็งของกลุ่มอาชีพให้มีความมั่นคง ในระดับใดระดับหนึ่ง โดยยกเว้นภาษีและถ้ากลุ่มมีรายได้ ระดับหนึ่งควรจะดำเนินการเก็บภาษี

แนวทางในระยะ 3 ปี แรกควรเป็นช่วงที่ให้ กลุ่มดำเนินกิจกรรมและมีรายได้ ที่สมาชิกสามารถอยู่ได้ในการกำหนดหลักเกณฑ์ ควรศึกษาในเชิงลึกต่อไป

11. องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ควรจัดบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถ และมีมนุษยสัมพันธ์ ที่ดีที่มีความเข้าใจกลุ่มชุมชนได้และเป็นที่ยอมรับของชุมชน ซึ่งอาจได้ รับการเสนอจากการประชุมประชาคม เพื่อประสานงานให้ บริการ ณ จุดเดียว (One Stop Service)

12. องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ควรศึกษาวิเคราะห์ และจัดทำแผนผังเมืองของชุมชนกำหนดพื้นที่ (Zoning) พื้นที่เกษตรกรรม พื้นที่อุตสาหกรรม พื้นที่เป็นแหล่งศึกษาภูมิ ปัญญาท้องถิ่นไทยที่อนุรักษ์ รักษาไว้ให้ ชัดเจน เนื่องจากบางพื้นที่ที่มีการพัฒนาและการขยายของตัวเมืองทำให้ที่ดินมีราคาสูง เกษตรกรจึงขายที่ดินเล็กทำเกษตรกรรม

13. การส่งเสริมอาชีพในรูปแบบบูรณาการงบประมาณ และการบูรณาการรูปแบบแนวคิดการส่งเสริมอาชีพในพื้นที่เนื่องจากประชาชนในพื้นที่ที่เป็นกลุ่มเป้าหมายเดียวกัน แต่มีหน่วยงานของรัฐที่เข้าไปส่งเสริมสนับสนุนประชาชนหลายหน่วยงาน จึงอาจทำให้มีการส่งเสริมในรูปแบบเดียวกันและประชาชนกลุ่มเดียวกันที่ได้ รับผลประโยชน์ การให้ความช่วยเหลือที่ซ้ำซ้อน จึงไม่ควรกระจายไปสู่ประชาชนที่เดือดร้อนจริง หน่วยงานในชุมชนควรมีการส่งเสริม การทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง โดยมีองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้ส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดความร่วมมือและสามัคคีในพื้นที่

บรรณานุกรม

- การพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย, 2548, “คู่มือการดำเนินงานเครือข่ายวิสาหกิจชุมชน ตามแผนปฏิบัติการกรมการพัฒนาชุมชน”, 2549, กระทรวงมหาดไทย กรุงเทพฯ
- คณะกรรมการอำนวยการ หนังสือฉบับหนึ่งผลิตภัณฑ์แห่งชาติ, 2547, “คู่มือการลงทะเบียนผู้ผลิต/ผู้ประกอบการสินค้า OTOP ปี พ.ศ. 2547” กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย
- บริษัทกระเบื้องกระดาดไทย จำกัด, 2529, “มือการจัดทำกลุ่มคุณภาพ” กรุงเทพฯ, พาณิชยพระนคร
- การพิมพ์ศูนย์ อำนวยการต่อสู้เอาชนะความยากจน กระทรวงมหาดไทย (ศตจ.มท.), 2548, “จากนโยบายสู่การปฏิบัติการขับเคลื่อนแผนชุมชนจัดความยากจน กระทรวงมหาดไทย”, กรุงเทพฯ, บริษัทวิทยุณัฐสร นิลชินเนลกรุ๊ป จำกัด
- ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล “เอกสารประกอบการฝึกอบรมหลักสูตรคณะกรรมการบริการศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีเกษตรประจำตำบล”, โดยมหาวิทยาลัยเครือข่าย ภายใต้โครงการเพิ่มศักยภาพการผลิตของชุมชน
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ (สนง.) 2547 “การพัฒนาเครือข่ายวิสาหกิจ : แนวคิดและแนวทางการพัฒนา”, สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, กรุงเทพฯ บริษัทเพชรรุ่งการพิมพ์ จำกัด
- สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน กรมส่งเสริมการเกษตรกระทรวงเกษตรและสหกรณ์, 2548, “คู่มือการจดทะเบียนวิสาหกิจและเครือข่ายวิสาหกิจชุมชน”, สำนักพัฒนาการถ่ายทอดเทคโนโลยีกรมส่งเสริมการเกษตร
- สำนักพัฒนาอุตสาหกรรมในครอบครัวและหัตถกรรม, กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม, 2547, “คู่มือการปฏิบัติงานการฝึกอาชีพอุตสาหกรรมไทย”, กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม, กระทรวงอุตสาหกรรม, กรุงเทพฯ โรงพิมพ์ ศุภสกลาตพรวัว
- กรมส่งเสริมการเกษตร, กระทรวงส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์, 2547, “คู่มือการปฏิบัติงานการถ่ายโอนภารกิจของกรมส่งเสริมการเกษตรให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น”, กรุงเทพฯ โรงพิมพ์ ศุภสกลาตพรวัว

สำนักส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย, 2547, “คู่มือเครือข่าย
องค์กรชุมชนกับการบริหารจัดการทุนแบบมีอาชีพ”, กรมการพัฒนาชุมชน
กระทรวงมหาดไทย, กรุงเทพฯ

สำนักส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน, กรมการพัฒนาชุมชน, 2548, “แนวทางการดำเนินงานโครงการ
ส่งเสริมกระบวนการประชาชนและวิสาหกิจชุมชน ตามโครงการหนึ่งตำบล
หนึ่งผลิตภัณฑ์ ประจำปี 2548”, กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย กรุงเทพฯ
อุดม เขยกิจวงศ์ และอนุรักษ์ สุวรรณฉัตร, 2526, “การบริหารธุรกิจเบื้องต้น(เพื่อการสหกรณ์)”,
พีระพัฒนา กรุงเทพฯ

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก	แบบฟอร์มที่ 1 แบบสำรวจข้อมูลชุมชนในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
ภาคผนวก ข	แบบฟอร์มที่ 2 แบบสำรวจสภาพปัญหาและความต้องการในการพัฒนา กลุ่มอาชีพในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
ภาคผนวก ค	ตัวอย่างการรายงานผลการสำรวจข้อมูลชุมชนในเขตองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น
ภาคผนวก ง	แบบฟอร์ม การจัดตั้งกลุ่มอาชีพ คำขอจดทะเบียนจัดตั้งกลุ่มอาชีพ
ภาคผนวก จ	การใช้ ระบบ e-Government ในการประเมินผลการดำเนินงานการส่งเสริมอาชีพ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
ภาคผนวก ฉ	หนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่มท 0891.4/ว 658 ลงวันที่ 24 กุมภาพันธ์ 2549 เรื่อง แจกแนวทางแก้ไขปัญหาคความยากจนของประชากรโดยองค์ กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ภาคผนวก ก

ตัวอย่าง

แบบฟอร์มที่1

แบบสำรวจข้อมูลชุมชนในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ส่วนที่1 : ข้อมูลสภาพทั่วไป

1.1 ข้อมูลของชุมชนที่ทำการสำรวจ

ชื่อชุมชนที่ทำการสำรวจ หมู่ที่..... ตำบล.....
อำเภอ..... จังหวัด.....
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ทำการสำรวจ
() อบจ.
() เทศบาล
() อบต. ที่ตั้งเลขที่..... หมู่..... ถนน..... ตำบล.....
อำเภอ..... จังหวัด..... รหัสไปรษณีย์
ชื่อผู้สำรวจ..... โทรศัพท์
e-mail ผู้สำรวจ.....
ชื่อเว็บไซต์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ทำการสำรวจ
http://:www.

1.2 สภาพทั่วไปของชุมชนที่ทำการสำรวจ

1.2.1 ลักษณะที่ตั้ง

อาณาเขต เขตการปกครองมีพื้นที่..... ตารางกิโลเมตร

เขตการปกครอง

อาณาเขตทางทิศเหนือ ติดต่อกับ
อาณาเขตทางทิศใต้ ติดต่อกับ
อาณาเขตทางทิศตะวันออก ติดต่อกับ
อาณาเขตทางทิศตะวันตก ติดต่อกับ

ลักษณะทั่วไป :

.....
.....

1.2.2 ประชากร

จำนวนหลังคาเรือนในชุมชนที่ทำการสำรวจ หลังคาเรือน

จำนวนประชากรทั้งหมดในพื้นที่ตามฐานทะเบียนราษฎร คน

1.2.3 รายละเอียดประชากร

อัตราการเพิ่มของประชากร ร้อยละ / ปี

1.2.4 จำนวนประชากรที่พิการ หรือ ทูพพลภาพทั้งหมด..... คน

1.2.5 จำนวนคนชรา..... คน

1.2.6 ลักษณะอาชีพของประชากรในพื้นที่

รายได้เฉลี่ยต่อหัวต่อปี บาท

ประมาณการผู้ประกอบอาชีพดังต่อไปนี้

ผู้ประกอบอาชีพ	เกษตรกรรม	อุตสาหกรรม	รับจ้างทั่วไป	อื่นๆ	ว่างงาน
คิดเป็นเปอร์เซ็นต์ (%)					
คิดเป็นจำนวนราย					

1.2.7 ปราชญ์ชาวบ้านของชุมชน ระบุชื่อที่อยู่และสาขาของปราชญ์ชาวบ้าน

1) ชื่อ.....ที่อยู่

สาขา.....

2) ชื่อ.....ที่อยู่

สาขา.....

1.2.8 สภาพทางเศรษฐกิจของชุมชน

- 1) การจำหน่าย พืชผลทางการเกษตร.....
- 2) ตลาด /ร้านค้าชุมชน/ ศูนย์การซื้อขายของชุมชนมีจำนวน.....แหล่ง
ระบุ.....
- 3) แหล่งทุนของชุมชนประกอบด้วย.....
 -3.1) การรวมทุนของประชาชนในชุมชน
 -3.2) สหกรณ์ออมทรัพย์
 -3.3) สหกรณ์การเกษตร
 -3.4) ธนาคาร ระบุ.....
 -3.5) อื่นๆ ระบุ.....

1.2.9 อาชีพเสริมหลังการเก็บเกี่ยวพืชผลทางการเกษตร

- 1) มี ระบุ.....
- 2) ไม่มี

ส่วนที่2 สภาพปัญหาหลักในท้องถิ่นที่มีผลต่อการส่งเสริมและการประกอบอาชีพของ
ประชาชนในชุมชน (โปรดระบุขนาดของปัญหา มาก ปานกลาง น้อย ไม่มีปัญหา)

สภาพปัญหา	ระดับปัญหา			
	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่มีปัญหา
1. ปัญหาที่ดินทำกิน				
2. ปัญหาแหล่งน้ำทางการเกษตร				
3. ปัญหาแหล่งทุน				
3.1 การเข้าถึงแหล่งทุน				
3.2 ขบวนการกู้เงิน				
3.3 ไม่มีหลักทรัพย์ ค้ำในการยืมกู้				
4. ปัญหาสาธารณูปโภค				
4.1 ไฟฟ้าไม่สะดวกในการใช้				
4.2 โทรศัพท์ การสื่อสาร				
4.3 ถนน / การคมนาคม				
4.4 การขนส่งพืชผล				

มาตรฐานการส่งเสริมอาชีพ

สภาพปัญหา	ระดับปัญหา			
	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่มีปัญหา
5. ปัญหาวัตถุดิบ 6. ปัญหาแรงงาน 7. ปัญหาด้านวิชาการเพื่อการส่งเสริม ประสิทธิภาพของการประกอบอาชีพ 7.1 กลไกตลาด 7.2 การวิเคราะห์ข้อมูลองค์ประกอบ ทางพืชผลทางการเกษตร 7.3 ปัจจัยส่งผลต่อการประกอบอาชีพ ในด้านต่างเช่นการเกษตร การปศุสัตว์ การประมง ผลิตภัณฑ์จากครัวเรือน เป็นต้น 7.4 การจัดทำบัญชี 7.5 การคำนวณองค์ประกอบของ ต้นทุนการผลิต เป็นต้น 8. ปัญหาด้านการตลาด 9. ปัญหาด้านความรู้ความเข้าใจระบบการ เสียภาษี 10.ปัญหาด้านกฎหมายด้านการค้าที่เกี่ยวข้อง 11.ไม่ทราบว่าเมื่อมีปัญหาเฉพาะจะต้อง ติดต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 12.เจ้าหน้าที่ในหน่วยงานของราชการ ไม่ให้คำแนะนำตามความต้องการของ ประชาชน เช่น				

การดำเนินการแก้ไขปัญหามา :

.....

.....

.....

ลักษณะที่เสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน :

.....

.....

1. ผู้นำชุมชน:

.....

.....

2. การบริหารจัดการ :

.....

.....

3. ความเป็นหุ้นส่วนกัน :

.....

.....

วัฒนธรรม ประเพณีและความเชื่อของชุมชน :

.....

.....

กลไกราชการและองค์กรเอกชนกับความเข้มแข็งของชุมชน:

.....

.....

จุดแข็งของชุมชน :

.....

.....

.....

ภาคผนวก ข

ตัวอย่าง

แบบฟอร์มที่ 2

แบบสำรวจสภาพปัญหาและความต้องการในการพัฒนากลุ่มอาชีพในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น.....

ชื่อกลุ่มอาชีพ/กลุ่มส่งเสริมอาชีพ

จัดตั้งเมื่อ.....

ประเภทกลุ่มอาชีพ

ชื่อหัวหน้ากลุ่ม / ประธานกลุ่มอาชีพ.....

สถานที่ติดต่อเลขที่ หมู่ที่..... ตำบล.....อำเภอ.....

จังหวัด.....เบอร์โทรศัพท์.....

ผลผลิต/ผลิตภัณฑ์/การบริการของกลุ่มอาชีพ ระบุชื่อผลผลิต/ผลิตภัณฑ์/กิจกรรมของกลุ่ม

.....

สภาพปัญหาของกลุ่มในการดำเนินงาน กิจกรรม ของกลุ่มอาชีพ

☐ 1. ไม่มีปัญหา

☐ 2. มีปัญหา

.....1) ด้านผลผลิต ผลิตภัณฑ์ คือ.....

.....2) ด้านการตลาดคือ

.....3) ด้านการดำเนินงานของกลุ่ม คือ.....

.....4) การหาแหล่งทุนสนับสนุน คือ

.....5) ระเบียบข้อบังคับของทางราชการ คือ

.....6) วัตถุดิบ คือ

..... 7) อื่นๆ ระบุ.....

มีความประสงค์ขอเข้าร่วมโครงการ/กิจกรรม การพัฒนากลุ่มอาชีพ ในด้าน

1)

2)

3)

ระยะเวลาที่สะดวกในการเข้าร่วมโครงการ.....

จำนวนวัน วัน ช่วงเวลา (เสาร์ อาทิตย์ วัน อื่นๆระบุ.....)

จำนวนสมาชิกที่ขอเข้ารับการสนับสนุนร่วมโครงการ.....

ประเด็นที่ต้องการพัฒนา

ประเด็นที่ต้องการพัฒนา	เป้าหมาย
1.	
2.	
3.	
4.	
5.	
6.	

ภาคผนวก ค

ตัวอย่าง

การรายงานผลการสำรวจข้อมูลชุมชนในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น :

ตำบลหนองแจ้งใหญ่ จังหวัด นครราชสีมา

ลักษณะทั่วไปตำบลหนองแจ้งใหญ่ : หนองแจ้งใหญ่เป็นตำบลหนึ่งในอำเภอบัวใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา มีพื้นที่ทั้งหมด 23.77 ตารางกิโลเมตรหรือ 19,441 ไร่ จำนวนหมู่บ้าน 10 หมู่บ้าน 1,100 ครัวเรือน จำนวนประชากร 6,794 คน แยกเป็นเพศชาย 3,412 คน และเพศหญิง 3,382 คน พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นดินเค็ม และดินเสื่อมโทรม ประชากรประกอบอาชีพทำนา ทำสวน ทำไร่ รับจ้าง (ก่อสร้าง แม่บ้าน ปลูกอ้อย ทำนา) มีแหล่งสถานศึกษาคือ โรงเรียนประถมและอนุบาล จำนวน 5 แห่ง วิทยาลัยการอาชีพ 1 แห่ง มีสถานอนามัย 1 แห่ง วัดและสำนักสงฆ์ 7 แห่ง ส่วนสถานะทางสุขภาพ จำนวนผู้ป่วยเฉลี่ยเดือนละ 168 คน เจ็บป่วยด้วยโรคไข้เลือดออก อุจจาระร่วง บิด ปอดบวม ไข้ไม่ทราบสาเหตุ และมีการยกฐานะสภาตำบลเป็นองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) เมื่อวันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2540 และมีรายได้ในปีเดียวกันนี้ เป็นจำนวนเงิน 2,446,870 บาท

วิกฤตหรือปัญหาของชุมชน: ตำบลหนองแจ้งใหญ่ เป็นชุมชนที่ประสบปัญหาหลายประการ ซึ่งชุมชนได้วิเคราะห์และมองเห็นปัญหาพร้อมทั้งจัดหมวดหมู่ โดยอาศัยความเป็นผู้นำที่มีการพัฒนามาโดยตลอด กับการร่วมมือของชุมชน ได้มีการวิเคราะห์ปัญหาและแนวทางแก้ไขด้วยภูมิปัญญาของตนเองและการสนับสนุนของหน่วยงานต่างๆ โดยมีการมองถึงอนาคต ด้วยการสร้างวิสัยทัศน์ของตำบลร่วมกัน ซึ่งสรุปสภาพปัญหาได้ 6 ประการดังนี้

1. **ปัญหาเศรษฐกิจ :** สภาพเศรษฐกิจของเกือบทุกครัวเรือนในตำบลหนองแจ้งใหญ่ พบว่ามีหนี้สินกับธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธกส.) โดยเฉลี่ยครอบครัวละ 30,000 บาท และมีบางครอบครัวที่เป็นหนี้ โดยกู้ยืมจากนายทุน ซึ่งเสียดอกเบี้ยร้อยละ 5 บาท ต่อเดือนอีกจำนวนหนึ่ง โดยที่มาของปัญหามีหลายประการ เช่น เรื่องภัยแล้งการขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตร ทำให้ผลิตผลทางการเกษตรและรายได้ลดลง นอกจากนี้เรื่องปัจจัยการผลิตที่มีต้นทุนสูงขึ้น ตลอดจนสินค้าในตลาดมีราคาแพง ทำให้เกษตรกรต้องกู้ยืมเงินมาเพื่อลงทุนสูงขึ้น และในสถานะที่เศรษฐกิจตกต่ำในปัจจุบัน ได้มีการอพยพแรงงานกลับหมู่บ้านโดยเฉลี่ยประมาณหมู่บ้านละ 10 คน มากที่สุด 25 คน ในหมู่ที่ 7 และน้อยที่สุด 5 คน ในหมู่ที่ 6 ก่อให้เกิดการว่างงานและทำให้ครอบครัวขาดรายได้ไปส่วนหนึ่ง

2. **ปัญหาคนพิการ:** จากการสำรวจมีผู้พิการในตำบลทั้งหมดประมาณ 70 คน ซึ่งมีความพิการทางตา แขนขา ขาด และปัญญาอ่อน จุดเริ่มต้นที่ทำให้ชุมชนได้เห็นปัญหาและสานต่อแนวทางแก้ไขก็คือเนื่องจากได้มีโครงการฟื้นฟูเด็กพิการของมูลนิธิเด็กกับโรงพยาบาลในพื้นที่ ได้สำรวจผู้พิการในตำบลหนองแจ้งใหญ่ พบทั้งหมด 70 คน เป็นเด็กปัญญาอ่อน 14 คน และผู้พิการ อื่นๆ 56 คน

3. **ปัญหาครอบครัวและเยาวชน:** ปัญหาที่เกิดขึ้นเนื่องจากครอบครัวแตกแยก เยาวชนขาดความรักความอบอุ่น เยาวชนบางส่วนมั่วสุมอบายมุข ติดยาบ้า และนิยมชมชอบมอเตอร์ไซด์ ซึ่งการแก้ปัญหาของชุมชน โดยได้ร่วมกับอบต. ได้กำหนดแผนงานในอนาคต ในเรื่องการอบรมเยาวชนเกี่ยวกับยาเสพติด ไว้เพื่อแก้ปัญหาดังกล่าว

4. **ปัญหาการร่วมพัฒนาชุมชน:** ชุมชนยังขาดความรู้ ความเข้าใจ ในการพัฒนา ในลักษณะของการเปลี่ยนแปลงให้ดีขึ้น ขาดการวางแผน ขาดความร่วมมือ ยังเน้นผลประโยชน์ส่วนตัวมากกว่าส่วนรวมชุมชนเอง ได้กำหนดแผนอนาคตในเรื่องการพัฒนาการมีส่วนร่วมเป็นหนึ่งในแผนการปฏิบัติการ “การพัฒนาการมีส่วนร่วม” ซึ่งเป็นแนวทางหนึ่งในการพัฒนาตำบล

5. **ปัญหาการคมนาคมไม่สะดวก:** การคมนาคมตำบล สภาพถนนบางแห่งยังเป็นหลุมเป็นบ่อ และเป็นถนนลูกรัง โดยเฉพาะหมู่ที่ 6, 7, 8 และ 9 ทำให้ไม่สะดวกในการเดินทาง

6. **ปัญหาขยะ:** เนื่องจากมีการอุปโภคบริโภคมากขึ้น ส่งผลทำให้มีปริมาณขยะเป็นจำนวนมาก ยังไม่มีสถานที่กำจัดหรือทิ้งขยะของตำบล และยังมีปัญหากลืนรบกวนจากการเลี้ยงหมูในหมู่บ้าน

การดำเนินการแก้ไขปัญหาที่ผ่านมา : จากสภาพปัญหาที่มีอยู่ ได้มีการแก้ปัญหาโดยชุมชน โดยมีแผนงานและกิจกรรมการพัฒนาของตำบล ซึ่งแผนและกิจกรรมที่ดำเนินการอยู่ในปัจจุบัน ได้แก่ การจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์ กลุ่มคนพิการ และกลุ่มป่าชุมชน กลุ่มต่างๆ เหล่านี้ ได้มีการส่งเสริมการพัฒนาและแก้ปัญหา มาโดยตลอด ส่วนแผนงานและกิจกรรมที่ได้ดำเนินการ มีการกำหนดไว้เป็นแผนใหญ่ๆ อยู่ 3 แผนงานหลัก คือ แผนปฏิบัติการการพัฒนาการมีส่วนร่วมแผนการพัฒนากองทุน และแผนพัฒนาองค์กรผู้นำและการจัดการ ซึ่งในแต่ละแผนได้มีการกำหนดแผนงานย่อยรองรับ ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

1. **แผนปฏิบัติการเพื่อพัฒนาการมีส่วนร่วม :** ได้มีการกำหนดไว้ถึงแผนปฏิบัติการ เพื่อพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนจำนวน 4 แผนงาน ซึ่งแต่ละแผนได้กำหนดวัตถุประสงค์ วิธีการ ระยะเวลา ผู้รับผิดชอบ และหน่วยราชการที่เกี่ยวข้องในการสนับสนุนไว้ ดังต่อไปนี้

1.1 **แผนการอบรมบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์** โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพิจารณาให้ความรู้ ความเข้าใจในเรื่องบริหารจัดการ และก่อให้เกิดความยั่งยืนของกลุ่มได้กำหนดวิธีการ โดยการ อบรม การสัมมนา และการดูงานนอกสถานที่ มีระยะเวลาในการดำเนินงาน 1 ปี ผู้ที่รับผิดชอบก็คือ คณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์ และ อบต. ส่วนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง คือ สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอ

1.2 **แผนงานอบรมเกษตรกรไร่นาสวนผสม** ในแผนงานนี้ได้รวมเอาเรื่องการปลูกป่าและการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในชุมชนไว้ด้วย โดยมีวัตถุประสงค์แผนเพื่อให้ชาวบ้านมีความรู้ในการทำเกษตรผสมผสาน และวิธีการทำเกษตรที่มีประสิทธิภาพและยั่งยืน รวมถึงการเพิ่มผลผลิตเพื่อให้มีรายได้เพียงพอ โดยจัดให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ การดูงานนอกสถานที่และการส่งเสริมการทำเกษตรตามโครงการพระราชดำริใช้ระยะเวลา 1 ปี มี อบต. และเกษตรตำบลเป็นผู้รับผิดชอบ

1.3 **แผนงานการอบรมแนวคิดในการพัฒนาการมีส่วนร่วม** มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ประชาชนได้รับความรู้ในเรื่องการพัฒนาตนเองและชุมชน ในลักษณะการพัฒนาแบบมีส่วนร่วม โดยวิธีการจัดสัมมนา และการให้ความรู้แก่ผู้นำในตำบล ตลอดจนการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน มีระยะเวลาในการดำเนินงาน 5 ปี มี อบต.กลุ่มผู้นำสตรีและเยาวชน เป็นผู้รับผิดชอบ

1.4 **แผนงานการอบรมเยาวชนเกี่ยวกับยาเสพติด** เพื่อให้รู้ถึงอันตรายยาเสพติดและโรคเอดส์ ตลอดจนการพัฒนาตนเองเป็นคนที่มีคุณภาพ และการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ใช้วิธีการจัดอบรมให้ความรู้ และพาไปดูงานที่สถานบำบัดยาเสพติด มีระยะเวลาดำเนินการ 5 ปี มี อบต. กำนัน และผู้ใหญ่บ้าน เป็น

ผู้รับผิดชอบ โดยมีหน่วยงานทางราชการสนับสนุน คือสำนักงานสาธารณสุขอำเภอและสถานีตำรวจภูธรอำเภอ

2. แผนการพัฒนากองทุน : ได้มีการวางแผนย่อยในการพัฒนากองทุน ทั้งหมด 3 แผนงาน ดังนี้คือ

2.1 แผนงานจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์ เพื่อให้มีการรวมตัวการเรียนรู้ และการจัดการของกลุ่ม ตลอดจนทำให้สมาชิกรู้จักเก็บออม โดยวิธีการระดมความคิด การประชุมสัมมนาและการศึกษาดูงานของสมาชิก ตลอดจนการรณรงค์เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ มีระยะเวลาดำเนินการ 5 ปี โดยผู้ใหญ่บ้าน กรรมการหมู่บ้าน กรรมการหรือผู้ที่ชาวบ้านมอบหมายให้ทำ เป็นผู้รับผิดชอบ

2.2 การจัดตั้งโครงการฅาปนกิจสงเคราะห์ ตำบลหนองแจ้งใหญ่ เพื่อให้สมาชิก มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน การให้การสงเคราะห์ในการจัดงานศพ ตลอดจนการสงเคราะห์ผู้มีรายได้น้อย โดยวิธีการรณรงค์ให้ประชาชนเข้าร่วมเป็นสมาชิก การจัดทำกฎระเบียบและการจัดหาแหล่งเงินทุนดำเนินงาน 5 ปี มีคณะกรรมการฅาปนกิจสงเคราะห์ เป็นผู้รับผิดชอบ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง คือ สำนักงานประชาสงเคราะห์จังหวัด

2.3 แผนงานการอนุรักษ์ป่าธรรมชาติ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อป้องกันการตัดไม้ ทำลายป่า คัดครองสัตว์ป่าไม่ให้สูญพันธุ์ และเพื่อให้มีป่าที่อุดมสมบูรณ์ทำให้ฝนตกตามฤดูกาล โดยการรณรงค์ประชาสัมพันธ์ให้ชาวบ้านรู้คุณค่าของป่า การปิดป้ายขอเขตป่า และการกำหนดกฎระเบียบและบทลงโทษผู้ที่ฝ่าฝืน มีระยะเวลาดำเนินการ 5 ปี โดยความรับผิดชอบของผู้ใหญ่บ้านและมีหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องคือ สำนักงานป่าไม้อำเภอ

3. แผนการพัฒนากองค์กร ผู้นำ และการจัดการ : ประกอบด้วยแผนงานย่อย 1 แผนงาน มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

3.1 แผนงานอบรมผู้นำ ซึ่งผู้นำที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย คือ คณะกรรมการหมู่บ้านสมาชิก อบต. และคณะกรรมการสหกรณ์การเกษตร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาด้านความเป็นผู้นำ และจิตสำนึกต่อการพัฒนา เพื่อให้มีความรู้ทันต่อเหตุการณ์ในปัจจุบัน ตลอดจนการประสานงานกับหน่วยงานของรัฐโดยใช้วิธีการฝึกอบรม สัมมนาศึกษาดูงาน ตลอดจนการประชาสัมพันธ์ผ่านทางหอกระจายข่าว และการจัดประชุมผู้นำทุกเดือน

ลักษณะที่เสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน

1. ผู้นำชุมชน: ลักษณะของผู้นำชุมชนที่ได้รับการยอมรับจากชาวบ้าน ในตำบลหนองแจ้งใหญ่ ประกอบด้วย กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน (จำนวน 6 หมู่บ้าน จาก 9 หมู่บ้าน) กลุ่มสตรี ครู สารวัตรกำนัน อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) และสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล รวมประมาณ 30 คน ซึ่งลักษณะผู้นำดังกล่าว มีคุณสมบัติที่โดดเด่นหลายประการ ดังนี้

1.1 ความสามารถในการทำงาน โดยมีความตั้งใจ ความรับผิดชอบ และการมีผลงานที่ปรากฏชัดเจน

1.2 ความสามารถในการจัดการความขัดแย้ง เช่น การแก้ปัญหาความขัดแย้งในการบุกรุกป่า เป็นต้น

1.3 การวางแผนและการจัดการ ซึ่งก่อให้เกิดความร่วมมือ และจัดทำแผนงานในการพัฒนาตำบล จนมีแผนงานในลักษณะต่างๆ เช่น การออมทรัพย์คนพิการ และป่าชุมชน เป็นต้น

1.4 ความสามารถในการสื่อสารได้มีการนำข้อมูลและความรู้ต่างๆ สู่ชุมชนด้วยวิธีการจัดประชุม ออกหน่วยเคลื่อนที่ และการประชาสัมพันธ์รูปแบบต่างๆ

1.5 ความซื่อสัตย์ เสียสละ อดทน และมีศีลธรรม รวมถึงการมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีบุคลิกภาพ ยิ้มแย้มแจ่มใส

1.6 เป็นผู้มีความคิดก้าวหน้า สามารถนำความรู้มาใช้ในการเกิดประโยชน์และการมีวาทศิลป์

1.7 ความสามารถในการประสานงานทั้งภายในและภายนอกชุมชนโดยเฉพาะภายนอกชุมชน มีความสามารถในการดึงทรัพยากร มาใช้สนับสนุนการพัฒนาชุมชนจากองค์กรต่างๆ เช่น นักการเมือง หน่วยงานราชการ องค์กรพัฒนาเอกชน

1.8 การยอมรับของชาวบ้าน โดยชาวบ้านจะให้การยอมรับเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากการได้รับสวัสดิการและผลประโยชน์จากการพัฒนาที่เห็นอย่างชัดเจน

2. การบริหารจัดการ : ลักษณะของการบริหารจัดการที่ชี้วัดความเข้มแข็งของประชาคมตำบลหนองแจ้งใหญ่ นั้น ได้พิจารณาในเรื่องต่างๆ ดังนี้

2.1 การตัดสินใจ ได้ใช้กระบวนการตัดสินใจ ในการทำกิจกรรมหรือการแก้ปัญหาในลักษณะการตัดสินใจร่วมกัน ระหว่างกำนันและผู้นำคนอื่น ๆ โดยการเสวนาพูดคุยและการชี้มติของที่ประชุมในการตัดสินใจเห็นชอบหรือไม่

2.2 การสั่งการ ลักษณะของการสั่งการที่มาจากส่วนราชการ เช่น จากส่วนอำเภอ หรือฝ่ายปกครอง พัฒนาการ เกษตรตำบล และเจ้าหน้าที่สาธารณสุข ใช้การสั่งการโดยอาศัยมติจากที่ประชุมคณะกรรมการบริหาร เมื่อมีการปรึกษาหารือกัน

2.3 การควบคุมมีผู้นำคอยติดตามตรวจสอบดูแลผลการปฏิบัติงานและการใช้ประชุมติดตามความก้าวหน้าของงาน

2.4 การรายงานมีการจดบันทึกการประชุมทุกครั้ง พร้อมทั้งมีการรายงานผลการดำเนินงานในการประชุมประจำเดือน และการประชุมสัจจรทุกครึ่ง รวมทั้งมีการประกาศผลผ่านเสียงตามสายภายในหมู่บ้าน

2.5 การเบิก – จ่ายเงิน มีการจัดทำหลักฐานการเบิกจ่าย เช่น สมาชิกกลุ่มออมทรัพย์ มีสมุดบัญชีประจำตัว มีคณะกรรมการรับผิดชอบการเบิกจ่าย และประธานต้องลงชื่ออนุมัติทุกครั้ง ทั้งนี้เป็นไปตามมติของคณะกรรมการ โดยมีเจ้าหน้าที่การเงินเป็นผู้เบิก – จ่าย

2.6 การตรวจสอบ มีการจัดทำเอกสารขึ้น เพื่อความสะดวกในการติดตามตรวจสอบ มีเหรียญจัดทำบัญชี โดยมีคณะกรรมการบริหารและสมาชิกทำหน้าที่ตรวจสอบทุกเดือน

2.7 กฎระเบียบ ทั้ง 3 กลุ่มกิจกรรม ได้แก่ กลุ่มออมทรัพย์ กลุ่มคนพิการ และกลุ่มป่าชุมชน ได้มีการจัดทำกฎระเบียบต่างๆ ของกลุ่ม และถ้าหากเป็นการกู้ยืมเงิน ต้องมีผู้ค้ำประกันในการกู้ยืมด้วย

3. ความเป็นหุ้นส่วนกัน : ความเป็นหุ้นส่วนกันในชุมชน ได้พิจารณาองค์ประกอบ 4 ประการด้วยกัน คือ เงินทุน แรงงาน วัสดุอุปกรณ์ และสติปัญญา มีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

3.1 เงินทุน พบว่ามีการระดมทุนของชุมชน ในรูปแบบของเงิน เพื่อสนับสนุนการดำเนินงาน กิจกรรมของกลุ่ม เช่น กลุ่มออมทรัพย์ ได้กำหนดให้สมาชิกทุกคนลงหุ้นอย่างน้อย 1 หุ้นๆ ละ 10 บาท หรือ โดยไม่จำกัด และในกลุ่มคนพิการ ทุกหมู่บ้านได้สมทบเงินโดยการลงหุ้นๆ ละ 100 บาท จำนวนหมู่บ้านละ 10 หุ้น เป็นเงินทั้งหมด 10,000 บาท รวมทั้งมีการบริจาคเงินสมทบอีก 5,000 บาท นอกจากนี้ยังได้รับงบประมาณจากทางราชการโดยผ่านศูนย์สงเคราะห์ให้ หมู่บ้านละ 12,000 บาท

3.2 แรงงานในหมู่บ้านยังมีการช่วยเหลือแรงงานในลักษณะการลงแขกเพื่อดำนาหรือเกี่ยวข้าว การสร้างบ้าน และมีการช่วยเหลือกันตามบุญประเพณีต่างๆ ตลอดจนงานพัฒนาของหมู่บ้าน เช่น ถางหญ้า ตัดต้นไม้ ส่วนการช่วยเหลือแรงงานในกลุ่มออมทรัพย์ ได้มีสมาชิกบางส่วนได้เสียสละทำงาน เดือนละ 2 วัน โดยทำที่หมู่บ้าน 1 วัน และตำบล 1 วัน ในการเก็บเงินกู้และการทำบัญชี

3.3 วัสดุอุปกรณ์ ได้มีการนำผลกำไรจากการดำเนินงานกิจกรรมมาซื้อวัสดุอุปกรณ์ เช่น การจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ เพื่อล้อมรั้วลดทอนรอบสาธารณะเป็นต้น

3.4 ด้านสติปัญญา มีการรวมกลุ่มกัน ประชุมปรึกษาหารือ ในการวางแผนการพัฒนาและแก้ปัญหาต่างๆ ร่วมกันอย่างสม่ำเสมอ

4. วัฒนธรรม ประเพณีและความเชื่อของชุมชน : วัฒนธรรม ประเพณี และความเชื่อเป็นสิ่งที่ชุมชน ได้ยึดถือและปฏิบัติสืบเนื่องมาโดยตลอด เช่น งานบุญพระเวท/เทศน์มหาชาติ เข้าพรรษา ออกพรรษา สงกรานต์ การรดน้ำดำหัว ลอยกระทง โขนจุก บุญข้าวจี บุญข้าวประดับดิน บุญคุ้มข้าวใหญ่ บุญบั้งไฟ บุญทอดเทียน ฆีปูตาเดือนหก รำส่อง งานบวช งานแต่งงาน และงานศพ นอกจากนี้ยังมีการจัดผ้าป่า ระดมทุนช่วยเหลือวัดและชุมชน เช่น การปลูกป่าเฉลิมพระเกียรติ การทำบุญตักบาตร ในวันที่ 12 สิงหาคม และวันที่ 5 ธันวาคม ของทุกปี สำหรับวัฒนธรรมและประเพณีที่กำลังเสื่อมสลายหรือหายไปแล้ว เช่น รำบอบผีฟ้า แห่นางแมว การผูกเสี่ยว ส่วนวัฒนธรรมประเพณี ที่ควรฟื้นฟูให้กลับมา คือ การแห่นางแมว การกินข้าวซ้อมมือ ข้าวขึ้นลาน รำกลอน/พญาและการร่วมพิธีกรรมทางศาสนา

5. กลไกราชการและองค์กรเอกชน กับความเข้มแข็งประชาคมตำบล : ชาวบ้านในตำบลหนองแจ้งใหญ่ มีความคิดเห็นต่อกลไกราชการ ว่ามีลักษณะการทำงานที่ชี้นำชาวบ้านมากเกินไป มุ่งทำงานเพื่อการประกวดแข่งขันและความดีความชอบของตนเองมากกว่าความต้องการของชาวบ้าน เน้นการสร้างผลงานในระยะสั้น ไม่ก่อให้เกิดการประหยัด และยังเป็นหนทางให้เกิดการหาผลประโยชน์ ส่วนการประชาสัมพันธ์ก็ค่อนข้างล่าช้า ชาวบ้านและครู มีความสัมพันธ์และร่วมมือกันค่อนข้างดี แต่กลไกราชการอื่นๆ ยังติดอยู่ในกรอบของราชการ ที่คอยแต่รับฟังคำสั่งจากส่วนบน และส่วนที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งคือ การเปลี่ยนนโยบายและบุคลากรค่อนข้างบ่อย ทำให้เกิดการพัฒนาที่ไม่ต่อเนื่องตรงตามความต้องการของชาวบ้าน ดังนั้นกลไกราชการควรเข้าไปร่วมคิดร่วมทำกับชาวบ้าน และสนับสนุนกิจกรรมกลุ่มต่างๆ โดยการไปเยี่ยมเยียนให้ขวัญและกำลังใจ และสร้างตัวอย่างที่ดีแก่ชาวบ้าน ส่วนองค์กรเอกชนนั้นไม่ควร มีคติกับรัฐ ควรรู้จักผ่อนปรนและ

ประสานงานร่วมกับรัฐ มีส่วนไปเยี่ยมเยียนให้ขวัญกำลังใจ ให้คำปรึกษา และควรให้การช่วยเหลือชาวบ้านโดยการพัฒนาความรู้ และสนับสนุนงบประมาณ เพื่อเสริมอาชีพและรายได้ให้กับชาวบ้าน

6. จุดแข็งของประชาคมตำบลหนองแจ้งใหญ่ : การมีวิสัยทัศน์ แนวทางหลัก และแผนงาน/กิจกรรมในการพัฒนาที่ครอบคลุมปัญหาทุกด้าน รวมถึงการมีกลุ่มและองค์กร และเครือข่ายชุมชนที่มีความร่วมมือกับ อบต. อย่างชัดเจน มีการพัฒนาภาวะผู้นำและสร้างผู้นำเพิ่มขึ้นจะเห็นได้จากการขยายฐานผู้นำ ที่เริ่มจากหมู่บ้านหน้าตา เป็นตัวอย่างของผลสำเร็จ การพัฒนา กว่า 10 ปี ซึ่งก่อให้เกิดกลุ่มต่างๆ ขึ้น เช่น กลุ่มออมทรัพย์ ศูนย์สาธิตการตลาด กลุ่มแม่บ้าน ประปาหมู่บ้าน เป็นต้นได้เกิดการเรียนรู้ในการเป็นผู้นำ จากบทเรียนการร่วมทำกิจกรรมกลุ่ม ซึ่งขยายผู้นำไปตามเครือข่าย เช่น ภรรยา กำนัน ครู/อาจารย์ และผู้นำคนอื่นๆ บุคคลเหล่านี้เป็นกำลังหลักที่สำคัญในการร่วมกันทำงานระดับตำบลและจัดการกับความขัดแย้งต่างๆ ในชุมชน ตลอดจนการเข้าร่วมกิจกรรมของกลุ่มออมทรัพย์ ทำให้เกิดระบบการบริหารจัดการที่ดี มีความโปร่งใสสามารถตรวจสอบได้ ความเป็นหุ้นส่วนกันทั้งทุนและแรงงาน วัสดุอุปกรณ์และสติปัญญา ทั้งในระดับชุมชนและภายนอก รวมทั้งมีวัฒนธรรมและประเพณีและความเชื่อ ที่ดีงาม ยึดถือและปฏิบัติร่วมกันมาโดยตลอด ทำให้สามารถยึดเหนี่ยวจิตใจและเกาะเกี่ยวความเป็นชุมชนไว้ได้อย่างเหนียวแน่น นอกจากนี้ยังได้รับการสนับสนุนงบประมาณ และการประสานงาน ทั้งจากภาครัฐและเอกชน โดยเฉพาะความเป็นชุมชนที่เกาะเกี่ยวกันทางสายเครือข่ายและขยายสู่สถานภาพตำแหน่งผู้นำทางการเช่นสมาชิก อบต. อสม. มีส่วนสนับสนุนให้เกิด ความเข้มแข็งของประชาคม

สรุป : ประชาคมตำบลหนองแจ้งใหญ่ มีจุดสำคัญใหญ่อยู่ที่การมีผู้นำทางการ และไม่เป็นทางการที่เข้มแข็ง โดยมีกลุ่มกิจกรรม มีการทำงานร่วมกับ อบต. ได้อย่างใกล้ชิด มีระบบ การบริหารจัดการที่ดี และมีวัฒนธรรมประเพณีที่เกาะเกี่ยวกัน ทำให้เกิดการระดมสมองและแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้ แม้ว่าจะยังไม่สามารถแก้ปัญหาเศรษฐกิจ และยาเสพติดได้ แต่ก็ถือว่าประชาคมตำบลได้เริ่มสร้างวิสัยทัศน์ ยุทธศาสตร์ และแผนปฏิบัติการที่ครอบคลุมปัญหาทุกด้าน